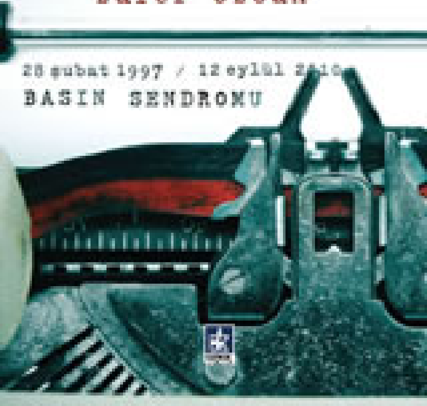
ARZ EDERİM

zafer özcan

28 şubat 1997 / 12 eylül 2010

BASIN SENDROMU

ARZ EDERİM

Zafer ÖZCAN

Zafer ÖZCAN

1974 Manisa Akhisar doğumlu. Manisa Lisesi ve Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi mezunu. Gazeteciliğe 1993'te İzmir'de başladı. 1997-2004 arasında Zaman gazetesi İstanbul Haber Merkezinde editör ve muhabir olarak çalıştı. 2004 yılından bu yana Aksiyon Dergisi'nde yazıyor. 'Türkiye'yi Dünyaya Taşıyan Kadınlar' ve 'Avrupa'daki Türkiye Türkiye'deki Avrupa' adını taşıyan iki kitabı, Zaman kitap tarafından yayınlandı. 2006 ve 2008 yıllarında, Müstakil Sanayici ve İş adamları Derneği tarafından düzenlenen ekonomi basını başarı ödüllerinde, yılın araştırma haberi ödülünü aldı. 2009'da Ekonomi Gazetecileri Derneği'nin düzenlediği yarışmada, başarı hikâyesi dalında yılın haberi ödülüne layık görüldü. Türkiye Gazeteciler Cemiyeti ve Ekonomi Gazetecileri Derneği üyesi yazar evli. Beyza, Eren ve Emir'in babası.

ARZ EDERİM

28 Şubat 1997 / 12 Eylül 2010

Basın Sendromu

Zafer Özcan

KAYNAK
YAYINLARI

ARZ EDERİM

Editör
Hasan Hayri DEMİREL

Görsel Yönetmen
Engin ÇİFTÇİ

Kapak
İhsan DEMİRHAN

Sayfa Düzeni
Ahmet KAHRAMANOĞLU

ISBN
978-605-5510-07-7

Yayın Numarası
270

Basım Yeri ve Yılı
Çağlayan Matbaası Sarnıç Yolu Üzeri No: 7
Gaziemir/İZMİR
Tel: (0232) 252 20 96
Kasım 2010

Genel Dağıtım
Gökkuşağı Pazarlama ve Dağıtım
Merkez Mah. Soğuksu Cad. No: 31 Tek-Er İş Merkezi
Mahmutbey/İSTANBUL
Tel: (0212) 410 50 60 Faks: (0212) 445 84 64

Kaynak Yayınları
Bulgurlu Mahallesi Bağcılar Caddesi No: 1
34696 Üsküdar/İSTANBUL
Tel: (0216) 522 11 44 Faks: (0216) 522 11 78
www.kaynakyayinlari.com.tr

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ 9
GİRİŞ 13
Kalem Kavgalarından Şirket Kavgalarına 14
Üstüne Vazife Olan ve Olmayan İşler 16

Birinci Bölüm

ÜSTÜNE VAZİFE OLMAYAN İŞLERLE İŞTİGAL VE VAHİM SONUÇLAR

28 Şubat'ın Esas Aktörü 21
'Paşalara Meyve Suyu'..21
Ordu-RP Gerginliği Artıyor (2 Eylül) 22
Ertürk Yöndem'den Tarihi Uyarılar! 22
İç ve Dış Destek Meselesi...23
Sultanbeyli'deki Atatürk Anıtı ve Doğu Silahçıoğlu 24
Fitili Ateşleyen Üçlü: Müslüm Gündüz,
Ali Kalkancı ve Fadime Şahin 24
Başbakanlık Kriz Yönetim Merkezi! 24
Türbana Yeşil Işık mı? 25
Meşhur Kudüs Gecesi 26
Sincan'da 'Demokrasiye Balans Ayarı' 27
Ordu Mallarının Satışı Askıda 29
Sıra Rejimi Kurtarmada 29
28 Şubat MGK'sını Yansıtan Manşetler 30
Sütunlarda 28 Şubat 37

‘RP Hizaya Getirilseydi’ 37
Muhbirliğe Soyunan Köşe Yazarı 38
‘Bilmiyorsan Birileri Sana Öğretir’ 39
‘Erbakan ile Çiller’i Hapsetmek’ 40

Basın-Siyaset Kavgaları ya da Medyanın İktidar Savaşı 43

İşadamlarının Medyaya Girişi 44
Gazeteci Patronların Sonu! 45
Siyaset Mühendisliği Merakı! 46
‘Doğan Grubuna Verilen Teşvikler’ Mitingi 47
Doğan Grubu ve Bakanlar 49
Ecevit de Nasibini Aldı 51
Tayyip Erdoğan’a da Aynı Senaryo 53
Güçlü Medya Bağımsız Basın mı? 54
Hangi Maksatla Gazetecilik Yapıyorsunuz? 55
Siyasi Diktatörlük mü, Medya Diktatörlüğü mü? 57
Erdoğan-Doğan Kavgasına İlginç Yorumlar 59
Tarihte İktidar-Basın Kavgası 62
Sabah-Mesut Yılmaz Kavgası 64

Medyanın Askerle İmtihanı; Esas Duruş Nasıl Bozuldu! 69

Ordu da Hata Yapar’ın Belgesi; Andıç 70
Genelkurmay’ın Medya Andıcı 75
Dağlıca Baskını Taşları Oynattı! 77
Golf Olayı ve Aktütün Bardağı Taşırdı! 78
“Golf Sahasından Harekât Yönetilmez Paşam 79
Paşaya İstifa Çağrısı 79
Asker medya ilişkilerinde milat 80
Merkez Medyadan Asker Eleştirileri (16-17 Ekim 2008) 82

İkinci Bölüm

MEDYANIN ESAS MESELELERİ; GÜNDEME GELMESE DE…

Yazarlar Girmediği Seçimi Nasıl Kaybetti? 89
Evlere Şenlik Seçim Yorumları! 91
AKP Üçüncü Olursa Kimse Şaşırmasın! 92
23 Temmuz Sabahı Utanmayacaklar mı? 94
Vatan'dan Müthiş Analizler! 96
İşte 3 Temmuz Tarihli Vatan'ın Sürmanşeti 96
Tutan ve Tutmayan Siyasi Aşılar 99
Siz Akredite Basından mısınız? 103
Anadolu Ajansı Formülü 104
Cenazede Akreditasyon Olur mu? 107
Siviller Devleti Taklit Ediyor 108
Akreditasyon Kriterleri Belirlenmeli 110
Gazetecilik Kriterlerini de Devlet Belirliyor! 111
Batı Ülkelerinde Basın Akreditasyonu 114
Akredite Muhabirin Özdeşleşmemesi Önemli 115
Atatürk'ten Bir Akreditasyon Anısı 115
Medya Aynasında Ergenekon 117
Ümraniye'yi Manşet Yapanlar 118
Ve Bunlar Gerçektir! 122
Danıştay 'Laikliğe Kurşun' mu? 122
Türbanlı Kızlar Yollara Dökülecek mi? 124
Aynı Senaryo Bıktırdı! 125
Hürriyet-Milliyet ve Ergenekon 133
Paşalara Baskın 135
Dünya İzliyor 135
Orgeneraller Cezaevinde 135
Zaman ve Milliyet'in Polemiği 138
Tuncay Güney ve Milliyet Gazetesi 139
Hürriyet Bunu Neden Göze Alıyor? 142

Üçüncü Bölüm

MEDYA ŞAHSINA MÜNHASIR MEVZULAR

Ağır Ol Başyazar Desinler 151

Sahip Başyazarlar ve Gazeteci Patronlar 153

Başyazarlar Gerekli mi? 154

Yayın Yönetmenleri CEO Olursa! 156

Başyazarlık Artık Kaldırılmalıdır 159

İz Bırakan Sahip Başyazarlar 160

8 Darbede Son Nokta 161

Bir Gazetecilik Okulu; Nokta 162

Savcının Taleplerini Mahkeme Reddetti 164

Darbe Soruşturması Platformu 166

Orduya Değil Darbecilere Karşıyız 166

ÖNSÖZ

Adalet ve Kalkınma Partisi'nin (AK Parti) iktidara geldiği 2002'ye kadar Türkiye'de yekpare bir medya bloğunun hüküm sürdüğünü rahatlıkla söyleyebiliriz. "Bürokratik devlet ideolojisinden yana" olmak anlamında bir yekparelikten söz ediyorum; dolayısıyla, 1990'lardaki iktidara oynayan iki büyük partinin (Anavatan Partisi ve Doğru Yol Partisi) etrafında kümelenen medya gruplarının arasındaki dar çıkarlar savaşı başta olmak üzere, şahit olduğumuz irili ufaklı bütün "medya savaşları" bu yekpareliğe halel getirmemiştir.

1990'lar boyunca biribirleriyle gûya savaşan medya grupları, iş siyasi tercihlerinden dolayı halka haddini bildirmeye geldiğinde, bir gecede birleşebiliyorlardı.

Bu suni savaşları bir yana koyarsak, 1990'larda biribirinden gerçekten de ayrışmış başlıca iki medya öbeği vardı: Bir yanda temelini ordunun oluşturduğu bürokratik devlet iktidarının sürmesinden yana olan "laik" medya; öbür yanda onların "dinci" dediği, sivilleşmeyi ve halkın tercihlerini önemseyen medya...

Fakat Çetin Emeç'in 1990'daki katliyle başlayan, Uğur Mumcu'nun 1993'teki katliyle büyük bir ivme kazanan "korkuyla siyaseten alıklaştırılmış kitleler yaratma" çabası o kadar başarılı olmuştu ki, "dinci" denilen gazeteler kendilerini "laik" ya da "çağdaş" gibi sıfatlarla tanımlayan geniş kalabalıkların göz menzilinden tamamen uzak tutulabilmişti.

AK Parti iktidara geldiğinde, mevcut medya yapılanmasının kendisini adeta bir "düşman" gibi algıladığını ve partiye karşı

tavrını bu algı temelinde oluşturduğunu gördü. İktidarların kendilerini halka anlatmalarında her şeye rağmen hâlâ vazgeçilmez bir öneme sahip olan medyanın bu durumu, AK Parti'yi tedbir almaya sevk etti. Çareyi, yeni bir medya öbeğinin oluşturulması için girişimlerde bulunmakta gördüler. Günümüzde "yandaş medya" diye küçümsenmeye çalışılan gazeteler ve televizyonlar öbeği işte böyle oluştu.

Başlıbaşına bu oluşturulma biçimi bile problemli kuşkusuz. Keza, kimi gazete ve televizyonların sahiplerinin AK Parti'ye ve Başbakan'a yakınlıkları da bir sır değil. Fakat ortaya çıkan bu "anomali"nin, seçilmiş iktidara "düşman" muamelesi yapan "devlet ideolojisine yandaş" yekpare medyaya karşı geliştirilmiş bir model olduğunu da unutmayalım. Bu ülkenin medyası eleştirellikle muhalifliği, muhaliflikle düşmanlığı biribirine karıştırmamış olsaydı, muhtemelen iktidar partisi de böyle bir tedbire baş vurmayacaktı.

Zafer Özcan'ın elinizde tuttuğunuz kitabı, bir bakıma, "eski medya"nın marifetlerini ortaya koyarak AK Parti'nin neden böyle bir tedbire başvurduğunun gerekçesi olarak da okunabilir.

Siz de göreceksiniz; kitap daha ilk sayfalardan itibaren, işinin ehli bir muhabirin yerini hiçbir köşe yazarının tutamayacağını bize kanıtlıyor ve Türkiye'deki gazeteciliğin en temel probleminin, muhabirliğe gereken önemi vermemek olduğunu bir kez daha gösteriyor.

Başta 28 Şubat dönemi olmak üzere, ele alınan başlıklar, dönemlerinin haber ve köşe yazılarıyla o kadar ayrıntılı bir biçimde hatırlatılıyor ki, etkilenmemek mümkün değil. O kadar ki, bu önsözü yazmadan önce, Zafer Özcan'a telefon edip bu zenginliğin sırrını sorma gereği duydum. Bana, her dönemi ve her başlığı zaten yaşandığı dönemde ayrıntılı bir biçimde izlediğini, çoğunu geniş haberlerin konusu olarak zamanında işlediğini, o nedenle kitapta hiç zorlanmadığını anlattı. Tahmin ettiğim gibiydi, işin sırrı iyi muhabirlikteydi.

Kitabı okurken zaman zaman hayretler içinde kalacak, kendinizi, "Bunu da mı yazmışlar?", "Bunu da mı ciddi ciddi savunmuşlar?" gibi sorular sorarken bulacaksınız.

Bence bu kitap önemini esas olarak bir "kazı çalışması" olmasından alıyor. Bu özelliğiyle bir defa okunup bir kenara konulacak bir kitap değil elinizdeki... Zafer Özcan, özellikle Türkiye'nin yakın siyasi tarihini okurken el altında bulundurulması gereken bir kitap yazmış.

Çok emek verilmiş bütün entelektüel ürünler gibi saygıyı hak eden bu kitabından ötürü, yazarına içten teşekkürlerimi sunuyorum.

Alper Görmüş

GİRİŞ

Türkiye'deki pek çok tartışmanın ve gelişmenin bir ayağında hep medya vardır. İçinde basının, gazetecilerin, yazarların ve televizyon kanallarının geçmediği pek az tartışma yaşanır bu ülkede. Normali de budur aslında. Medya, demokrasinin ve demokratik işleyişin olmazsa olmazıdır. Parlamenter demokrasilerde bu yüzden 4. kuvvet diye anılır; yasama-yürütme ve yargıdan sonra…

Türkiye örneğinde ise medya tartışmaları ya da medyanın tartışmalardaki rolü-fonksiyonu başka bir hal alır. Demokratik sistemin aksamasında, toplumsal huzurun bozulmasında, adalet terazisinin şaşmasında, kişisel hakların ve hukukların ihlalinde, askeri bürokrasinin sivil siyaset üzerindeki antidemokratik vesayetinde, kamu ihalelerinde, siyasette, ticarette kısacası her türlü büyük ölçekli olumsuzlukta, hep medyanın da rolü büyüktür. Bütün bu aksaklıklardan elbette tek sorumlu medya değildir ama bir yerinde vardır mutlaka. Bunun temel sebebi ise medyanın bu ülkedeki yanlış pozisyon tercihi ve misyon sapmasındandır elbette. Daha açık söylemek gerekirse bu ülkede medya kendini 4. kuvvet değil; birinci kuvvet olmaya layık görmektedir. (Bunun en akılda kalan ve en somut delili, Hürriyet gazetesi eski sahibi Erol Simavi'nin, 19 Nisan 1988'de gazetenin birinci sayfasından dönemin başbakanı Turgut Özal'a yönelik yazdığı açık mektuptur. Dönemin en kudretli medya patronu, mektubunda basının Türkiye'de dördüncü değil, birinci kuvvet olduğunu iddia etmiştir.)

Medya ayrıca salt habercilik yapmak yerine hem siyasette etkin, hem de ticarette kârlı olmak istemektedir. İş dünyasını sorgulama ve denetim görevi bir yana medya sermayesi, iş adamının farklı sektörlerdeki yatırımlarının taşıyıcısı hatta gerekirse, baskı ve tehdit aracı gibi konumlandırılmaktadır. (Bugün Türkiye'de medya sermayesi, petrol istasyonlarından, telekomünikasyona; enerjiden, tekstile; tarımdan, otel işletmeciliğine kadar her sektörde büyük oyuncu konumunda.)

İşte böyle bir medya yapılanması beraberinde sorunlar da getiriyor ister istemez. En önemli sorun ise demokratik sistemin taşıyıcısı olması gereken medyanın; bu işlevini yerine getiremediği gibi antidemokratik bir sürecin aktörü haline gelmesi.

Bu kitabın ve benzer pek çok çalışmanın gerekçesi bu gelişmelerde gizli aslında. Türk Medyası'nın, gazeteciliğin temel ve evrensel prensiplerine karşı direnci, haberciliğin bizzat kendini haber konusu haline getiriyor. Türkiye'de medya üzerine bu kadar haber üretilmesinin, bu kadar çok medya haber-yorum ve dedikodu sitesi olmasının, medya üzerine bu kadar kitap çıkmasının temel sebebi de budur. Türkiye çalkantılı bir ülke olarak ne kadar habercilere malzeme veriyorsa, medya da kendi içindeki bazı habercilere o derece fazla malzeme sunuyor. Gerçekten de bir olayın haber olabilmesi adına üç temel özelliğe sahip bir malzeme bu; yeni-farklı ve de önemli.

Kalem Kavgalarından Şirket Kavgalarına

Türkiye'de basın üzerine yayınlanmış kitaplara bakıldığında, Babıâli'deki kalem kavgalarını anlatan çalışmaların önemli yer tuttuğu görülür. Medya plazaların olmadığı, gazete merkezlerinin Cağaloğlu yokuşunda bulunduğu dönemlerde, basın polemikleri yapılırmış. Bu mesleğin büyüklerinden, duayenlerinden dinliyor ve de Babıâli'nin tarihini yazanlardan öğreniyoruz bunları. Kavga her durumda kötü belki ama salt gazetecilik üzerine yapıldığında faydalı da. En azından 'polemik' yazarlığı denilen

bir üslup var ve bunun hakkı hep verilmiş, bu mesleğin geçmişinde. Basın günümüzde de kavga ediyor; gerek yazarlar gerekse birinci sayfalar, hatta manşetler üzerinden. Şimdikilerin eskiden farkı ise kalem kavgalarının artık yerini şirket kavgalarına bırakması. Medya sermayesinin sahip olduğu şirketleri savunmakla görevli anlı şanlı yazarlarımız, gazete sayfalarımız ve televizyon ekranlarımız var artık. Günümüzde sırf gazetecilik üzerine polemik yapan yazar bulmak çok zor. Grup çıkarları denilen bir kavram var ve insanlar bu çıkarların arkasına geçip, karşı tarafa ateş ediyor! Bunun adı da 'basın kavgası' oluyor!...

Türkiye'de son yıllarda medya patronlarının iş adamı olması, gazetecilikten gelmemesi, medya bağımsızlığı ile de çok ilişkilendirildi. 'Basın sermayesi ne kadar güçlü olursa, iktidarlara karşı da o kadar bağımsız olur' tezi işlendi. Ancak yaşanan gelişmeler bu tezleri desteklemiyor. Buna en somut örnek, bu kitapta ayrıntılı şekilde okuyacağınız, Başbakan Tayyip Erdoğan ile Doğan Grubu başkanı Aydın Doğan arasında yaşanan gerilim ve söz düellosudur. Orada ortaya saçılan argümanlar, medya sermayesinin farklı alanlardaki yatırımları ve bu yatırımların büyümesi için hükümetten beklenenler üzerineydi. Otel ruhsatı için belediye, rafineri izni için hükümetle ilişkileri ya iyi tutmak gerekiyor, ya da tehditle istediğini almak! Bu olay bize bunu gösterdi. Türkiye gibi ekonomideki ağırlığın hâlâ devlette ve dolayısıyla da hükümetlerde olduğu ülkelerde, iş hayatında etkin olmak medyaya bağımsızlık getirmediği gibi tam tersi onu hükümetlerin güdümüne sokuyor. Akçalı işlerde hükümetlerle medya sürekli karşı karşıya geliyor. Bu duruma en sıcak örneklerden biri de, aynı zamanda basın patronu da olan Turgay Ciner'in, nükleer santral ihalesine katılmasıdır. Bazı gazetelerde, Ciner'in işlerini daha sağlıklı yürütebilmek için gazetesine (Habertürk) muhalif isim almadığı ve bu yüzden Emin Çölaşan ile anlaşmasına, hatta maaş bile ödemeye başlamasına rağmen daha gazete çıkmadan yollarını ayırdığı yazıldı. Bu iddialar doğru da olmayabilir ama

medya sermayesinin kamu ihalelerinde bulunmasının mahzurlarını ortaya koyması açısından önemli.

Sizce bu ilişkilerden sağlıklı bir basın özgürlüğü çıkarmak mümkün mü? Türkiye örneğinde bu sorunun cevabı belli; bu ilişki ya kavga üretiyor ya da kirli ilişkiler ama her daim zararı bağımsız gazetecilik, meslek ilkeleri ve halkın doğru haber alma hakkı görüyor.

Üstüne Vazife Olan ve Olmayan İşler

Çok güçlenen medya sermayesinin bir sonucu da, siyaset ve toplum mühendisliği merakı oluyor elbette. Türkiye'de her dönem medya-iktidar kavgaları yaşanmış ancak 1980'den sonrakilerde kavgalara ek olarak medyanın ülke yönetimine şekil verme çabasını da görüyoruz. Bir başbakandan istediğini alamayan medya grubunun alternatif lider adaylarını hemen piyasaya sürmesi ve bunların bir süre sonra unutulup gitmesi, bu ülkede artık gelenek halini aldı. Gittikçe büyüyen medya sermayesi, ülke yönetimini kendine göre şekillendirebilmek için büyük çaba sarf ediyor. Kendine yeni misyonlar, yeni roller biçiyor.

Bir de akreditasyon konusu var tabi… Yıllardır bazı medya organlarının askeri tesislere alınmaması meselesini tartışırken, artık farklı kamusal alanlarda da akreditasyon uygulamaları görülmeye başlandı. Dünyada objektif kriterlerle çözümlenen akreditasyon meselesini, Türkiye bir sorun olarak yaşamaya devam ediyor. Mesela Başbakanlık Basın Merkezi, 7 gazetecinin akreditasyonunu yenilemeyince kıyamet koptu. Basın buna büyük tepki gösterdi ama yıllardır askeri tesislere alınmayan gazete ve televizyonlar için aynı tepki verilmiyor. Aslında basının kendi içindeki bu bölünmüşlüğü de, sorunların çözümünü zorlaştırıyor. Çünkü herkes, meselenin kendi işine gelen yönüyle ilgilenmeyi tercih ediyor…

Türkiye gündemini sarsan çok önemli gündemlerde de medya aktör rolünden vazgeçmiyor. Bunun yakın tarih ve gü-

nümüzdeki iki önemli örneğini, 28 Şubat süreci ve Ergenekon soruşturması ve davasında yaşadık. Medya her iki süreçte de o kadar meselenin içine girdi ki, gazeteciler yeri geldi askeri göreve çağırdı, yeri geldi sanık sandalyesine oturdu, yeri geldi bazı gerçeklerin sulandırılması ve karartılması için adeta özel misyon üstlenmiş gibi davrandı. Aslında başlı başına Ergenekon süreci bile Türkiye'de medyanın konumunu anlama adına çok önemli veriler ortaya koydu demek yanlış olmaz.

İşte bu kitabın konusunu oluşturuyor, bütün bu saydıklarımız. Aynı zamanda fazlasıyla bilgi, somut örnek, günümüzden ve geçmişten olayları da barındıran bir çalışma. Türk Medyası'nın mesleğin temel ve evrensel değerleriyle barışabilmesi adına bu kitap, çorbada tuz misali katkı yapabilirse, maksadımız hâsıl olur.

Zafer Özcan

Başakşehir/Ekim 2010

Birinci Bölüm

ÜSTÜNE VAZİFE OLMAYAN İŞLERLE İŞTİGAL VE VAHİM SONUÇLAR

28 ŞUBAT'IN ESAS AKTÖRÜ

28 Şubat post-modern darbe sürecinin en tartışmalı aktörlerindendir medya... '28 Şubat Medyası' diye bir kavram bile var artık. O dönemde atılan bazı manşetler bugün bile konuşulup, tartışılıyor. Sürecin sonunda yapılan 'gazeteci itirafları' da, basın sektörü açısından o dönemin ne kadar sorunlu olduğunun tespitidir aslında. Bu kitapta 'medyanın üstüne vazife olmayan işlerle iştigali' bahsinin en çarpıcı örnekleri 28 Şubat dönemine ait.

28 Şubat'ın medya ayağını, öncesi ve sonrası diye iki bölümde incelemek gerekiyor. 28 Şubat 1997 tarihli Milli Güvenlik Kurulu toplantısından çok önce başlamıştı aslında post modern darbe süreci. Bunu gazete manşetlerinden tespit etmek mümkün… Birçok kişiye göre sürecin fitilini ateşleyen iki önemli olay var. Birincisi 4 Ağustos 1996'da, Başbakan Necmettin Erbakan'ı verdiği içkisiz bir yemekte yaşanan içki krizi; diğer ise Ali Kalkancı-Fadime Şahin ve Müslüm Gündüz ekseninde gerçekleşen ilişkiler ağının medya pazarına düşmesi. Öyleyse biz de 28 Şubat medyasını incelemeye, içki krizinden başlayalım.

'Paşalara Meyve Suyu'

4 Ağustos 1996 tarihli Sabah gazetesinin manşetinde, Başbakanlıktaki bir yemekte içki servisi yapılmaması ve paşaların buna itirazı dile getiriliyordu. Şu cümleler Sabah'ın haberinden: "Deniz kuvvetleri Komutanı Oramiral Erkaya rakı istedi. Erbakan rakı servisine bir şey demedi." Yemekte alkollü içki bulunma-

dığını gören, dönemin kudretli komutanı Güven Erkaya ısrarla içki istemiş ve kendisi için dışarıdan bir şişe rakı getirilmişti. Onun bu hareketinin, Genel Kurmay Başkanı İsmail Hakkı Karadayı tarafından takdirle karşılandığını ise daha sonra basından öğrenmiştik.

Ordu-RP Gerginliği Artıyor (2 Eylül)

2 Eylül tarihli Milliyet gazetesi de 'Ordu-RP gerginliği artıyor' başlığını atarak şu satırlara yer verdi: "30 Ağustos resepsiyonunda orduevleri başörtüsü ile tanışacak yönündeki haberler gerginlik yarattı. Karadayı bir yandan İran'daki Humeyni rejiminin gelişimine ilişkin İranlı generallerle fikir teatisini açıklarken bir yandan da laiklik ve terör konusundaki hassasiyetini anımsattı." Aynı tarihli Sabah gazetesinde aynı haberin Fatih Çekirge imzalı versiyonuna göz atıyoruz. Genelkurmay Başkanı Org. Karadayı, Çekirge'ye İran Devriminden sonra konuğu olan komutanlardan dinlediği tespitleri aktarıyor. Karadayı, İranlı meslektaşına soruyor: "İrticai gelişmenin farkına varamadınız mı?" Cevap: "Bir çiçeğe sürekli bakarsanız büyüdüğünü anlayamazsınız." Bu habere gazetenin birinci sayfasının neredeyse tamamı ayrılmıştı.

Ertürk Yöndem'den Tarihi Uyarılar!

O dönemde ilginç olan, sürecin aktörleri arasına TRT'nin de katılmasıydı. Normalde Başbakanlığa bağlı bir kamu kurumu konumundaki devlet televizyonu da Refahyol'a karşı basın muhalefetinin ayaklarından olabildi. Buna en çarpıcı örnek, 12 Eylül 1996 tarihli, Ertürk Yöndem klasiği Perde Arkası adlı program… TRT-1 ve TRT İnt'de yayımlanan programda mevcut ortam 12 Eylül öncesine benzetilerek Konya mitingi ve İran görüntülerine yer verildi. Yöndem'in başkenti sarsan sözleri ise şunlar oldu: "Bu gün aradan tam 16 yıl geçti. En acısı şu ki, bugün yine 12 Eylül 1980 öncesi kara günlere

dönmek üzereyiz. Acı ve gözyaşı devam ediyor, katliamlar, ölümler devam ediyor. Ülkemiz parçalanma tehlikesini hâlâ tam anlamıyla atlatmış değil. Dün olduğu gibi bugün de silahlı kuvvetlerimiz ülkemizde 12 Eylül 1980 ortamını istemiyor. Ancak, ülkemizin birlik ve beraberliği, demokrasi, Atatürk ilke ve inkılâpları, vatan toprakları tehlikeye girdiği an yasanın verdiği yetkiyi kullanmak zorundadır."

O süreçte programın MGK kaynaklı olduğu ileri sürüldü. Yöndem bu iddiaya genelde itiraz etmedi: "Bizden kritik dönemlerde MGK ya da Genelkurmay'ın hassasiyet gösterdiği konularda bazı program istekleri olmuştur. Ben bu tür istekleri yerine getirdim. Ancak 12 Eylül programı kendi isteğim üzerine yapılmıştır."

Bu tartışmalara rağmen 15 Eylül 1996'da program bazı cümleleri çıkartılarak tekrar yayımlandı. 18 Eylül 1996 Sabah gazetesinde Fatih Çekirge imzalı habere göre bunun için bir paşa devreye girmiş, kışlalara da izlenmesi için talimat verilmişti.

Program hakkında, İstanbul Milletvekili Mehmet Ali Şahin başkanlığındaki RP heyeti, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulundu. Devlet Bakanı Abdullah Gül de, programla ilgili soruşturma açılması yönünde Başbakanlığa yazı gönderdi. Bu yazı Erbakan tarafından Başbakanlık Teftiş Kurulu'na gönderildi.(19 Eylül 1996) Ancak bu girişimlerin hiç biri sonuç vermedi. Sonuçta hükümet kendine bağlı bir kamu kuruluşuna bile söz geçirememiş durumuna düşürüldü.

İç ve Dış Destek Meselesi

İç ve Dış destek Sağlanırsa Darbe olabilir

(Radikal-Yeni Yüzyıl-13 Ekim)

Ekim ayına gelindiğinde artık medyada darbe söylentileri rahatlıkla telaffuz edilmeye başlanmıştı. Yeni Yüzyıl ve Radikal gazeteleri manşetlerine ortak bir konuyu taşımıştı. Antalya'da

toplanan Güvenlik ve İşbirliği Konferansı'nda üst düzey bir general 'iç ve dış destek sağlanırsa darbe olabilir' diyordu.

Sultanbeyli'deki Atatürk Anıtı ve Doğu Silahçıoğlu

Sultanbeyli Belediye Başkanı Ali Nabi Koçak'ın fiziksel nedenlerden dolayı Atatürk büstünün başka bir yere yapılması girişimi de bazı medya gruplarına göre 'çok ciddi' bir krize yol açtı. Koçak'la 2. Zırhlı Tugay Komutanı Tuğgeneral Doğu Silahçıoğlu arasındaki gerilim tırmandı. Sonuçta Silahçıoğlu'nun dediği oldu. Büst, 10 Kasım 96'da açıldı. Açılışa Ali Nabi Koçak da katıldı.

Fitili Ateşleyen Üçlü: Müslüm Gündüz, Ali Kalkancı ve Fadime Şahin

29 Aralık 1996 tarihi, 28 Şubat'ın 9 saatlik meşhur MGK'sı öncesi, ordu-hükümet geriliminin en üst düzeye çekildiği gündür. Müslüm Gündüz ve Ali Kalkancı'nın organizatörlüğünü yaptığı oluşumlarda yaşananlar, iki kadın, Fadime Şahin ve Emire Ersoy tarafından ortaya döküldü. O dönemden kalan ve akıllardan çıkmayan tablolar; Fadime Şahin'in canlı yayından canlı yayına koşarak gözyaşları içinde anlattıkları, Ali Kalkancı'nın tarikat ayinindeki video görüntüleri ve Aczimendiler'in sokak gösterileriydi. Bu olayların da tetiklemesi ile Türkiye 1997 yılına oldukça gergin bir atmosferde girdi.

Başbakanlık Kriz Yönetim Merkezi!

Gazetelerde yer alan bazı haberler, tek başlarına çok anlamlı görünmese de, 28 Şubat 1997 tarihli MGK toplantısı ile birlikte düşünüldüğünde, ilginç hale gelebiliyor. İlk dikkatimizi çeken haber, pek çok gazetede yer bulamayan, Milliyet gazetesinde ise birinci sayfadan görülen bir iddiayı içeriyordu. Gazeteye göre ekonomiye yeni kaynaklar sağlamak isteyen hükümet gözünü 'Ordu Mallarına' dikmişti. 'Askeri tesisler haraç mezat' başlığı ile

verilen habere göre, "Cumhuriyet tarihinde ilk kez TSK'ya ait arazi ve sosyal tesisler satışa çıkarılıyordu." (1 Ocak 1997)

Milliyet'te yayınlanan bir diğer haber ise ileride post modern darbe sürecinin en önemli sonuçlarından kabul edilen bir gelişmeyi haber veriyordu. "Grev, terör, etnik yapı, din ve mezhep farklılıklarından kaynaklanan olaylar ve ekonomik bunalımlarda kriz masasını MGK Genel Sekreteri yönetecek. Kanunsuz grev, lokavt ve iş bırakma eylemlerinde, etnik yapı, din ve mezhep farklılıklarından kaynaklanan olaylarda MGK Genel Sekreteri tarafından yönetilen Başbakanlık Kriz Yönetim Merkezi devreye girecek." (10 Ocak)

Başbakanlık Kriz Yönetim Merkezi haberinin yayınlandığı günkü Sabah gazetesinin manşeti ise 'Ordudan Refahlı bakana suç duyurusu' oldu. Genelkurmay Başkanlığı'nın Çalışma Bakanı Necati Çelik için Silahlı Kuvvetler'e hakaretten dava açılmasını istediği bilgisine yer verilen habere göre, Türk Silahlı Kuvvetleri ile Refah Partisi arasında Tuğgeneral Doğu Silahçıoğlu'nun Sultanbeyli'ye Atatürk heykeli diktirmesiyle başlayan gerginlik doruğa tırmanmış. Cumhuriyet tarihinde ilk kez Genelkurmay Başkanlığı bir bakan hakkında suç duyurusunda bulunmuştu." (10 Ocak)

Türbana Yeşil Işık mı?

Sürecin başrol oyuncularından Türban meselesi de, bu dönemde en önemli haber malzemesiydi. Türbana yönelik iki haberle Refah için uyarılma sürecine start veren Milliyet'e, Sabah tam destek veriyordu:

"Türbana yeşil ışık: Refah, sorunu çözmeye kararlı. DYP de destek veriyor RP'li Bakan Esengün, 'Başörtüyü halletmek, imam hatipleri açmak en şerefli görevimizdir.' DYP Genel Başkan Yardımcısı Gölhan ise türban için 'Kimsenin seçimine karışmak doğru değil.' diye konuştu:" (Milliyet, 27 Ocak)

"Kadınların türban isyanı: ANAP'lı İmren Aykut, CHP'li Oya Araslı ve DYP'den ayrılan bağımsız milletvekilleri Gencay

Gürün ile Ayseli Göksoy, Meclis'te ortak basın toplantısı düzenleyerek Refahyol'un türban girişimine sert tepki gösterdi. İmren Aykut: "Türkiye'nin şeriat tuzağına düşmemesi için dikkatli olması gerekir." Oya Araslı: "Refahyol, göreve geldiği günden bu yana cumhuriyet ilkelerini hedef aldı." Ayseli Göksoy: "Şeriat getirilmek isteniyor. DYP gaflet içinde. Türkiye uyanıp üstündeki ölü toprağını silkelemeli." Gencay Gürün: "Cumhuriyet ilkelerine sahip olanlar, yıkmak isteyenler kadar cesur ve savaşmaya hazır olmalıdırlar." (Milliyet, 30 Ocak)

Bu dönemde basın için önemli malzemelerden birisi de, Başbakan Necmettin Erbakan'ın Kayseri gezisinde koruyan, tek tip özel üniformalı korumalardı. Milliyet'in, "RP rozetli kep, lacivert kot ve siyah kabanla tek tip giyinen ekibin silah taşımadığı dikkat çekti. Yakın dövüş tekniğini çok iyi bildiği belirtilen grup ilk kez Hoca'nın Kayseri gezisinde görev aldı. Özel bir orduyu andıran ekibin…" (28 Ocak) ifadeleri ile tanımladığı özel koruma grubu, daha sonra RP'nin başını ağrıtacaktı.

Meşhur Kudüs Gecesi

1997 Şubatına Türkiye Sincan şoku ile giriyordu. Önce Sincan'ın RP'li Belediye Başkanı ve İran'ın Ankara Büyükelçisi Bagheri'nin katılımı ile Sincan'da düzenlenen Kudüs Gecesi'nde yaşananlar basına iri puntolarla ve abartılı manşetlerle yansıyordu.

Sabah gazetesi, 'Bu ne rezalet' başlığını uygun gördüğü gecede şeriat çağrısı yapıldığını şu satırlarla belirtiyordu: "İran'ın Ankara Büyükelçisi Sincan Belediyesi'nin düzenlediği Kudüs Gecesi'nde şeriat çağrısı yaptı. Büyükelçi Bagheri bütün dünyanın terörist ilan ettiği Hamas ve Hizbullah Örgütü'nün liderlerinin posterleri altında yaptığı konuşmada "Hamas'ı ve Hizbullah'ı biz destekledik" mesajını verdi." (2 Şubat)

Hürriyet ise olayı bir gün arayla 'Tepki Yağıyor' manşeti ile okuyucularına duyuruyordu. Gazeteye göre, 'İran Büyükelçisi'nin

şeriat çağrısı Türkiye'yi ayağa kaldırmıştı ve Ankara Cumhuriyet ve DGM Başsavcılığı, gece ve RP'li Başkan Bekir Yıldız hakkında soruşturma başlatmıştı. Hürriyet, Milli Savunma Bakanı Turhan Tayan'ın 'Tüyler ürpertici' şeklindeki yorumu ile ANAP MKYK bildirisine yansıyan, 'Türkiye kaosa gidiyor' yorumlarını da habere ekliyordu. (3 Şubat)

Hürriyet ertesi günkü sayısında da yine manşetinden, 'Tahrikler bitmiyor' diyerek, RP'nin gerilimi tırmandırdığına vurgu yapıyordu. Ankara DGM savcısı Nuh Mete Yüksel'in Kudüs Gecesi için açtığı soruşturmadan alındığı bilgisini veren gazeteye göre, "Refah Partisi türban, hac, kurban derileri, Taksim'e cami krizlerini yeni krizler yaratarak daha da tırmandırıyor."du. (4 Şubat) Milliyet de aynı gün manşetinden 'Tehlikeli Gidiş' yorumunu yaparak, gerekçe olarak da Sincan'da Kudüs Çadırı'nı görüntülemek isteyen gazetecilerin saldırıya uğramasını ve MHP Kartal İlçe Başkanı'nın silahlı saldırı sonucu öldürülmesini gösteriyordu.

Sincan'da 'Demokrasiye Balans Ayarı'

Üç büyük gazetenin ısrarla üzerinde durdukları gerilim sonuçta ilk meyvelerini verdi ve 4 Şubat sabahı Sincanlılar tank paletlerinin sesleri ile uyandı. Dönemin Genel Kurmay İkinci Başkanı Orgeneral Çevik Bir tarafından daha sonra 'demokrasiye balans ayarı' olarak nitelendirilecek bu olayı 'Tank Sesleri' ifadesi ile manşetten veren Hürriyet, "Sabahın erken saatlerinde tankları gören Sincanlılar, darbe olduğunu sanarak büyük şaşkınlık yaşadılar. Askeri konvoy Sincan'dan geçişini tamamladıktan sonra iki tankın Kudüs Gecesi'nin yapıldığı meydana hâkim olan bir yerde kalması dikkat çekti." yorumlarını da habere eklemeyi ihmal etmedi. (5 Şubat)

Milliyet de aynı gün haberi şöyle verdi: "Sincan manevrası iktidarı sarstı. "Kudüs Gecesi" ile şimşekleri üzerine çeken ilçe, dün palet sesleriyle uyandı. "Refahyol dağılıyor mu?" tartışması başladı."

Bu olaylardan yıllar sonra bile o döneme ait ilginç ayrıntılar ortaya çıkmaya devam ediyor. Gazeteci Şamil Tayyar, Star gazetesindeki köşesinde, Sincan'da tankların yürütülmesi meselesini anlatırken, Hürriyet muhabirinin olayı görüntüleyememesi üzerine, tankların çekim için tekrar Sincan caddelerinden geçirildiğini yazdı. (11 Ocak 2008) Bu ayrıntı bile 28 Şubat sürecinde medyanın oynadığı rolü anlatmaya yetiyor. 4 Şubat 1997'de gerçekleşen tankların yürümesi hadisesi ile ilgili ayrıntıyı Şamil Tayyar şöyle anlatıyor:

"Sincan'da tankların yürütüleceği bilgisi, belli bir merkezden bazı gazetelere önceden haber verildi. Bunlardan biri Sabah, diğeri Hürriyet'tir. Hürriyet'in foto muhabiri Oktay Çilesiz de o gece Sincan'daydı. Tankları görüntülemiş ancak iddiaya göre pek haber değeri görmediği için (veya başka bir sebeple) servise koymamıştı. Hürriyet, o foto muhabirini işten çıkartarak cezalandırdı. Birçok gazetenin muhabiri gece yorgun düşüp Ankara'ya dönerken sadece Sabah muhabirleri Cemal Doğan ile Kamil Elibol Sincan'da kaldı. Gazetenin kendileri için tahsis ettiği otomobilde gecelediler. 4 Şubat sabahı saat 08.00 sularında tank paletlerinin gürültüsü, Sincan sokaklarında duyulmaya başladı. Sabah'ın aracı da bu gürültüden sallanmaya başlayınca yerinden fırlayan Cemal, hemen fotoğraf makinesine sarıldı. Diğer taraftan Kamil'i uyandırmaya çalıştı. Tankların giderek kendilerine yaklaştığını gören Cemal, uyanmakta güçlük çeken Kamil'i şu sözle ikna etmeye çalıştı: 'Kamil kalk, manşet yürüyor.' Kamil kalktı ama fotoğraf makinesi soğuktan donmuştu. Cemal, Sincan'da dolaşan tankları ayrılana kadar görüntüledi. Tankları iki kez yürüttüler. Bu arada ilginç bir gelişme yaşandı. Tank görüntülerinin Sabah tarafından çekildiği duyulunca, başta Hürriyet olmak üzere çok sayıda gazete o fotoğrafların peşine düştü. Ama Sabah, fotoğrafları vermedi. Bunun üzerine bazı gazetelerin üst düzey yöneticileri, Genelkurmay'ı arayarak tankların Sincan'da ikinci kez yürütülmesini sağladılar. Aynı

gün saat 16.00 sularında tanklar ikinci kez Sincan sokaklarında tur attılar. Böylece, tank yarışında geride kalan medyamız muradına erdi. Fakat buna en çok bozulan ilk fotoğrafları çeken Cemal Doğan'dı. Tanklar ikinci kez yürütülürken bir komutana yanaşıp sordu: 'Komutanım ne oldu?' Komutan: 'Tankları bakıma götürüyoruz.' Cemal yeniden devreye girdi: 'O zaman niye ters istikamete gidiyorsunuz?' Komutanın şu sözü tarihe geçecek nitelikteydi: 'Ne sorup duruyorsun? Sizin büyük başlarınız aramış. Döndük geldik.'

Ordu Mallarının Satışı Askıda

Yılbaşında sadece Milliyet'in duyurduğu kaynak paketi için ordu mallarının satışı konusu da yine Türk Medyasına göre Sincan olayının bir diğer sonucuydu. 'Ordu mallarının satışı askıya alındı' manşeti ile olayı duyuran Hürriyet, şöyle yazıyordu: "Sincan'da yürüyen tanklar, RP'ye, türbandan sonra Silahlı Kuvvetler'e ait taşınmazların satışı konusunda da geri adım attırdı." (8 Şubat)

Ordu mallarının satışıyla ilgili fikri takipten sonuç alan medya, Kayseri'deki tek tip koruma haberlerinin de fikri takibini ihmal etmedi. Hürriyet'in, 'Tıpatıp Aynısı' başlıklı haberinde, 'Erbakan'ı Kayseri gezisinde koruyan grubun giydiği üniformaların Hizbullah ve Hamas militanlarınınkilerle tıpatıp aynı olduğu' bilgisine yer veriliyordu. (13 Şubat)

Sıra Rejimi Kurtarmada

Türk Medyası'nın 28 Şubat sürecinde manşetlere taşıdığı gerilimli ortama ilk alternatif çıkış Ana muhalefet lideri Mesut Yılmaz'dan gelmekte gecikmiyordu. Yılmaz'ın çıkışını manşete taşıyan Sabah, "Yılmaz'dan çağrı: Rejimi kurtaralım" manşetinde Ankara Temsilcisi Fatih Çekirge'nin köşe yazısını kullanıyordu: "ANAP Genel Başkanı Mesut Yılmaz, DYP lideri Çiller'e "rejimi kurtarmak için koalisyon" önerisinde bulundu.

"Refah, İran benzeri bir rejimin peşinde. Türkiye'yi bundan kurtarmak için DYP'yle koalisyona hazırız. Başbakanlık dâhil, hiçbir ön şartım yok. Öncelik, aramızdaki siyasetin temel değerleri açısından görülen farklar değil, Türkiye'yi kurtarmaktır. Rejimi sağlamlaştıracak geçiş hükümeti söz konusudur." (22 Şubat)

Sabah gazetesinin ertesi gün manşete 'Muhtıra Gibi' başlığını çekiyordu: "Atatürk ilkeleri, laiklik konusunda kimseye taviz veremeyiz hükümetin de bu prensiplere tam olarak uymasını bekliyoruz" Genelkurmay İkinci Başkanı Orgeneral Çevik Bir bu konuşmayı Washington'daki Türk Amerikan Konseyi'nin önceki geceki kapanış balosunda yaptı." (23 Şubat)

Milliyet'in bir sonraki gün manşetini ayırdığı konu ise adeta 28 Şubat'ın ayak sesleri niteliğindeydi. Postmodern darbe sonrası, emekliliğinden sonra, vefat ettiği tarihe kadar, 'irtica' konusundaki radikal çıkışları ile gündeme damgasını vuran Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Güven Erkaya, Milliyet'in manşetten yer verdiği sözlerinde, "İrtica PKK'dan tehlikeli, aşırı dinci akımlar Türkiye'nin birinci sorunu haline geldi."diyordu.

28 Şubat MGK'sını Yansıtan Manşetler

Bu bölümde 28 Şubat 1997'de gerçekleştirilen tarihi MGK toplantısından bir gün sonra yani 1 Mart 1997'de gazetelerin olaya yaklaşımlarının göstergesi olan manşetlere göz atmakta yarar var. Zira MGK toplantısı istisnasız bütün gazetelerde manşet olmuştu. Tek bir toplantı, tek bir olay ancak çok farklı yorumlar vardı gazetelerde:

Hürriyet: Tarihi karar

"Milli Güvenlik Kurulu'nun 9 saatlik tarihi toplantısında Atatürk ilke ve inkılâplarının ödünsüz uygulanması kararı verildi. Toplantı sonunda yayınlanan bildirinin özeti şu oldu: Laik rejim bütün kurumlarıyla korunacak, darbe tartışmaları ise gündemden çıkarılacak."

Milliyet: Herşey konuşuldu

"MGK toplantısında komutanlar, laik cumhuriyet ilkelerine aykırı uygulamalardan şikâyetçi oldu."

174'üncü madde

"MGK son dönemin en kritik toplantısını dün yaptı. Cumhurbaşkanı Demirel'in başkanlığındaki toplantıda Genelkurmay Başkanı Karadayı ve diğer kuvvet komutanları Başbakan'a şu ortak mesajı verdiler: "Anayasa ihlal ediliyor." Komutanlar Refahyol'un, Anayasa'nın "İnkılâp Kanunlarının Korunması"na ilişkin 174. maddesinin ihlal edildiği kanaatini gündeme getirdiler.

Askerler, yasalara aykırılık ve açık Anayasa ihlali olarak gördükleri olay ve uygulamaları şöyle sıraladılar:

"Sincan olayı, kıyafet yasasına aykırı giysilerle Başbakanlık Konutu'nda tarikat liderlerine verilen yemek, tarikatların yönetimindeki özel okul ve dershanelerde verilen eğitim, Refah'ın Kayseri'de ortaya çıkardığı üniformalı özel güvenlik görevlileri ve buna karşı adalet mekanizmasının gereğini yapmaması..."

Sabah: Gergin MGK

"Son yılların en uzun toplantısında komutanlar hükümetten 'Rejime yönelik irtica tehdidinin önlenmesini' istediler. Çankaya Köşkü'nde yapılan toplantı öncesinde, Cumhurbaşkanı Demirel, MGK'dan "Kamuoyunu rahatlatacak" bir bildiri çıkması için yoğun çaba gösterdi. Komutanlar ise kararlılıklarını vurgulamak için Genelkurmay Başkanı Orgeneral Karadayı başkanlığında bir ön toplantı yaptılar."

Zaman: MGK'da yoğun gündem

"Bir kısım basının günlerdir yaptığı 'muhtıradarbe' içerikli yayınlarıyla gündemi endekslediği Milli Güvenlik Kurulu, dün toplandı. Günlerdir yapılan 'ordu rahatsız', 'darbe oldu olacak.' türündeki yayınların yanı sıra Milli Güvenlik Kurulu'ndan 'hükümete uyarı' çıkacağı haberlerinden oldukça etkilendiği gözlenen

medya, dünkü MGK Toplantısı'na büyük ilgi gösterdi. Basının toplantının yapılacağı Çankaya Köşkü'ne karargâh kurması toplantı salonunda izdihama sebep oldu."

Radikal: Erbakan'ı terlettiler

"MGK'da, MİT ve Genelkurmay 'irtica' raporları sundu. Raporlarda RP ile yasadışı irticai faaliyetlerin ilişkisi yer aldı. İrtica'nın MGK'da alışılmadık biçimde özel gündem oluşturması dikkat çekti."

Cumhuriyet: Muhtıra gibi tavsiye

"MGK'nın 9 saatlik toplantısında özellikle şeriat yönetimi girişimlerine karşı çıkılması istendi." (Cumhuriyet aynı gün MGK açıklamasının tam metnine de gazetede yer verdi.)

Yeni Şafak: Gerginlik çıkmadı

"MGK toplantısında Başbakan Erbakan mutedil, askerler saygılıydı.

Dün Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel başkanlığında gerçekleştirilen MGK'da iç ve dış güvenlik konuları ele alındı. Toplantıya katılan sivillerle askerler arasında, medyanın ve bir kısım siyasilerin beklentilerinin aksine Gerginliğin değil uzlaşma havasının hâkim olduğu bildirildi."

Yukarıda da görüldüğü gibi 28 Şubat tarihli MGK'nın önemi ilk gün gazetelere yeteri kadar yansımamıştı. Bunda toplantının geç bitmesinin de rolü büyük oldu. İlk gün gazetelerin kullandığı başlıklar daha çok, 'işte günlerdir yazdığımız gerginlik yaşandı' türünden ifadelerle doldurulmuştu. MGK'nin aslında post modern bir müdahale sürecinin başlangıç noktası olduğu ileriki günlerde su yüzüne çıkacaktı. Takip eden günlerde manşetler ve MGK toplantısı ile ilgili yorumların daha da bilinçli ve hesaplı hale geldiğini gözlemlemek mümkün. Her gazete kendine biçtiği misyon doğrultusunda toplantıyı değerlendirdi.

28 Şubat MGK'sının hemen sonrasında yaşanan bir geliş-

me, 28 Şubat medyası adına en fazla akıllarda kalan hadise olarak yakın tarihteki yerini aldı. Konu, Başbakan Erbakan ile Erol Özkasnak'ın açıklamaları; olayı Hürriyet'ten okuyalım.

Hürriyet: Sürpriz çıkış

"Genelkurmay Genel Sekreteri, 'Ordu ile uyum içindeyiz' diyen Erbakan'a, 'Ordu, Atatürk'e inananlarla uyum içindedir' yanıtını verdi. Tümgeneral Erol Özkasnak, dün bu konudaki soruyu yanıtlarken şöyle dedi: 'Türk Silahlı Kuvvetleri, Atatürk'ün kurduğu laik cumhuriyete ve onun temel ilkelerinin hayata geçirilmesine inananlar ve buna gönül verenlerle uyum içindedir. Bunların dışında hiçbir kimseyle uyum içinde değildir ve olamaz da.'"

Bu habere ek olarak MGK kararlarının imzalanması meselesi de Hürriyet'in gündeminde…

Hoca direniyor

Erbakan, hükümete bildirilmek üzere MGK'da alınan 20 maddelik kararlar listesinde "bazı ifadelerin çok sert" olduğunu öne sürdü. Toplantının yapıldığı cumadan beri de kararları imzalamadı. Hoca'nın direnişi üzerine, MGK Genel Sekreteri Org. Kılıç önceki gün kendisine çıktı.

Erbakan imzalamasa da olur

Cumhurbaşkanı Demirel, MGK kararlarının ifadelendirilmesinde pürüz olduğunu kabul etti ve "Esasta sıkıntı yok. Bazı ifadelerde değişiklik olabilir." dedi. Cumhurbaşkanı, "Ama kararlar çoğunlukla alındığından, eksik imza olması kararı etkilemez. Ayrıca muhalefet şerhi de konulabilir. Ben Sayın Başbakan'ın imzasını esirgeyeceğini sanmıyorum." diye ekledi.

Sahi gerçekten kim yalancı?

4 Mart tarihinde Sabah gazetesinin attığı bir manşet, 28 Şubat süreci üzerinde, sonraki yıllarda yapılan tartışmalar ve itiraflar açısından son derece ilgi çekici. Erbakan ve kurmaylarının,

MGK toplantısından sonra gazetelerde çıkan haberlerin yüzde doksanının yalan olduğunu söylediklerini aktaran gazete, "laik düzeni öven bildiriye imza attığınız mı yalan" diye soruyordu manşetten. Gazetenin o dönemdeki Genel Yayın

Koordinatörü Can Ataklı ise olaydan iki yıl sonra Zaman'a verdiği mülakatta, "28 Şubat sürecindeki haberlerin yüzde doksanı yalandı" diyecekti.

Sabah: Kim Yalancı?

"Başbakan Erbakan ve kurmayları, MGK toplantısından sonra gazetelerde çıkan haberlerin yüzde doksanının yalan olduğunu söylemeye başladılar. İki gün önce 'ülkede faşist laik düzen var' dediğiniz halde MGK'nın laikliği ve Türkiye'deki laik düzeni öven ve devam edeceğini vurgulayan bildirisine imza attığınız mı yalan?"

Sabah'ın bu manşet haberi, daha sonraki Can Ataklı itiraflarıyla birleşince, insanın aklına ister istemez, 'yarası olan gocunuyor' atasözünü getiriyor.

5 Mart tarihli Hürriyet'in İsmet Solak imzalı manşeti ise 28 Şubat döneminin, 'nevi şahsına münhasır' bir boyutu olan, beşli çete vakasını gözler önüne seriyor:

Hürriyet: Altı milyon imza

"30 milyonluk bir kitleyi temsil eden 6 milyon üyeli, Türkiye'nin en büyük 3 işçi ve esnaf konfederasyonu, Milli Güvenlik Kurulu kararlarına tam destek verdi. Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Genel Başkanı Derviş Günday, Türk-İş Genel Başkanı Bayram Meral ve DİSK Genel Başkanı Rıdvan Budak, "Laik ve çağdaş demokrasi tehlikede" dediler.

Hürriyet'in MGK sonrası ikinci manşeti:

Tehlikeli restleşme

"Başbakan Necmettin Erbakan, laikliğin korunması için Milli Güvenlik Kurulu tarafından alınan kararları imzalamayı dün de

reddetti. Erbakan'ın bu tavrı, Türk Silahlı Kuvvetleri'ndeki gerginliği doruk noktasına ulaştırdı. Erbakan, MGK Genel Sekreteri Org. Kılıç'a 14.00 için verdiği randevuyu iptal etti. Bunun üzerine Kılıç, Genelkurmay'a giderek Org. Karadayı ile görüştü. Ertelenen randevu saat 17.00'de gerçekleşti. Görüşmede Erbakan, istediği düzeltmelerin yapılmadığını görünce kararları imzalamadı."

Üst düzey bir komutan: Barajın kapağı açıldı

"Üst düzey bir komutan, MGK kararlarını Erbakan'ın imzalaması konusunda 'Vallahi, imzalamazsa imzalamasın. Hiç mühim değil.' dedi. Aynı komutan, 'RP ile ordu arasındaki kriz nereye varır?' sorusunu ise 'Barajın suları akıyor; barajın kapağı açıldı, akıyor.' diye cevapladı ve geri dönüş olmadığını vurguladı.

5 Mart 1997 tarihli Sabah'ın Saygı Öztürk imzalı manşeti ise Hürriyet'in 'altı milyon imza' manşetine, saha desteği verir bir nitelikteydi.

Sabah: Ürperten yemin

"İrticai örgütlerce açılan Kur'an kurslarında, öğrenciler laik ve Atatürk düşmanlığı aşılayan bir yemin ettiriliyor. Genelkurmay İstihbarat Dairesi tarafından hazırlanan ve Milli Güvenlik Kurulu toplantısında okunan raporda Diyanet İşleri Başkanlığı'nın gözetim ve denetimi dışında kalan Kur'an kurslarında körpe beyinlerin laiklik ve rejim düşmanlığıyla şartlandırıldığı bildirildi."

6 Mart, MGK kararlarının Erbakan tarafından imza günü olarak tarihe geçti. Hürriyet olayı, 'Aynen İmzaladı' manşetiyle duyururken, iç sayfadaki başlık daha çarpıcı ve sürecin anlam ve önemine daha uygundu: 'Paşa paşa imzaladı'

Milliyet'in başlığı 'Hoca imzaladı' olurken, Sabah haberi 'Yumuşatma yok' başlığı ile duyurdu.

Hürriyet mevcut hükümet üzerinden ortamı yatıştırmaya çalı-

şırken, refiki Milliyet de boş durmuyor ve yeni hükümet formülleri üzerinde çalışıyordu. Hatta çözüm önerisi bile hazırdı: 'Cevheri formülü' Haberin alt başlığı ise başlıktan daha çarpıcı: 'Muhalefetin lidersiz ve Refahsız hükümet modeli için gözler DYP'de.' Refah partisi zaten tescilli rejim düşmanı ancak bu haberden anlıyoruz ki, gazetenin halen DYP'den ümidi var! Yeni modelin başbakan adayı ise partinin ağır toplarından Necmettin Cevheri.

13 Mart'ta ise bu süreçte artık alıştığımız türden bir manşetle çıktı Sabah gazetesi:

473 gizli kuran kursu

"MİT'ten Başbakanlığa rapor: 5 bin küçük çocuğa 'Atatürk ve laiklik düşmanlığı' aşılanıyor... Milli İstihbarat Teşkilatı (MİT) raporuna göre, irticai örgütler tarafından açılıp finanse edilen ve şu ana kadar 473'ü saptanan bu kurslarda çocuklara 'Din devleti kuruluncaya kadar savaşacağız' yemini ettiriliyor. Gazete 25 Mart'taki manşetinde ise 'Refah'ın 8 yıl provokasyonu' başlığını kullanarak, Erbakan'ın imza attığı 8 yıllık zorunlu eğitim kararını gerginlik politikasıyla önlemeye çalıştığını savunuyordu.

26 Mart tarihli Milliyet ise 28 Şubat MGK'sında alınan kararların uygulanmaya başladığı müjdesiyle okurlarına merhaba dedi.

MGK'da ilk uygulama Hastanelere genelge: Türban yasak

"Bir aydır 'uygulanır, uygulanmaz' tartışması süren MGK kararlarını, ilk kez bir bakan somut uygulamaya dönüştürdü. Sağlık Bakanı Aktuna, tüm illere şu genelgeyi gönderdi: Bakanlığımıza bağlı kurum ve kuruluşlarda, kılık ve kıyafete dair yönetmelik hükümlerine eksiksiz uyulması gerekir. Her ayın sonunda Bakanlığa bu hususta bilgi verilmesini önemle rica ederim.

Aktuna'nın kılık kıyafet gerekçesi: Hiçbir düşünce ve davranış tarzı, Atatürk ilke ve inkılâpları ile laiklik ilkesinin karşısında olamaz.

Elbette 28 Şubat Medyası'nın süreçteki rolünü gösteren haberler bu kadarla sınırlı değil. Ancak bu çalışmada yer verilen ve çoğunluğu manşet-sür manşet olan haberler, adeta postmodern darbe döneminin 'medya versiyonu' niteliğinde.

Sütunlarda 28 Şubat

28 Şubat'taki MGK toplantısı sonrası dikkat edilmesi gereken yerlerin başında geliyor, sütunlar. Özellikle bazı köşelerdeki değerlendirmeler, tarihe tanıklık etmesi ve süreçte gazetecilerin hissiyatını ortaya koyması açısından son derece önemli. İşin ilginç yanı, MGK'nın hemen ertesi günü çıkan köşe yazılarının biraz daha mutedil olması. Çünkü toplantı 9 saat sürmüştür, geceye sarkmıştır ve içeride olan biten hakkında net bilgiler yoktur. Bu durum köşe yazarlarını daha tedbirli davranmaya zorlar. Asıl sert ve fütursuz yazılar ise MGK'da yaşanan gerilim ortaya çıktıktan sonra başlayacaktır.

Bu dönemde bazı köşe yazarları öyle yazılar kaleme aldı ki, tarihe not düşmek adına onlardan bahsetmemek olmaz.

'RP Hizaya Getirilseydi'

Milliyet'in başyazarı Güneri Civaoğlu 'Anayasa mı dediniz?' başlığını uygun gördüğü yazısında RP'nin zamanında hizaya getirilmemesini eleştiriyor!

"... Eğer, hukuk devleti başından itibaren işleseydi... Refah Partisi'nin daha ilk sapmalarında başsavcılık tarafından konu Anayasa Mahkemesi'ne intikal ettirilseydi... RP hizaya getirilseydi, Türkiye, bugünkü dramatik sorunla karşı karşıya kalmazdı..."

Milliyet başyazarı Güneri Civaoğlu MGK'ya dönük değerlendirmesinde 'Haşlama' başlığı ile kurbağa örneğini kullanıyordu:

"… RP, laisizm dışı uygulamaları, kurbağanın içinde bulunduğu suyun yavaş yavaş ısıtılması gibi bir taktikle toplumsal

yaşama ve devlet hayatına sokuyordu. Su kaynadığında artık çok geç olacaktı. Toplum alışacaktı. Refleksler körlenmiş olacaktı." Bu sözler, laisizm adına tepki koyan sivil kesimin silahsız güçlerinin ve silahlı kuvvetlerin aymazlığa düşmediğinin simgesel anlatımıdır.

Ve başka sürpriz görüntüye işaret edeyim. Galiba... Asıl, son MGK toplantısında, sıcak suya kurbağa atıldı. Birilerinin hayli haşlandığını söyleyebilirim. Tekke mensuplarına –tekkelerin kapatılması– açıklamasına imza koydurtmak az şey mi..." (Milliyet, 2 Mart)

Muhbirliğe Soyunan Köşe Yazarı

Hürriyet yazarı Fatih Altaylı ise kendine özgü üslubu ile MGK'yı ne kadar demokratik bulduğunu ifade ediyor ve 'artık muhbir vatandaşım' vurgusunda bulunuyordu:

"... Artık muhbir vatandaşım. Kendime yeni bir iş buldum. Bundan böyle kılık kıyafet kanununa aykırı olarak dolaşanları, sarıklıları, kolundan tuttuğum gibi karakola götüreceğim.

Evlerini polise göstereceğim. Otomobilde görürsem plakalarını alıp bildireceğim. Yapılan işlemi savcılığa kadar takip edeceğim. Yok yok, savcılıkta da takip edeceğim.

Hırsız yakalatmak iyi de, bu diniman hırsızlarını yakalatmak mı kötü!" (Hürriyet, 3 Mart)

Sabah'ın başyazarı Güngör Mengi, 'Laiklik hapı' başlıklı yazısında Postmodern darbe sonrası yapılması gerekenleri kendi bakış açısı ile özetliyordu:

"... Refah'ın oy almak için kullandığı din sömürüsüne dayalı faaliyetler, imam hatip okullarından Kur'an kurslarına, tarikatlardan vakıflara, türbandan devlet kadrolarındaki yağmaya kadar her şey kontrol altına alınmak istenmektedir. Erbakan parti tabanının nasıl karışacağını tahmin ediyordur. 'Komutanlarla tam bir fikir birliği ve uyum içindeyiz. Hiç bir sorun yok' sözünü MGK bildirisini etkisizleştirmek için etmiş olabilir.. Bulandırma ve çürütme

taktiğini sever.. Ama daha güçlü ihtimal şudur: Eğer bugünkü gidişin hayırlı bir gidiş olmadığını kendisi de içtenlikle gördüyse 'laiklik hapı' yapmak için biraz zamana ihtiyacı olacaktır. Nasıl düne kadar şeriatı çikolataya sarıp millete yutturmaya çalışıyordu; şimdi laikliği kendi yandaşlarına yutturmak mecburiyeti ile karşı karşıyadır. Laikliği çikolataya bulamak zaman ister. Erbakan'a makul bir zamanı tanımak lazım!" (Sabah, 3 Mart)

M. Ali Birand Sabah'taki köşesinde, "Aslında, hepimizin "ince ayara" ihtiyacı var" diyerek müdahaleye antidemokratik denemeyeceğini savunuyordu:

"Olanlar oldu... Siyasilerimiz yine boşluk yarattılar ve normal koşullarda Meclis'te görülmesi gereken bir hesap, MGK'da görüldü. Asker, siyasi yaşamımızda balans ayarını veya ince ayarı tamamladı.

Kendi düşen ağlamaz. Bundan böyle kimsenin şikâyete hakkı yok. Askerin bu tutumunun demokrasi ile bağdaşmadığını da söylemeyin... Oktay Ekşi'nin dün yazdığı gibi, 'Eğer siz beceremezseniz, yerinize başkaları yapıverir...' Türkiye için artık yepyeni bir dönem başlıyor.

Yeni bir demokrasi tarifi, yeni bir hükümet ediş şekli, yeni bir dengeler dönemi...

Buna 'Türk usulü demokrasi' demek gerekir. Durumu gerçekçi şekilde değerlendirirsek belki bu yeni dönemi uzatabiliriz. Yok, 12 Eylül öncesindeki gibi 'mektup bana değil, karşımdakine yollandı' kargaşasına düşülürse, bu iş kısa sürede karakolda biter...

Şimdi bir hesap yapma dönemi başlıyor... İşin gerçeğine bakacak olursak, hepimizin bir ince ayara ihtiyacımız var..." (Sabah, 3 Mart)

'Bilmiyorsan Birileri Sana Öğretir'

Hürriyet Başyazarı Oktay Ekşi, 'Demokrasi eşittir Meclis midir?' başlıklı yazısında Başbakan Erbakan'a laik sistem içinde

uyması gerekenleri teker teker hatırlattıktan sonra yazısına şu ifadelerle son veriyordu: "Dahasını veya daha açığını konuşalım. Necmettin Erbakan politikaya girerken, milletten oy isterken veya nerdeyse 30 seneden beri politikanın içinde yoğrulup dururken, Türkiye'de politika yapmak için öncelikle bu temel ilkeleri benimsemiş olması gerektiğini bilmiyor muydu? Eğer bilmiyordum diyorsa... O zaman kendisine bu ilkelerin hiç de şakaya gelir türden olmadığını... Kurallar hiyerarşisi açısından bakınca da kendisinin –ve ortağı-nın– hazırlayıp Meclis'e sundukları hükümet programından da, Meclis'ten aldığı güvenoyundan da yukarıda ve önde geldiğini birilerinin öğretmesi gerekir. Eğer öğrenmezse... Milli Güvenlik Kurulu gibi, "laik cumhuriyete bağlılık" mesajı vermek için her akşam saat 21.00'de ışıklarını yakıp söndüren milyonlarca aile gibi, Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun kabulünün yıldönümünü kutlayan öğretim üyeleri gibi ve Taksim Meydanı'nı doldurup laik cumhuriyete bağlılığını gösteren binlerce kadın gibi sistemin meşru kanalları kendisine öğretir." (5 Mart)

'Erbakan ile Çiller'i Hapsetmek'

Sabah yazarı Necati Doğru ise 'Hasan Ali Yücel anlatıyordu' başlıklı yazısında bir askeri müdahaleye karşı iktidar ortaklarını uyarmakla kalmıyor, açıkça MGK kararları uygulanmadığı takdirde Erbakan ile Çiller'in götürülüp hapsedileceğini ifade ediyordu:

"… Anayasa ayrıca MGK'nın son aldığı ve henüz halka açıklanmayan 20 kararın uygulanıp uygulanmadığını da denetleme yetkisini Orgeneral İlhan Kılıç'a vermiş. Dolayısıyla Erbakan ve Çiller, MGK'nın kararlarına ivedilikle uymak zorundalar. Uymazlarsa... Uydurulurlar...

Ordu kışlasından çıkar... Erbakan ile Çiller'i... Anayasa suçu işlemiş ilan eder... Götürür bir yerlere hapseder." (6 Mart, Sabah)

SABAH 40 BIN LIRA

(Sertifikalı 90.000 LİRA)

Sarık harekâtı

Hızlı gelişme: "Cübbe ve sarık yasaklanıyor. Özel Kur'an kursları kapatılıyor... Tekke ve dergahlar da kapatılıyor."

Erbakan'ın gözü gurbetçi oyunda

Fak-Fuk-Fon haberi Meclis'i karıştırdı

Ayşegül Nadir 4.5 yıl hapse mahkum oldu

İki başkan için "çete" suçlaması

Drej Ali Korkut Eken'le görüştü

"Şifreli kanala halktan tepki var"

Kültür farkı aşkı öldürdü

Şahin Metris'te

Kavga büyüyor

Türkiye'nin en iyi gazetesi

SABAH

TÜRKİYE'NİN EN ÇOK SATAN GAZETESİ 1 NUMARA

4 AĞUSTOS 1996 PAZAR

FİYATI 50.000 LİRA

Paşalara meyve suyu

Başbakan Erbakan'ın Yüksek Askeri Şura toplantısı nedeniyle komutanlara verdiği yemekte sadece portakal suyu ikram edildi

Erbakan'ın masasında 4 komutan ve 3 bakan oturdu

Portakal suyu servisi

Kol saati hediye etti

Tek tek öperek uğurladı

Cezaevi ziyareti için

Takiyye'nin öyküsü

473 gizli Kur'an kursu

Kur'an kursunda 24 saat

05.30: Sabah namazı	16.30: Çay saati
07.00: Ders çalışma	17.00: Ders çalışma
08.00: Kahvaltı	18.30: Akşam yemeği
09.00: Ders çalışma	20.30: Yatsı namazı ve tesbihatı
11.00: Dua namazı	21.30: Risale sohbeti
12.00: Öğle namazı ve tesbihatı	22.30: Risale okuma
12.30: Öğle yemeği	24.00: Yatış
13.30: Ders çalışma	03.00: Nafile namazı
15.30: İkindi namazı	04.00: Yatış

MİT'ten Başbakanlığa rapor: Küçük yaşta 5 bin çocuk **"Atatürk ve laiklik düşmanı"** olarak yetiştiriliyor...

MİT raporuna göre, irticai örgütlerce açılıp finanse edilen bu kurslarda çocuklara, "Din devleti kuruluncaya kadar savaşacağız" diye yemin ettiriliyor.

Bu kursların adreslerini belirleyen MİT, Başbakanlığa vermek üzere hazırladığı raporda, "Çocukların beynine Atatürk düşmanlığı aşılanıyor" dedi.

Gizli Kur'an kurslarında öğrencilerin çok sıkı denetim altında tutuldukları belirtilerek, "Çocuklara uyku için sadece 6 saat bırakılıyor" denildi. (24)

Türkiye'nin en iyi gazetesi

SABAH 40 BIN LIRA

(Sertifikalı 90.000 LİRA)

13 MART 1997 PERŞEMBE

BİZİMCITY Salih Memecan

Amerika'dan Avrupa'ya Türkiye presi

"Türkiye, bir Avrupa ülkesidir, bunun tersi düşünülemez" diyen Amerikan yönetimi Avrupa'da görevli bütün elçilerini Türkiye lehine kulis yapmak üzere harekete geçirdi. Dışişleri Sözcüsü Burns, "Türkiye'nin kökleri ve geleceği Avrupa'da" dedi. ■ Sayfa 23'te

Almanlar hesaplaşıyor

Şevket Kazan: Anıtkabir'de

SABAH 1 NUMARA

40.000 LİRA (Sertifikalı 90.000 LİRA)

Ürperten yemin

İrticai örgütlerce açılan Kur'an kurslarında, öğrencilere "Din devleti kuruluncaya kadar savaş" yemini ettiriliyor

İşte Kur'an kursu andı

MGK'da alınan rapor

"İrtica 20 yıllık birikimin sonucu"

Ankara'da olup bitenler ve özet yorum

Erbakan direttiyor

Çiller'in çabaları

"Bize MGK'da delilerin filmini gösterdiler"

Hürriyet

Alman ajansından dolaylı özür

Olay ilçe Sincan'da heyecanlı sabah

Tank sesleri

Sincan'da dün sabah 15 tank ve 20 kadar kariyer ilçeden geçerek, Yenikent'teki tatbikat alanına gitti.

Genelkurmay: Normal faaliyet

Çiller: Densizlik

Hürriyet

Türkiye Türklerindir

26 Nisan 1998 Pazar

Kurucusu: Sedat Simavi 1896-1953

Ayrıntılı bilgi 31. sayfada

İfadedeki isimler

PKK'nın Apo'dan sonraki ikinci adamı Şemdin Sakık, deprem yaratan ifadesinde, örgüte destek veren, zaman zaman işbirliği yapan isimleri tek tek açıkladı.

Sakık'ın itirafları

Ermeniler'le harita pazarlığı bile yaptık

1992'de bir Ermeni Dışişleri heyeti Şam'a geldi. Kürt devleti sınırları için pazarlık yaptık.

4-5 kenti istediler

Ermeniler Erzurum, Van, Muş gibi şehirlere kendilerinin olduğunu söyleyerek itiraz etti.

Apo kurnazlık yaptı

Öcalan, kurnazlık edip 'Bu konuyu ortak düşmanımızı yenince konuşuruz' diyerek konuyu bağladı.

İHD ve Mezopotamya

İnsan Hakları Derneği ve Mezopotamya Kültür Merkezi ile doğrudan ilişkiler içinde olduk.

KESK ve kayıp eylemi

KESK'in eylemlerini el altından destekledik, Cumartesi Anneleri eylemi kontrolümüzdeydi.

Koruculuk zarar verdi

Korucular bize çok zarar verdi. Bu sistem, bağımsızlığa ulaştırmak istediğimiz halkımızı ikiye böldü.

Devreye adam soktuk

Koruculuğu kaldırmak için gazeteci, milletvekili çok kişiyi devreye soktuk, ancak başaramadık.

Halka sert davranmadılar

Güvenlik kuvvetlerinin de halka sert davranmaması, devlet imajının değişmesine neden oldu.

Şeyh Sait'in torunu

PKK ile ilişki içinde olduğu iddia edilen Abdülmelik Fırat, iki dönem DYP Erzurum Milletvekilliği yaptı.

Septioğlu para vermedi

- DYP eski Elazığ Milletvekili Ali Rıza Septioğlu'ndan para istedik. Para almaya gittiğimizde korumaları ile çatıştık. Onların silahlarını aldık.
- Septioğlu, 1991 seçimlerinden sonra DEP milletvekillerinin Kürtçe yemin etmek istemesi nedeniyle olay çıkan ilk oturuma en yaşlı üye olarak başkanlık etmişti.

A. Rıza Septioğlu

Destekleyen politikacılar

Eski Milletvekili Abdülmelik Fırat

ANAP Milletvekili Sebgatullah Seydaoğlu

DYP Diyarbakır Milletvekili Salim Ensarioğlu: Seçimlerde destek istedi.

RP Milletvekili Fethullah Erbaş: RP'nin örgütü kınamayacağını söyledi, buna karşılık da kendilerini desteklememizi istedi.

Eski Milletvekili Muhyettin Mutlu: Oğlunu kurtarmak için Öcalan ile görüştü.

Diyarbakır eski Belediye Başkanı Turgut Atalay: Bana bir tabanca hediye etti.

Eski DEP'li Sırrı Sakık ve Leyla Zana

Diyarbakır eski HADEP İl Başkanı Mehmet Mengi: Bize maddi destekte bulundu, adamlarımızı belediyede işe aldı.

Gazeteler ve gazeteciler

Abdullah Öcalan, bana, Mahir Kaynak, Mahir Sayın, Cengiz Çandar, Mehmet Ali Birand ve Yalçın Küçük'ün isimlerini söyledi. Ayrıca Milli Gazete ile Akit Gazetesi'nin de PKK aleyhine yazmayacaklarına dair söz verdiklerini bildirdi.

Finanse ettiğimiz yayınlar

Örgüt bazı yayın organlarını da finanse ediyordu. Ülkede Gündem, Özgürleşen Yurtseven Gençlik, Evrensel, Özgür Halk, Demokrasi, Emek gibi basın organları örgütün finanse ettiği kuruluşlar.

Bize para veren şirketler

Batman Petrolleri benden petrol arama kuyuları için izin aldı. Ben de onlardan hem para aldım, hem de işçi soktum. 1993 yılında Batman baraj inşaatından bir milyar lira peşin vergi aldık. Bir milyar da daha sonra alacaktık. Fakat, yanlışlıkla baraja eylem yapılınca geri kalanı alamadık.

Ve yardım yapan işadamları

Cantürkler sürekli olarak para yardımında bulunmuştur. Özellikle İstanbul'daki işadamları maddi destek bakımından önde gelmektedirler. Bunlar kazandıkları karaparayı böyle aklamaktadırlar. Hazro'dan su kanalı yapan müteahhitten 1992 yılında 200 milyon lira aldık. ● 25'te

HÜRRİYET PAZAR DOPDOLU

Proje Müdürü'ne bahçeli ev

Kardemir'in Proje Müdürü Orhan Karabulak ve ailesi, 21 yıllık çalışmanın sonunda, bahçeli tek katlı işletme evinde kalıyorlar. (Fotoğraflar: Ertuğrul BALIKÇIOĞLU)

Kardemir mucizesi

Avrupa çapında

Karabük Demir Çelik Fabrikası son yıllarda en modern teknolojiye göre yenileniyor.

Karabük Demir Çelik Fabrikası, 1994'te 231 milyon dolar zarar etti. Kapatılsın deniyordu ki, devreye işçiler girdi ve Kardemir'i devraldı. Aradan geçen üç yıl içinde Kardemir kâra geçmekle kalmadı, global bir şirket olma yoluna yelken açtı. Bugün Kardemir'in, Sakıp Sabancı'ya bile, "Benim en kıymetli ortaklarım" dedirten 5 bin işçisi var.

Meltem ÖZDEMİR yazdı

Ayşe ARMAN yazıyor.

Ünlülerin son sözleri

Picasso: İçin, benim şerefime için.

James Dean: Eğlenceli günlerim bitti.

Franz Kafka: Yazar olduğuma ilişkin hiçbir delil kalmayacak.

Elvis Presley: Umarım sizi sıkmadım.

Zülfü Livaneli

Yargıtay'da skandal

BASIN-SİYASET KAVGALARI YA DA MEDYANIN İKTİDAR SAVAŞI

Türkiye'nin tam da, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün tarihi Ermenistan ziyaretine kilitlendiği gün patladı olay. İki ülke ilişkileri açısından bir ilkin ve bölge açısından da çok önemli bir dış politika gündeminin yaşandığı gün, Başbakan Tayyip Erdoğan, partisinin Güngören Gençlik Kolları kongresinde yaptığı konuşmada, (7 Eylül 2008) Doğan Medya Grubu sahibi Aydın Doğan'a çok sert eleştiriler yöneltti. Başbakanı bu kadar öfkelendiren, bir süredir Doğan Grubu gazetelerinde manşetlerden inmeyen, Almanya'daki Deniz Feneri Derneği davası ve iddianamesiyle ilgili haberlere adının karıştırılmasıydı. Haberlerde başbakanın dernekten para aldığı imalarına yer veriliyordu. Erdoğan bu iddialara karşılık hodri meydan dedi ve karşı atağa geçti: "İspatlayamazsanız ahlaki değerler noktasında nasibini almamış birisisiniz." Bununla da yetinmedi, bu haberlerin Doğan Grubu'nun yasal olmayan ticari taleplerine olumlu cevap vermediği için yazılıp çizildiğini söyledi, somut örnekler eşliğinde… Hilton arazisinde plan tadilatı izni, Ceyhan'da rafineri projesi ve CNN Türk'ün karasal yayın talebi gibi… Bu gelişme üzerine, ertesi günkü gazete manşetlerini Gül-Sarkisyan buluşması değil, Erdoğan-Doğan kavgası süsledi. Türkiye aslında çok tanıdık bir kavgayı yeniden yaşadı.

Konunun temeli, Türkiye'deki medyanın sahiplik yapısında yaşanan ciddi dönüşüme kadar uzanıyor. Hep konuşulan medya-siyaset-ticaret üçgeninden bahsediyoruz. Başbakanın Güngören konuşması, bu üçlü sacayağından kaynaklanan sorunların gös-

tergesiydi aslında. Konu, bir medya patronunun talepleri; ama talep edilenler, medyaya ait işler değil!

İşadamlarının Medyaya Girişi

Gelinen noktayı analiz edebilmek için işadamlarının medya sektörüne girişini ele almak gerekiyor. Gazetecilikte Babıâli dönemi yaşanırken, medya patronlarının mesleği de gazetecilikti. Hürriyet'in eski sahibi Simavi ailesi ile Milliyet'in eski patronu Karacan ailesi, bir zamanların efsane gazetesi Tercüman'ın kurucusu Kemal Ilıcak, Dünya gazetesinin eski sahibi ve Türk Basını'nın polemik üstadı gazetecilerinden Bedii Faik Akın, yakın dönemin duayenlerinden yine Dünya gazetesinin sahibi merhum Nezih Demirkent, bunların en meşhurları… Medya sektörünün 'Babıâli' diye anıldığı zamanlar durum böyleydi; ancak 80'lere gelindiğinde tablo değişmeye başladı. Dışa açılan ve zenginleşen Türkiye'de, işadamları için iki yeni sektör gözde hale geldi; finans ve medya. Banka sahipliği ile medya sahipliği bu yeni dönemin iki belirleyici unsuru oldu. Bazı işadamları hem basın hem de banka patronu olma yarışına girdi. Aydın Doğan ismini de o dönemde duydu kamuoyu.

Bugün Türkiye'deki medya iktidarının temsilcisi konumundaki işadamının yükselişi, kurucusu olduğu Aydın Doğan Vakfı'nın internet sitesinde şöyle anlatılıyor: "1936 Gümüşhane Kelkit doğumlu Doğan, 1956-60 yılları arasında İstanbul Yüksek İktisat ve Ticaret Mektebi'nde okurken ticarete atıldı. Nakliyecilik, müteahhitlik, otomobil, ticari araç, iş ve inşaat makineleri gibi değişik sektörlerde ticaret yaptı. 1961'de ilk şahsi şirketini kurdu. 1970'e kadar şirket toptan ticaret alanında varlık gösterdi. 1974'te yeni şirketi ile sanayi alanına adım attı. 1974'ü izleyen yıllarda İstanbul Ticaret Odası Meclis ve Yönetim Kurulu Üyeliği'ne, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Yönetim Kurulu Üyeliği'ne seçildi. 1979'da Milliyet gazetesini devralarak basın ve yayıncılık dünyasına girdi."

Aydın Doğan'ın medyaya girişi, medya-siyaset-ticaret ilişkilerindeki kırılmanın da başlangıcıdır aynı zamanda. Onun öncesinde de medyaya dışarıdan girmiş patron örnekleri var elbette; ama onların etkisi her zaman sınırlı kaldı. Yeni Sabah gazetesi sahibi Safa Kılıçlıoğlu, mensucat işinden basına girmiş bir patron. Yeni İstanbul gazetesinin sahibi Habip Edip Törehan'ın asıl işi ise tütün tüccarlığı. Akşam gazetesinin eski patronu Malik Yolaç ise bir armatör. Dışarıdan medya sektörüne giren en etkili aktör kuşkusuz Aydın Doğan. Özellikle 1994'te Erol Simavi'den Hürriyet'i de satın aldıktan sonra en büyük medya gücü haline gelen Doğan'ın, o tarihten bugüne siyasetle ilişkileri hep tartışmalı oldu. Kısacası, Erdoğan-Doğan kavgası bir ilk değildi!

Gazeteci Patronların Sonu!

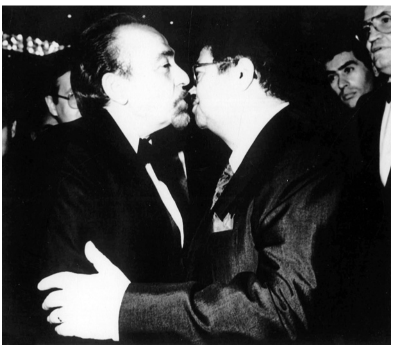
Ege'nin en büyük bölgesel gazetesi Yeni Asır'ı babası Şevket Bilgin'den devralmasına rağmen medya sektöründe fazla tanınan bir isim olmayan Dinç Bilgin'in yıldızı, İstanbul'a taşınmaya ve Sabah gazetesini kurmaya karar verdikten sonra parlar. 22 Nisan 1985'te Sabah gazetesini kuran Bilgin, ülkede Özal dönemiyle beraber yaşanan değişim rüzgârını da arkasına alarak kısa sürede medyanın parlayan yıldızı olmayı başarır. O dönem, aynı zamanda basın sektörünün Cağaloğlu'ndaki Babıâli yokuşundan çıkarak medya plazalara taşınmaya başladığı dönemdir. 'Plaza gazeteciliği' sürecini başlatan Hürriyet ve Sabah olur. Basın dışından gelen patronlar medyayı büyük sermaye ile entegre edince, ortaya sadece gazete üretilen yapılar değil, dev iş merkezleri çıkar. Bundan sonraki dönem, medya şirketlerinin İSO 500 listelerinde yer bulmaya başlamasının başlangıcıdır aynı zamanda.

Bütün popüler ve sansasyonel gazetecilik anlayışına rağmen Dinç Bilgin, medya dünyasındaki son gazeteci kökenli patrondu. Onun medyadan ayrılmasıyla, sektördeki 'gazeteci kökenli patronlar' dönemi de sona erer. Bilgin'in başını yiyense, bankacılık sektörüne girmesi oldu şüphesiz. Cavit Çağlar'la birlikte Etibank'ı satın

alarak, gazeteci patron sıfatının yanına, işadamı patron sıfatını da ekleyen Bilgin, bu hamlesinin bedelini pahalı ödedi. Bankasına TMSF tarafından el konulmasıyla birlikte onun basın patronluğu döneminin de sonu gelmiş oldu. Yine banka sahibi basın patronlarından Aydın Doğan da kendine ait Dışbank'ı Fortis grubuna satarak, bankacılık sektöründen çıkmış oldu.

Siyaset Mühendisliği Merakı!

Başbakan-medya patronu gerilimi, her dönem yaşanan bir sorun. Yeni olansa, bu kavganın içine ticaretin ve medya patronlarının siyaseti dizayn etme çabalarının da girmiş olması. İktidar veya siyasilerle basın arasındaki sert polemiklerin başlangıcı, koalisyonlar dönemine uzanıyor. 1991-2002 yılları arasında 11 yıl devam eden koalisyonlar dönemi, aynı zamanda güçsüz hükümetlerin ve muktedir olamayan siyasetçilerin sahne aldıkları yıllar. Gittikçe zayıflayan siyaset kurumunun ürettiği bölük-pörçük iktidarların, gittikçe güçlenen medya tarafından şekillendirilmek istenmesi, bu dönemin en karakteristik yönünü oluşturuyor. Koalisyonlar döneminin medya-siyaset ilişkileri açısından en akılda kalan fotoğrafı, Aydın Doğan'ın kendisini ziyarete gelen Başbakan Mesut Yılmaz'ı yalısının kapısında karşılaması oldu. Aydın Bey yalanlasa da 'pijamayla başbakan karşılama', literatüre girdi ve siyaset-medya ilişkisinde örnek vaka olarak kayıtlara geçti.

Hürriyet'in patronu Erol Simavi ve Başbakan Turgut Özal

Aydın Doğan-Mesut Yılmaz ilişkisinin hep iyi gittiği bilinen bir gerçek. Birçok yazarın değerlendirmelerinde, ikilinin birbirine sürekli destek verdiği yorumlarına rastlamak mümkün. Perde arkasını bilmek kolay değil elbette ancak Turgut Özal'ın köşke çıkmasıyla ANAP'ın başına geçen Yılmaz, bu süreçte en büyük desteği Doğan Grubu gazeteleri ve merkez medyadan almıştı.

Sonraki yıllarda Doğan Grubu yayın organlarıyla iktidarların ilişkilerinde de benzer tablolar yaşandı; önce bahar havası, sonra kavga… Süleyman Demirel'in Çankaya'ya çıktığı Mayıs 1993'te, iktidarın büyük ortağı konumundaki Doğru Yol Partisi'nde liderlik yarışı başlamıştı. Hüsamettin Cindoruk'un çekilmesinden sonra İsmet Sezgin, Köksal Toptan gibi tecrübeli isimler bu göreve talipken; Demirel'in parti vitrinini değiştirmek için siyasete dâhil ettiği ve ekonomiyi emanet ettiği, Boğaziçi Üniversitesi kökenli Prof. Dr. Tansu Çiller de liderlik yarışına katılıyordu. Aslında ona pek şans verilmiyordu ama 'leydinin topuk sesi' (6 Haziran 1993) manşetiyle Hürriyet'in tavrı yeni dönemin habercisi gibiydi. Partinin ağır toplarından Necmettin Cevheri'yi arkasına alan Çiller merkez medyanın da katkısıyla iddialı hale geliyordu. Her gün birinci sayfada yayınlanan puanlamalarda hep beş yıldız alan Çiller, sonunda Türkiye'nin ilk kadın başbakanı oldu. Doğan grubuyla Çiller arasındaki ipler bir süre sonra gerildi. Onun uğruna bıyıklarını bile kesen Hürriyet Yayın Yönetmeni Ertuğrul Özkök, yeni patronu Aydın Doğan'la birlikte Çiller'in en keskin muhaliflerinden oldu. 28 Şubat döneminde kurulan Refah-Yol koalisyonu Doğan Grubu için hazmedilebilir durumlar değildi ve kavganın başlaması gecikmedi.

'Doğan Grubuna Verilen Teşvikler' Mitingi

Tansu Çiller, 10 Mayıs 1997 Sultanahmet mitinginde, aynen Başbakan Erdoğan'ın 2008'de yaptığı gibi doğrudan Doğan Grubu'na yüklendi ve medyaya verilen devlet teşviklerini açıkladı. O dönem, 'Tansu Çiller-Aydın Doğan Birinci Meydan Muhare-

besi' diye alaya alınan kavga, 18 Nisan 1999 seçimleri öncesinde de devam etti. NTV'de canlı yayına katılan DYP lideri, Milliyet gazetesiyle ilgili bir iddiayı dile getirmiş, Doğan'da canlı yayına bağlanarak "Bunu ispatlasın, kendimi Taksim Meydanı'nda asarım!" demişti. Çiller daha sonra iddiasını belgelerle ispatladı; ancak Doğan'dan ses çıkmadı. Sonuçta bu kavgada galip gelen Doğan Grubu oldu. Çiller bugün siyaset sahnesinde yok!

Bu konuya değinmişken, Çiller'in ispatladığı iddiayı hatırlatmakta da yarar var. 9 Nisan 1999 tarihli Milliyet'in manşetinde, Çiller'in Erzurum mitingindeki sözleriyle ilgili savcılık incelemesi başlatıldığı haberi yer alır. Çiller ise NTV'ye çıkarak, 'Önce ihbar ediyorlar sonra haber yapıyorlar.' diyerek, incelemenin Milliyet Erzurum muhabirinin ihbarıyla başlatıldığını savunur. Bunun üzerine programa bağlanan Doğan, 'Muhabirin ihbar ettiği ispatlanırsa kendimi Taksim'de asarım.' der ve olaydan birkaç gün sonra incelemenin muhabirin savcılığa konuyla ilgili açtığı telefonların suç ihbarı kabul edilmesiyle başlatıldığı ortaya çıkar.

Çiller ve Aydın Doğan mutlu günlerinde

Çiller-Aydın Doğan kavgasındaki ilginç ayrıntılardan biri, Doğan'ın kullandığı üslupta saklı aslında. Tayyip Erdoğan'a, 'biat medyası olmayacağız' diyen Doğan o zaman da Çiller'e benzer bir jargonla karşı çıkıyordu. 10 Nisan 1999 tarihli Milliyet gazetesinde açıklaması yayınlanan Doğan, "Sayın Çiller, Türk

basınının tarafsızlık hakkını elinden almaya çalışıyor. İktidarı eline geçirince baskı uyguluyor, ama Türk basını asla köle olmayacaktır." diyordu. Görünen o ki, 'biat etmeme-köle olmama' sözleri, bu kavgalarda Doğan grubunun klasik silahları.

Doğan Grubu ve Bakanlar

Aydın Doğan'ın kavgaları sadece başbakanlarla değil elbette. Bazen sürece cevval bakanlar da dâhil oluyor ama onlar da bu cesaretlerinin bedelini, koltuklarını kaybederek ödüyor. Doğan'ın gazabına uğrayan bakanlardan biri, İç İşleri Eski Bakanı Sadettin Tantan. Onun kaderi de diğerlerinden farklı olmadı. Önce grup gazetelerinde parlatıldı, sonra ipi çekildi. 1 Mart 2001 gecesi Cnntürk'te M. Ali Birand'ın manşet programına katılan bakan Tantan, kamu bankalarındaki yolsuzlukları anlatırken, sözün bir yerinde, Aydın Doğan'ın sahibi olduğu Dışbank'la ilgili yolsuzluk imasında bulunur. Kavga da bundan sonra kopar. Canlı yayına telefonla bağlanan Aydın Doğan ile bakan uzun süre bu konuyu tartışır. Sonuçta Tantan, iddiasını geri çekmek zorunda kalır ama bu onun için sonun başlangıcı olur. Medya kritik sitesi Medyakronik, Tantan'ın görevden alınışını, 'medya kahraman yaptığı bakanın tasfiye edilişinde rol oynadı' diyerek duyurdu okurlarına. Milliyet, Tantan'ın gidişini küçük bir haberle geçiştirirken, yeni bakan Rüştü Kazım Yücelen'in sözlerini sürmanşete çekmişti.

Bakanlarla 'akçalı işlere' dair diyaloglar, Sadettin Tantan'la sınırlı değil. Meşhur, Güneş Taner-Ertuğrul Özkök telefon konuşmasına değinmeden olmaz bu konuda.

17 Aralık 1998'de DYP Genel Başkan Yardımcısı Meral Akşener, basına Taner ile Özkök telefon diyalogunu içeren bir kaset dinletti. Özkök burada, grubun Kocaeli'nde kuracağı karton fabrikası için devlet teşviki istediklerini ve konunun Taner'in masasında beklediğini söylüyor. Bu olayda da görüldüğü gibi Doğan Grubu'nun yolu, hep medya dışı işler sebebiyle siya-

setçilerle kesişiyor. Bu kesişmeden bir kavga patlarsa o zaman gazetecilik hatırlanıyor ve basın özgürlüğünden dem vurulmaya başlanıyor!

Medya-siyaset ve ticaret denklemindeki ilişkilerin, gazetecilik mesleğini ne hale getirebildiğinin en etkili örneği, basına yansıyan Devlet Bakanı Güneş Taner ile Hürriyet Genel Yayın Yönetmeni Ertuğrul Özkök arasında yaşanan telefon görüşmesiydi:

"Özkök: Biz biliyorsun bir tane karton fabrikası kuruyoruz Kocaeli'nde burası için başvurumuz var. 50 milyon dolara kadar, pardon 50 milyon dolardan fazla olanlara teşvik veriyorsunuz siz. Bizimki 130 milyon dolarlık bir teşvik çok da sağlam bir fabrika yani filan

Taner: Eee… Veririz.

Özkök: Senin masanda duruyormuş bu.

Taner: Yoo daha bana gelmedi.

Özkök: Neyse gelmiş, öle diyorlar.

Taner: Dur bakalım bir soralım dur bakalım neydi adı?

Özkök: Meyta mı, medya mı ne öyle bir şey karton fabrikası.

Taner: Dur bakalım diğer telefonla sorayım sana söyleyeyim.

Konuşmanın devamında söz Başbakan Mesut Yılmaz'a geliyor:

Taner: Yani senin buradaki Sedat'ın yapacağı işler değil bunlar.

Özkök: Ben yarın Paris'e gidiyorum.

Taner: Vay adi herif vay...

Özkök: Yok abicim senin başbakanın bana etmediği hakareti bırakmadı.

Taner: Benim başbakanım oldu şimdi.

Özkök: Ulan yine ben koruyorum, hâlâ da ben koruyorum.

Röportaj gibi gideceksin ana avrat iyice bir kavga edeceksin ondan sonra tekrar iyi adam olacaksın.

Taner: Ankara'da her şey önemli bugünler bu saatlerde.

Özkök: Ben bunu kafaya yedikten sonra hiçbir şeyi yok. İftira atıyor, bana kalleş diyor. Atsın ne yapalım. Biz de öğrendik artık, kavga ederiz onunla bir güzelcene; ondan sonra barışırız, biz de iyi adam oluruz ondan sonra, bizi de şey yaparlar.

Taner: Sizin aranızdaki ilişkiye karışmam.

Özkök: Öyle işte karışmazsın ya.

Taner: Şarapları sana verirken bana mı verdi, şarapları getirdi.

İkili arasında, 22 Ekim 1998'de gerçekleşen telefon görüşmesinin tam metni, o dönem Kanal 7 televizyonu tarafından kamuoyuna yansıtıldı.

Ecevit de Nasibini Aldı

Türkiye'yi 2002 erken genel seçimlerine götüren sürecin başbakanı ve DSP Genel Başkanı merhum Bülent Ecevit de Doğan Grubu ile karşı karşıya kalmış, hatta partisi içeriden bölünmek istenmiş bir lider. Literatüre 'hastane darbesi' olarak geçen girişimde Ecevit zorla emekli edilmek istenirken, Doğan Grubu'nun rencide edici yayınları dikkat çekmişti. Hastalığı medyada sıkça konu edilen ve çekilmesi istenen Ecevit'in yerine uygun görülen isimse Hüsamettin Özkan'dı. Ecevit'in ekonomiyi düzeltmesi için Amerika'daki Dünya Bankası'ndan transfer ettiği ve Devlet Bakanı yaptığı Kemal Derviş, seçimler öncesinde İsmail Cem ve Hüsamettin Özkan'la birlikte yeni oluşumu başlatır. İsmail Cem'in liderliğinde kurulan Yeni Türkiye Partisi, en büyük desteği Doğan Grubu gazetelerinden görür. Hatta o dönem Hürriyet'te yayınlanan anketlerde yeni oluşum hemen ilk sıraya yükselmiştir bile! Belli ki yeni dönemin başbakanı olarak İsmail Cem uygun görülüyordu ama demokrasilerin nihai karar mercii halk olduğu için, proje kısa sürede çöktü ve 2002

seçimleri ülkenin 11 yıllık koalisyonlar ve çok parçalı hükümetler dönemini sona erdirmiş oldu. Merhum Ecevit'in partisi ise bir önceki seçimde aldığı yüzde 22 oya karşılık, 2002 seçimlerinde sadece yüzde 2 oy alarak Meclis dışında kaldı.

Ecevit, daha sonraki birçok konuşmasında o dönem partisinin nasıl içeriden yıkıldığını anlattı. Yeni Şafak yazarı Taha Kıvanç, 9 Eylül'deki yazısında o dönemi şöyle anlatıyor: "Tansu Çiller'le geçinemedi de, 'Karaoğlan' lâkaplı Bülent Ecevit'le geçindi mi sanki Aydın Bey? 1999 sonrasındaki hükümetlerde başbakanlık yaptığı sırada epey bir süre iyi gitti Ecevit-Doğan ilişkileri; hastalığının artık iyice saklanamaz hale geldiği bir dönemde, Bülent Bey, sabahlara kadar Meclis'te nöbet tutup RTÜK Yasası'nı Aydın Bey'in isteği doğrultusunda çıkartmıştı. Ölmeden az önce, henüz başbakanlık koltuğunda otururken Bülent Ecevit aleyhinde de kampanya yürütmüştü DMG'nin gazete ve TV'leri... Adamın yıkanmadığı bile kendilerine dert olmuştu, hatırlayın... Bülent Ecevit de mi Aydın Doğan'ın basın özgürlüğüne göz dikmişti acaba? Yoksa Aydın Doğan mı Bülent Ecevit'in koltuğunu terk edip yerini Hüsamettin Özkan'ın almasını istediği için, seçim (2002) sonrasında da Kemal Derviş'in başbakan olmasını sağlama hevesiyle Ecevit karşıtı bir çizgi izletiyordu?"

Doğan Grubu'nun siyaseti dizayn etme ve yeni başbakanlar çıkarma girişimleri İsmail Cem ve Kemal Derviş'le sınırlı değil. Çiller'le kavga edilen dönemde, yeni lider adayı diye, Demirel'in bakanlarından Nuri Bayar'ın oğlu Mehmet Ali Bayar parlatılmıştı. 'Merkez sağda sürpriz lider' (5 Nisan 2002) manşetiyle siyaset arenasına sunulan, Türkiye'nin Washington büyükelçiliği müsteşarıyken istifa ederek Demokrat Türkiye Partisi'nin başına geçen Bayar'ın başbakanlığı projesi başlamadan sona erdi. Yeni dönemde ise aynı senaryo Abdüllatif Şener için uygulandı.

Ak Parti'ye alternatif diye sürekli parlatılan, Tayyip Erdoğan'ın eski dava arkadaşından da istediği sonucu alamadı Doğan grubu.

Tayyip Erdoğan'a da Aynı Senaryo

Bu dönemin medya-siyaset ilişkileri açısından akılda kalan en ilginç yönü, Doğan Grubu'nun önce desteklediği siyasetçilerle, daha sonra kavga etmesi oldu? Acaba değişen neydi? Benzer bir durum Tayyip Erdoğan döneminde de yaşanıyor. AK Parti'nin ilk yıllarındaki bahar havası, son dönemlerde yerini ağır bir kış mevsimine terk etti. Bu durum o kadar açık bir gerçek ki son kavgayı Gazete Port'a yazdığı bir makale ile değerlendiren, eski Hürriyet yazarı Emin Çölaşan, başlangıçta verilen desteği şöyle anlatıyor: "Doğan Grubu, Tayyip iktidarına yıllar boyu en büyük desteği verdi. Hürriyet'te yazarken bunu bana açık seçik, yüzlerce defa söylediler: 'Başbakanı, Maliye Bakanını, TMSF'yi fazla eleştirme. Bizim onlarla önemli işlerimiz var.' diye"

Başlangıçta AK Parti'ye destek veren Doğan Grubu'nun daha sonra tam cephe alması acaba sadece iktidar partisinin tavrını değiştirmesiyle açıklanabilir mi? Kapatma davası sürecinde başlayan ve Ergenekon sürecinde artan muhalif tavır, Deniz Feneri olayıyla ayyuka çıktı. Başbakan bu durumu, 'bir çılgınlık hali' diye nitelendirdi. Bizzat isim vererek ülkenin en büyük medya grubunun patronunun kendisine yasal olmayan iş bağlantıları için geldiğini ve olumlu cevap alamadığı için iftira kampanyası

başlattığını söyledi. Taraf gazetesi yazarı Cemil Ertem, gelinen noktayı aslında çok net özetliyor, 9 Eylül 2008 tarihli yazısında: "Türkiye iktisat tarihini öğrenmek isteyenlerin, hangi dönemin ayrıntısına girmek isterlerse, o dönemin medyasının kimin elinde olduğunu ve ne yönde yayın yaptığına bakmaları gerekir. Bu anlamda bizdeki medya rekabeti aynı zamanda, egemenler arasındaki güç ve çıkar çatışmasıdır da. Ama Türkiye'de ilk defa bir başbakan bir medya patronunun kendisine yasal olmayan bir iş teklif ettiğini açıklıyor. Demek ki bu işler şimdiye kadar başbakanlara teklif edildi ve oldu; İstanbul'un nasıl yağmalandığı, mesela Dolmabahçe Sarayı'nın arka bahçesine nasıl otel yapıldığı, Gök Kafes vb. bir sürü rezilliğin nasıl kotarıldığı şimdi daha iyi anlaşılıyor…"

Güçlü Medya Bağımsız Basın mı?

Cemil Ertem'in sözünü ettiği bu konular, yani 'akçeli işler', devlet iktidarını elinde bulunduranlarla medya iktidarına sahip olanların yollarının sürekli kesişmesine yol açıyor.

Bu kesişme bazen pazarlık ve anlaşmayla sonuçlanırken, bazen ciddi kavgalara yol açıyor. Bu süreçte üzerinde durulması gerekli ilk konu, medya sermayesinin farklı sektörlerde faaliyet göstermesi meselesi. Taraf gazetesinde medya eleştirileri kaleme alan Alper Görmüş, tartışmaların en kritik noktası olarak, medya sermayesinin farklı sektörlerdeki büyük ticari işlerine işaret ediyor: "Bu konu RTÜK yasası sürecinde doruğa çıkmış ve 'medya sahipleri devlet ihalelerine girsin mi girmesin mi' meselesine sıkışmıştı. Hatta orada Ertuğrul Özkök, gazetesinin başyazarı ve Basın Konseyi Başkanı Oktay Ekşi'yle kapışmayı bile göze alarak basın patronlarının devlet ihalelerine girmesi gerektiğini savunmuştu. Görünen o ki, medya patronlarının büyük ticari işleri olduğu sürece, bu iktidarlar ile medya arasında müthiş bir kirliliğe yol açmaya devam edecek."

Aslında Doğan grubu yazarları, başta Ertuğrul Özkök olmak üzere, farklı sahalarda yatırımları bulunan güçlü medya patronlarını özgür ve bağımsız basının teminatı gibi sundu. Son kavga ise bunun tam tersi bir durumu ortaya çıkardı. Aydın Doğan'ın "Ben işadamıyım, her gün devletten bir şey isterim." demesi, 'O zaman devlete karşı bağımsızlık nasıl olacak?' sorusunu beraberinde getiriyor. İşin ilginç yanı, bu formülün bağımsız medya üreteceğinden artık Doğan Grubu yazarları bile şüpheli.

Can Dündar'ın kavga patladığında yazdıkları, bu konudaki endişesinin dışa vurumu: "Madalyonun bir yüzünde hükümetin eleştiriye tahammülsüzlüğü ve tek sesli medya yaratma hayali varsa, diğer yüzünde de medya-iktidar ilişkilerinin sağlıksızlığı var. İktidar gücünü elinde tutanların medyaya ne kadar hoşgörüyle bakması gerekiyorsa, medya gücünü elinde tutanların da hükümete o denli mesafeli durması gerekiyor. 'Medya, gazetecilik dışında iş yapmamalı' görüşünü savunanlara karşı hep 'medyanın diğer işleri'nin ona hükümet karşısında iktisaden bağımsızlık sağlayacağı teziyle karşılık veriliyordu. Oysa apaçık görülüyor ki bu tez, –en azından Türkiye örneğinde– doğrulanmıyor. Çünkü ekonominin iplerinin hâlâ büyük oranda devletin elinde tutulduğu Türkiye'de iktidara yaslanmadan ayakta durmak uğruna yapılan tüm ticari girişimler, yine hükümet kapısına açılıyor…" (Milliyet / 11 Eylül 2008)

Hangi Maksatla Gazetecilik Yapıyorsunuz?

Can Dündar'ın da tespit ettiği gibi, Türkiye'de özel sektörün bütün gelişmişliğine ve büyüklüğüne rağmen devlet hâlâ ekonomide çok etkin. Kamu ihaleleri yoluyla kısa sürede yeni zenginler üretmek mümkün. Durum böyleyken, devletle her gün işi olan medya patronları hangi bağımsızlıktan söz edebilir ki!

Medya eleştirmeni Ragıp Duran da sorunu Türkiye'deki medya mülkiyetiyle ilişkilendirenlerden. Medya işverenleri

habercilik faaliyetinin yanı sıra başka işlerle de uğraşıyorsa, Türkiye'nin ekonomik yapısı gereği medyatik faaliyet ile parasal faaliyet arasında organik bir ilişki kuruluyor. Duran, "Bir yandan gazetecilik, bir yandan inşaat, arazi, petrol işi yaparsanız burada gazeteciliğiniz sorgulanır. 'Siz hangi maksatla gazetecilik yapıyorsunuz?' sorusu gündeme gelir. Kamuoyu bilgilensin diye mi, yoksa diğer faaliyetlerinizde birtakım kolaylıklar sağlansın veya yaptığınız usulsüzlükler gizlensin diye mi gazetecilik yapıyorsunuz? Bu soruların sorulması kaçınılmaz olur." diyor. Ragıp Duran, bu soruların haklılığını ortaya koyan somut örnekler de veriyor: "Biz okurlar Aydın Doğan'a ait POAŞ'ın vergi borçlarından ancak diğer gazeteler yazınca haberdar olabildik. Doğan Grubu gazetelerinde tek satır yazılmadı. Bu örnekleri çoğaltabilirsiniz. Bu da medyanın işveren tarafından nasıl kullanıldığını gösteriyor."

İşin diğer boyutunda ise Doğan Grubu gazetelerinin sürekli dillendirdiği 'AKP medyası', 'yandaş medya' veya 'cemaat medyası' kavramları var. Bu sıfatı uygun gördükleri gazetecilerin, sadece hükümet taraftarlığı yaptığını anlatmaya çalışıyorlar. Oysa okurun önüne giden gazetelerde durum hiç de öyle görünmüyor. Doğun Grubu gazetelerinde Aydın Doğan veya şirketleri aleyhine tek satır yazılmazken, 'biat medyasındaki' aykırı sesler dikkat çekiyor. Sabah, Star, Zaman gibi gazetelerde iki tarafa da eleştiriler yapılıyor. Başbakanın üslubu eleştiriliyor, yolsuzluklara yeteri kadar müdahale etmediği yazılıyor. Hükümetin ekonomi politikaları ve yapılan zamlara manşetlerden tepki veriliyor. Hepsini bırakın, acaba Hıncal Uluç kadar hükümet ve başbakan muhalifi bir yazar, yandaş medya diye suçlanan Sabah'ta neredeyse tam sayfa kalem oynatırken, Aydın Doğan muhalifi olsaydı Hürriyet'te kaç gün yazabilirdi? Bu sorunun cevabı, kimin daha fazla 'biat medyası' olduğunu ortaya koymaya yetiyor zaten.

Siyasi Diktatörlük mü, Medya Diktatörlüğü mü?

Ragıp Duran'a göre her ülkede bir siyasi iktidar olduğu gibi bir de medya iktidarı var. Türkiye'deki medya iktidarını da Doğan Grubu temsil ediyor. Duran, Erdoğan-Doğan kavgasını, 'Türkiye'nin en güçlü iki adamının kavgası' diye nitelendiriyor. Buna rağmen medyatik iktidarın, siyasi iktidar karşısında şansının zayıf olduğunu düşünüyor. Medyatik iktidarın bu kavgadan başarıyla çıkabilmesi için yanına farklı güçleri de çekmesi gerektiğini vurguluyor. Oysa tablo Doğan Grubu'nun ciddi bir yalnızlık içinde olduğu yönünde.

Erdoğan-Doğan kavgasını aslında diğerlerinden ayıran üç önemli özellik var. Birincisi, diğer kavgaların aksine siyasi iktidar karşısında bir medya ittifakının yaşanmaması. İkincisi, bu hükümetin öncekiler gibi zayıf ve iktidarını medyaya borçlu olmaması. Üçüncüsü ise Doğan Grubu'nun yalnızlaşması. Bu yeni durumun sebepleri üzerinde düşünmek gerekiyor.

Bu konudaki en çarpıcı açıklamalar, grubun eski çalışanı Fatih Altaylı'dan geldi. Habertürk'e konuşan Altaylı, eski patronuna sert eleştiriler yöneltti. Bir zamanlar Hürriyet'teki köşesinde Aydın Doğan söyleşileri yayınlayan Altaylı'nın tespitleri çarpıcıydı. Aydın Doğan'ın 'Erdoğan tek gözlü medya istiyor.' sözünü bir komedi diye nitelendiren Altaylı'ya göre asıl tek gözlü medyayı Doğan istiyor ve yıllardır bunun mücadelesini veriyor. Altaylı, bu kavgada Doğan Grubu'nun basın özgürlüğü mücadelesi yaptığını söylemesini de komik buluyor.

Bugüne kadar yaşanan gelişmeler Altaylı'yı doğruluyor. Çünkü Türkiye'de yaşanan meşhur basın kavgalarının hep bir tarafında Doğan Grubu oldu bugüne kadar. Uzan Grubu ile Doğan Grubu arasındaki sınır ve ölçü tanımayan kavga hâlâ hafızalarda. Cem Uzan'ın Başbakan Erdoğan ile giriştiği mücadelede de Doğan Grubu hükümetin yanında yer almıştı. Yıllarca medya sektörünün ikinci büyük grubu konumundaki Sabah ve Bilgin ailesiyle de karşı karşıya gelen Doğan Grubu'nun bu iki rakibi

artık sektörde yok. Şimdi hedefte halen kavganın devam ettiği Akşam Grubu ve Mehmet Emin Karamehmet var. Bu kavgada, hükümete muhalif çizgide olmasına rağmen Akşam Grubu'nun Doğan'a cephe almış olması da oldukça manidar.

İşte bütün bu herkesle kavgalı görüntünün de etkisinden olsa gerek, Doğan Grubu iktidarla kavgasında yalnızlaşmış durumda. Aydın Doğan'ı sadece kendi yayın organları ve yazarları savunuyor. Zaman gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Ekrem Dumanlı da ilk günkü değerlendirmesinde bu ayrıntıya işaret ederek, ilginç tespitler yapıyordu: "Normalde bir başbakandan bu kadar ağır açıklama geldiğinde bütün basının tek bir sese dönüşüp buna karşı çıkması gerekir. Basın özgürlüğü bunu gerektirir aslında. Böyle durumlarda grup menfaatleri bir kenara bırakılır, herkes çok ağır eleştirilere muhatap bir medya grubuna destek verir. Gazetelerde böyle bir hava yoktu. Niçin? Hükümetten mi korkuyor Türk basını? Hayır. Öyle olsa Aydın Doğan'ın açıklamalarına kimse yer veremezdi. Kendi gazeteleri dışında Aydın Bey'e destek veren yoktu." (8 Ekim 2008 Zaman)

Bu yazıdan sonra da bu kavgada Doğan'a destek veren olmadı. Dumanlı, Aydın Bey'in bunu iyi düşünmesi gerektiğini söylüyor ve Doğan Grubu'nun ısrarla yalnızlaştığına işaret ediyor. Bu yalnızlaşmanın sebebi, bugüne kadar oluşturulmak istenen 'medya diktatörlüğü ve bütün rakiplerini yok etme' çabası olabilir mi? Gerçekten Aydın Bey'in, özellikle de Ertuğrul Özkök'ün artık bunu düşünmesi gerekiyor galiba! Düşünülmesi gereken bir diğer konu da, basının son yıllardaki müthiş itibar erozyonu. Bütün araştırmalarda en güvenilmez kurumların başında geldiği tespit edilen medyanın bu duruma düşmesinde, acaba siyaset ve ticaretle ilişkilerinin rolü nedir? Üzerinde ciddiyetle durulması gerekli bir soru bu!

Hakkını yemeyelim, Aydın Bey'in bu süreçte tek savunucusu CHP lideri Deniz Baykal oldu. Aslında tam bir danışıklı dövüş hali yaşandı süreçte. Aydın Bey, Başbakan'ın sert tepkisi

üzerine Deniz Feneri iddialarını Deniz Baykal'ın NTV'ye yaptığı açıklamadan alıntıladıklarını söylerken; Baykal da kürsüde iddiaları 'Milliyet'ten aynen okuyorum' diyordu. Bütün bu hengâme içinde üzerinde durulması gereken, Alper Görmüş'ün temennisi aslında: "Bu tartışmayı bir kör dövüşü olmaktan çıkarıp işe yarar bir sonuç almak istiyorsak yapılması gereken iki tarafın susması değil, iktidar ile medya arasındaki alver bağlantısının kesilmesi; yani medya sermayesinin farklı sektörlerde iş yapmaktan vazgeçmesidir. Medyanın buna odaklanması lazım. Bu düzen değişmezse, kavgalar hep sürer, sadece taraflar değişir."

Erdoğan-Doğan Kavgasına İlginç Yorumlar

Başbakan Erdoğan ile Doğan Grubu Başkanı Aydın Doğan arasında, Eylül 2008'de yaşanan görülmemiş şiddetteki kavgada, bazı yazarlar çok ilginç yazılar kaleme aldı. Bazılarına burada yer vermekte yarar var:

Taha Kıvanç (Yeni Şafak-9 Eylül)

"... Size de bir şey garip gelmiyor mu?

Tansu Çiller 'lady' olarak tanımlanıp topuk sesleriyle iktidara lâyık görülürken, gazetelerinin yazarları da Tansu Hanım'ı nereye koyacaklarını bilemiyorlar. Sonra ne oluyorsa Tansu Çiller gözden düşüyor ve gazetelerinin bütün yazarları onu emekli etmek için seferber oluyorlar. Bülent Ecevit'in iktidara yürüyüşü için kolları sıvayan yayın grubu sonunda fişini çekmeye karar veriyor; başta Ecevit fanatiği gibi davranan yazarlar birdenbire gözündeki çapağı görmeye başlıyorlar...

Kıskanılacak bir uyum içerisinde...

Bugün de hepsi birden kalemleriyle Tayyip Erdoğan'ı yerden yere vuruyorlar; içlerinden biri bile farklı iki satır yazmıyor. Geçmişte Tansu Çiller'e kurulan uyuşturucu tuzağını hatırlayıp 'Almanların oyununa mı geliyoruz' diyen bir tek yazar çıkmıyor aralarından... Ya da, hiçbiri 'Yahu, biz 'iddianameden hareketle

haber yapılmaz' diyerek Ergenekon'u sayfalarımıza koymadık, Alman savcının iddianamesini neden ve hangi gerekçeyle haber yapıyoruz?' itirazında bulunmuyor.

Yine kıskanılacak bir uyum içerisinde...

Dostumuz haklı, medya patronlarıyla tartışan politikacıların başı derde girebiliyor; ama politikacının çetinine çatan medya patronu için de durum iyi değil. Sahi, Özal'ı yok etmek isteyen Hürriyet'in Aydın Doğan'dan önceki patronu Erol Simavi şimdi nerelerde?"

Ergun Babahan (Sabah-9 Eylül)

"Sabah'ta dün hem Umur Talu, hem de Nazlı Ilıcak son gelişmeleri değerlendiren birer yazı yazdı. Hilton'a inşaat izni nedeniyle tarafların duruşunu ele alan ve herkesi sert bir dille eleştiren yazılardı. Bizim kuruluş ilkemiz yazarların bağımsızlığı olduğu için bu yazılar Sabah'ta yayınlandı, bunlardan daha sert olup gazetemizi eleştiren yazılar da yayınlandığı gibi... Oysa, Doğan Grubu'nda işverenin Hilton'un imar izninden RTÜK'te frekans kovalama girişimlerini eleştirecek bir tek yazı çıktığına tanık olamazsınız. POAŞ'ta vergi kaçakçılığı iddiası gündeme geldiğinde Doğan'ın yazarları toplu halde önce petrol şirketi yönetiminden brifing almış, sonra da sırayla şirketi savunucu yazılar yazmıştı. POAŞ vergi kaçakçılığı gibi ağır bir suçlamayla karşı karşıya kaldığında başta Emin Çölaşan olmak üzere tüm yazarlarına "Başbakan, Maliye Bakanı aleyhine yazı yazmayın, önemli işimiz var" diyen de onlardı. Emin Çölaşan'ın işine sırf bu nedenle son veren de onlardı.

Dünya üzerinde gazetecilikle ticaretin bu kadar iç içe girdiği başka bir kurum yoktur, olamaz.

Türkiye'de basın özgürlüğüne asıl zarar veren tablo budur.

Bugün Türkiye'de basına güven yerlerdeyse, her manşetin arkasındaki hesap soruluyorsa, bunun bir numaralı sorumlusu bu zihniyettir.

Bu zihniyet, Türkiye'de gazeteciliği bir çıkar ilişkileri ağına hapsetmiş, sonunda da bugünkü noktaya gelinmiştir.

Bu tablo rahatsızlık vericidir.

Çünkü hem siyasi ortamı germekte, hem de mesleğimiz üzerindeki gölgeyi artırmaktadır.

Siyasetin ekonomi üzerindeki rolü iyice azalmadan, yerel yönetimler başta İstanbul olmak üzere tüm önemli merkezler rant kapısı olmaktan çıkarılmadan, bu tablonun değişmesi mümkün değildir.

Bu işin bir yönü.

Diğer yönü ise medya sahipliğinin rakiplere karşı bir avantaj unsuru olarak görülmesinden kesinlikle vazgeçilmesidir.

Yoksa bugün içine girdiğimiz durumdan çıkış mümkün olmaz, olamaz."

Mehmet Altan (Star-9 Eylül Salı)

"...Gazetecilik yapmak yerine 'devlet üzerinden zenginleşme' bugün medyaya olan güveni sıfırladı.

Babahan'ın da vurguladığı gibi, siyasi iktidar üzerinde gücünü kullanarak zenginleşme peşinde koşan medya patronu, iş takipçisi konumundaki gazete yöneticisi, ticari kaygı ve kişisel öfke ile yapılan 'holding medyacılığı' asıl işlevi sadece ve sadece habercilik olan gazeteciliği neredeyse tamamen öldürdü.

Medyanın zenginleşmesine olanak sağlayarak kendi çürümüşlüğünü gözlerden saklamaya uğraşan Ankara ve rant dağıtım işinin taşeronluğunu üstlenmiş olan halktan kopuk siyaset kurumu, bu zihniyetin enkazı altında debeleniyor şimdi.

Medya Türkiye'deki sistemin 'kilit taşıdır.'

O kilit açılmadan, Türkiye düzelemez. Çünkü ülke kendini her gün çarpık bir aynadan izlemeye mecbur kalır, yalanların, çarpıtmaların arkasına gizlenen gerçeği göremez."

Emin Çölaşan (Gazete Port-9 Eylül)

"…Doğan Grubu, Tayyip iktidarına yıllar boyu en büyük desteği verdi. Hürriyet'te yazarken bunu bana açık seçik, yüzlerce defa söylediler: 'Başbakanı, Maliye Bakanını, TMSF'yi fazla eleştirme. Bizim onlarla önemli işlerimiz var.'

Bunların bütün ayrıntılarını ve kovulma olayımı 'Kovulduk Ey Halkım Unutma Bizi' isimli kitabımda anlatmıştım.

Hürriyet'te çalışan muhabir arkadaşlarımın tamamı tanıktır. İktidarın hoşuna gitmeyecek dört dörtlük belgeli haberler gazetede kullanılmaz, çöpe atılırdı. Korku dağları bürümüştü. Gazeteci arkadaşlarımız sinirden kahrolur, bazısı çıkmayan haberlerini 'Abi bari bunu sen yaz' diye bana getirirdi. Patronun emektar kalfası Ertuğrul Özkök yazılarımı sansür ederdi. Biz Hürriyet'te yıllarca bu koşullarda gazetecilik yaptık.

Bay patron şimdi kalkmış, 'Üzerimizde baskı vardı. Bu baskı daha da ağırlaşacak' diyebiliyor.

Günaydın bayım!"

Tarihte İktidar-Basın Kavgası

Türkiye Cumhuriyeti tarihinde siyasetçi-medya kavgaları tabi ki Aydın Doğanla sınırlı değil. Bugüne kadar pek basın patronu, çok partili dönemde siyasetçilerle amansız kavgalara tutuştu. Yakın tarihimiz bunun örnekleriyle dolu. Özellikle de 12 Eylül sonrası…

Çok partili dönemden önce de, İnönü döneminde basında siyasetçilerin arasının çok iyi olduğu söylenemez. Tek partili dönemin şartları gereği fazla ileri gidilmese de, İsmet Paşa'nın kendisi ve partisine muhalefet eden gazeteciler Asım Us, Ahmet Şükrü, Hüseyin Cahit, Sadri Ertem, Abidin Daver ve Ethem İzzet Benice'yi, kendi partisinden milletvekili yaparak Meclis'e taşıdığı biliniyor. Çok partili döneme geçilip, memlekete basın ve ifade özgürlüğü geldikten sonra ise siyasetçi-medya kavgaları

çok daha şiddetli yaşanmıştır. Bunların ilki Adnan Menderes ile Yeni İstanbul gazetesi sahibi Safa Kılıçlıoğlu arasındaki kavgadır. Vatan'dan Ahmet Emin Yalman, Cumhuriyet'ten Nadir Nadi, Ulus'tan Nihat Erim, Akis'ten Metin Toker Başbakan Menderes'in bir türlü yıldızının barışmadığı basın patronları olarak yakın tarihimizdeki yerini aldı.

Medya patronları ile en iyi geçinen liderin Süleyman Demirel olduğunu hatırlatmakta yarar var ama istisnayı da belirterek. Demirel'in kayıtlara geçen en önemli basın kavgası 1960'ların sonunda Günaydın gazetesi sahibi Haldun Simavi ile yaşadığı ve bir ara artık kan davasına dönüşen kavgadır. Bu tartışma 12 Mart muhtırası ile sonlanmıştır. Bu müthiş kavgada Simavi'nin Günaydın'ı, Demirel ailesinin servetini masaya yatırıyor, kardeşlerinin Başbakan Demirel'in siyasi nüfuzundan faydalanarak servetlerine servet kattıklarına dair yayınlar yapıyordu. En unutulmaz manşet ise şöyleydi: "Demirel'ler 4 yıl içinde Koç'tan sonra nasıl Türkiye'nin en zengin adamları oldular: Dört yıl önce 262 lira vergi veren Demirel ailesinin bugünkü serveti 87 milyon lira!"

Haldun Simavi'nin kardeşi ve Hürriyet'in patronu Erol Simavi ise merhum Cumhurbaşkanı Turgut Özal ile giriştiği kavgayla hatırlanan eski bir basın patronu. Onun Başbakan Özal ile giriştiği kavganın en çarpıcı ve hatırda kalan bölümü, 19 Nisan 1988'de Özal'a yazdığı açık mektuptur. Bu mektubun son iki paragrafını buraya almakta yarar var. 'Sayın Başbakan' başlıklı mektup aynen şöyle bitiyordu:

"... Evet, Sayın Başbakanım... Gelelim netice-i kelama... Montesquieu 'Kuvvetler Ayrılığı' sistemini getirirken, üçlü bir düzen düşünmüştü.

Yasama, Yürütme, Yargı.

Zatıdevletiniz, bu ilkeyi, tekliye dönüştürdünüz.

Şimdi, varsa da yoksa da 'ÖZAL'...

Anayasayı bile; ama bir kez, ama on kez, ihlal etmekte beis görmeyen, siz değil misiniz?

Bilirsiniz.

Devlet organları arasında yer almasa da, azıcık fantezi, aslında bir gerçeğin ifadesi olarak 'BASIN' ı da 'kuvvetler' arasına katarlar. Ona da bir numara yakıştırırlar.

'Dördüncü Kuvvet'

Ben de şimdi; sizin ilhamınızla, yeni bir 'Kuvvetler Ayrılığı' ilkesi getiriyorum.

Demokrasiye ve demokratik düzenin kutsallığına olan sarsılmaz inancımın da ışığında, 'Benim kuvetler ayrılığı kitabım', Türkiye'de 1'İNCİ KUVVET faslına, bilir misiniz ne yazar?

BASIN…

Ya ikinci?

Buyrun kalemimi zat-ı âliniz teslim alın… Aklınızdan ve gönlünüzden ne geçiyorsa: varın, oracığa onu yazın.

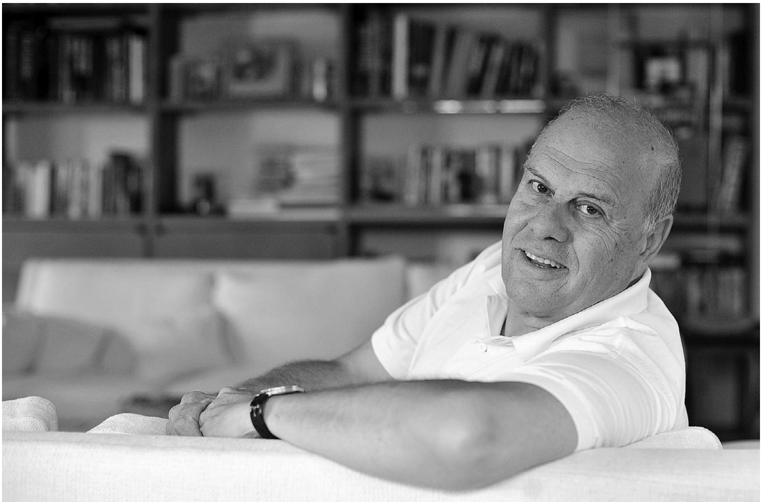
Saygılarımla.

Erol simavi"

Hürriyet'in sahibi değişti ama Erol Simavi'nin bu mantığı kurumdaki etkisini hâlâ koruyor.

Sabah-Mesut Yılmaz Kavgası

Basın-siyaset kavgalarında altı çizilmesi gerekli olaylardan biri, Dinç Bilgin ve Zafer Mutlu dönemindeki Sabah gazetesinin, ANAP lideri Mesut Yılmaz'la yaptığı kavgadır. Genel Başkanlık sürecinde destekledikleri Sabah ile 24 Aralık 1995 genel seçimleri öncesi ciddi kavgaya tutuşan Sabah Grubu'nun o dönem attığı manşetler, Yılmaz ile mahkemelik olmalarına yol açtı. Yılmaz üç haberden dolayı gazeteyi toplam 950 milyon lira tazminat ödemeye mahkûm ettirdi. Bunların en çarpıcı olanı, 5 Aralık 1995 tarihli haber. Haberin başlığı zaten olayı anlatmaya yetiyor: "Şeriatçılarla işbirliği yapan, abdestsiz namaz kılan Mesut Yılmaz."

Sabah Gazetesi'nin eski sahibi Dinç Bilgin

Aydın Doğan-siyaset kapışmalarına değinmişken, 'Frankfurt kriterleri' meselesini de hatırlatmak lazım. 4 Temmuz 2002'de, Doğan Grubu'nun Frankfurt'taki baskı tesislerinin açılışı vardır. DSP-MHP-ANAP Koalisyonunun devam ettiği sırada gerçekleşen açılışa, ANAP lideri ve Başbakan Yardımcısı Mesut Yılmaz ile Ana muhalefet lideri Tansu Çiller ve Ak Parti Genel Başkanı Tayyip Erdoğan da katılır. Bu açılış koalisyonda çatlaklara yol açar. Bülent Ecevit, Yılmaz'a, "Bu MHP'siz ve Ecevit'siz hükümet formülünü Frankfurt'ta kurdunuz değil mi" diye sorar.

Bu olay aslında 2002 erken genel seçimlerine giden sürecin işaret fişeği olmuştur. Türkiye'nin bir kez daha siyasi atmosferi değişirken, başrolde yine Doğan grubu vardır. (15.09.2008)

Grafik: Süleyman Karaoğlu

Sayın Başbakan...

Hürriyet

GÜNLÜK MOSTAKİL SİYASİ GAZETE

Kurucusu: SEDAT SİMAVİ (1896 - 1953)

Gazete kâğıdını, 8 yılda 79 kat artırdı

Özal'ın kâğıt zammı korkunç: Yüzde 7890

KÖRFEZ'DE TEHLİKELİ MİSİLLEMELER...

DÜNYA DİKEN ÜSTÜNDE

Milliyet

BASINDA GÜVEN

Tekrarlıyoruz

ÇİLLER YALANI

DYP lideri yeni bir skandala imza attı. Milliyet'e asılsız suçlama büyük tepki çekti

YALAN RÜZGÂRI

Gazetemize iftira

Önlemeye çalıştı

Aydın Doğan'ın cevabı

Köle olmayacağız

'Kaybeden basın düşmanı oluyor'

Okur desteği çığ gibi

Hürriyet

11 Mayıs 1997 Pazar

Kurucusu: Sedat Simavi 1896-1953

Annenizi unutmayın

Yalana doymuyor

Başbakan Yardımcısı Tansu Çiller dün İstanbul'da beklediği ilgiyi bulamadığı mitingde, halkın gözünün içine baka baka rakamları tahrif etti.

Miting için 300 milyar harcandı

Sultanahmet mitinginde düş kırıklığı

Hürriyet

Merkez sağda sürpriz lider

HÜRRİYET ÖZEL

Merkez sağ, yeni bir lider ve yeni oluşum çıkardı. Hareketin lideri merkez sağda çok iyi tanınan Mehmet Ali Bayar, sloganı da makul çoğunluk.

Ecevit: Bu iş Ladin'e yarar

Hürriyet

Merkez sağda sürpriz lider

Ecevit: Bu iş Ladin'e yarar

Yeni partiye ilk adım

Hürriyet

ŞABAH

TÜRKİYE'NİN EN ÇOK SATAN GAZETESİ

1 NUMARA

5 ARALIK 1995 SALI

FİYATI 30.000 LİRA

Yılmaz nereye?

ANAP lideri Yılmaz, siyasi ihtirası uğruna liberal bir tabana ve seçmene sahip olan partisini de ülkeyi de maceraya sürüklüyor

Türkiye düşmanlarına fırsat

Şeriatçı Ülkücüler baştacı

Eleştiriliyor

Korkut Özal

Ali Coşkun

Ökkeş Şendiller

"Yeni Sol"un iki lideri birarada

Gümrük Birliği'ne Blair'den destek

Skandala tepki büyüyor

Geriye saymak

Rezillik tutmadı seçim kurtuldu

Londra iki nokta

Blair'den Baykal'a

Hürriyet
6 Haziran 1993 Pazar
Kurucusu: Sedat Simavi 1896-1953
Azerbaycan'da Gence isyanı...
Leydi'nin topuk sesi
DYP Kongresi'ne 7 gün kala, kamuoyunun nabzı Tansu Çiller'i gösteriyor. Çiller'in yolunu kesebilecek tek kişi ise adaylığını koyması halinde Cindoruk olabilecek.
BAŞBAKAN KİM OLSUN?
Halk ne diyor?
DYP delegeleri ne diyor?
DYP'NİN VE DİĞER PARTİLERİN OYU NE OLUR?
Çiller Başbakan olursa
Dalan Başbakan olursa
Cindoruk Başbakan olursa
Sezgin Başbakan olursa
DELEGENİN NABZI
HALK, ÇİLLER DİYOR
ÇİLLER'İN KORKUSU
BABANIN İŞARETİ
Yine de Baba tayin edecek

Hürriyet
Türkiye Türklerindir
12 Mayıs 1997 Pazartesi
Kurucusu: Sedat Simavi 1896-1953
Bakan atayamadı
100 kişi sıraya girdi DYP'de boşalan iki bakan koltuğu için 100'e yakın milletvekili sıraya girince Çiller, Sanayi ve Sağlık bakanlıklarına atama yapamadı. Çiller isim veremeyince, Cumhurbaşkanı Demirel'le dün 2.5 saat görüşen Başbakan Erbakan, Köşk'e liste çıkaramadı.
Kalemli atayacak Anayasal süre dün dolduğu halde Başbakanlık, iki bakanlığa vekâleten yapılan atamayı esas aldıklarını bildirdi. Bu durumda atama süresinin yarın dolacağı ve Demirel bu tarihte yurtdışında olacağı için, yeni bakanların onayı Kalemli verecek. ● 37'de
Çiller'in Türkiye'si
8 yıllık kesintisiz eğitim bahane edilerek dün İstanbul'da İran görüntüleri sergilendi; yeşil bayraklar açan sarıklı cüppeli grup, 'Yaşasın şeriat' sloganları attı.
Mitingde harem-selamlık
Bizler ve ötekiler Pek çok Refah Partili milletvekilinin de katıldığı mitingde, harem-selamlık uygulandı. Kadınlarla erkekler arasında boşluk bırakıldı. Yeşil renkli şeriat bayrakları açıldı ve yapılan konuşmalarda da Türk toplumu "bizler ve ötekiler" diye ikiye bölünmek istendi.
Onları yola getireceğiz 'Hocaların Hocası' olarak anons edilen Hayrettin Karaman adlı profesör, "Türkiye'de biz ve ötekiler var. Biz Türkiye'nin yüzde 99'u Müslümanlar, ötekiler ne olduğu belirsiz yüzde 1. Bu yüzde 1'lere iyi davranacağız, onları da yola getireceğiz. Onlar da Müslüman olacaktır" dedi.
Yeşil bayraklar açtılar "İmam Hatiplere Dokunmayın" adı verilen ve yaklaşık 30 bin kişinin katıldığı 5 saatlik mitingin sonunda bir grup, Sultanahmet Türbesi önünde toplanarak gövde gösterisi yaptı. Bazı göstericiler türbenin üzerine çıkarak üstünde Arapça yazılar bulunan yeşil ve beyaz bir bayrak açtı.
'Şeriat geliyor' sloganları Burada da sık sık, 'Şeriat geliyor', 'Yaşasın şeriat', 'Müslümanlar burada, laikler nerede' sloganları atıldı. Çevik Kuvvet polisleri bu grubu, türbenin üzerine çıkarak aşağı indirdi. Ancak gösterici grup dağılmadı, yaklaşık 1 saat boyunca slogan atmayı sürdürdü. ● 39. sayfada
Demirel de yuhalandı Konuşmalar sırasında kalabalık, tekbir çekip Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'i yuhaladı. RP'li TBMM Başkanvekili Yasin Hatipoğlu da, "Sen hangi hakla imam hatipleri, Kuran kurslarını kapatacaksın" diye Demirel'e çattı. ● 39'da
Menderes'ten U dönüşü Bayramdan önce hükümetin bitmesi gerektiğini söyleyen RP İstanbul Milletvekili Aydın Menderes, dün Erbakan'la görüştükten sonra 'Hükümetin devamından yanayım' dedi. Son dönemde yaşananların RP'siz bir çözüm olamayacağını gösterdiğini belirten Menderes, Başbakan Erbakan'la aralarında sorun bulunmadığını söyledi, "Hocamın her arzusunu hemen yerine getirmeye hazırım" diye konuştu. ● 37. sayfada
CIA'nın Kürtlerine ABD'de gözaltı
Kadınlar ayrı, erkekler ayrı yerde durdu İşte, bazı ... görmek istediği Türkiye görüntüsü. Sultanahmet Meydanı'nda, bir... ce de Refah Partili Belediye Başkanı, Konya'da kadınlara ayrı otobüs koymaya kalkışmıştı. Refah Partisi bu harem-selamlık uygulamayı tüm mitingle...

Milliyet
BASINDA GÜVEN
Teröre pasaport
Sınırda TNT operasyonu
Meydanlardaki din istismarına ANAP liderinden yanıt
Çek elini dinden
Yılmaz: Dinden oy avcılığı yapanlar ona zarar veriyor
Tarla Boeing'i yuttu
Şanlıurfa mitingi
Refahyol kapattı

Milliyet
BASINDA GÜVEN
Meclis kaçak yaptı
Çiller'e inceleme
Savcıdan 'din istismarı' takibi
Gökkafes'e dur
Valiye canlı bomba
Belgrad yalanı
Kosovalı
9 GÜN kaldı
Vergi gururu
Rekortmenler

MEDYANIN ASKERLE İMTİHANI;
ESAS DURUŞ NASIL BOZULDU!

Türkiye'de asker-medya ilişkilerinde ilginç bir dönem oldu, 2008 yılı. PKK terör örgütünün 3 Ekim 2008 günü gerçekleştirdiği ve 17 askerimizin şehit olmasıyla sonuçlanan Aktütün karakol baskınına yönelik haberler, alışılmış merkez medya-asker denklemini sarstı. Türkiye'de bugüne kadar yaşanmamış şekilde, askeri makamlar medya tarafından ciddi şekilde eleştirildi, sorumluların hesap vermesi hatta istifa etmesi bile istendi. Daha ilginci, bu sorgulamaların sadece 'marjinal' diye nitelendirilen medya organlarıyla sınırlı kalmayıp, merkez medyada ve Doğan Grubu gazetelerinde de yer alması. Süreci başlatan ise Taraf gazetesinin, Aktütün baskını sonrası yaptığı yayınlar oldu. Genelkurmay'dan sızan belgeye göre teröristlerin baskını, sınırı geçişleri, mayın döşemeleri saniye saniye izlenmiş ancak müdahale edilmemişti. İnsansız hava uçaklarıyla yapılan çekimler, 3 Ekim sabah saatlerine aitti ve aynı gün öğleden sonra, 17 askerimizin şehit olmasıyla sonuçlanan saldırı gerçekleşmişti. 14 Ekim Salı günü Taraf'ın manşetinde aynen şu ifadelere yer verildi:

"Askerin, PKK'nın hazırlığını bir aydır bildiği, saldırıyı da 3,5 saat öncesinden itibaren naklen izlediği ortaya çıktı. AKTÜTÜN'Ü İTİRAF EDİN DEMİŞTİK; BİZ AÇIKLIYORUZ. Taraf'ın bugün yayınladığı anlık istihbarat belgeleriyle istihbarat raporları Genelkurmay'ın 17 askerin şehit olduğu Aktütün baskınını, tıpkı Dağlıca gibi, ayrıntılarıyla bildiğini gösterdi…"

İşte bu haber, Türkiye'deki ordu-medya ilişkilerinde yeni bir dönemin başlangıcı oldu demek yanlış olmaz. 27 Mayıs 1960 darbesinden, 12 Mart muhtırasına; 12 Eylül'den 28 Şubat post modern askeri müdahale sürecine kadar, askerlerin ülke yönetimine alenen müdahale ettiği bütün önemli zaman dilimlerini 'esas duruşla' karşılayan merkez medyada bu kez farklı sesler yükseldi. Daha önce tabu gibi görülen ve toz kondurulmayan ordu ve komuta kademesi eleştirildi. Genelkurmay Başkanı Orgeneral İlker Başbuğ'un, Balıkesir'de düzenlediği ve Aktütün haberlerini yapan medyayı çok sert, tehditkâr bir üslupla eleştirdiği basın toplantısı ise medya ve köşe yazarları arasında büyük yankı buldu. Manşetler genellikle üsluptaki sertliğe vurgu yaparken, köşe yazarları ise Genelkurmay Başkanı'nı eleştirdi. Buna, bugüne kadar hiç ordu eleştirisi kaleme almamış olanlar da dâhil… Peki, bu noktaya nasıl gelindi? Medya neden esas duruşunu bozdu? Aktütün haberleri ve basının tepkisini anlamak için, sürecin kilometre taşlarını da bilmek gerekiyor.

Ordu da Hata Yapar'ın Belgesi; Andıç

On yıl öncesine gidelim, 25 Nisan 1998'e. Hürriyet ve Sabah, bir süre önce Suriye'de yakalanıp Türkiye'ye getirilen PKK'nın 'iki numaralı adamı' Şemdin Sakık'ın askeri istihbaratta verdiği ifadesini o gün manşetten yayımladı. Sakık, itiraflarında kapatılan Refah Partisi (RP), Halkın Demokrasi Partisi (HADEP), İnsan Hakları Derneği (İHD) gibi parti ve kurumların PKK'yla işbirliği yaptığını anlatıyordu. Hürriyet, RP milletvekili Fethullah Erbaş'ın; Sabah da İHD Genel Başkanı Akın Birdal'ın 'ihanetini' öne çıkarmıştı. Bu noktada iki gazetenin manşetlerine biraz daha yakından bakalım:

Hürriyet'in spotu: "RP'li Fethullah Erbaş'ın müthiş ihanet mesajı… Sakık, kapatılan Refah ile olan ilişkilerini anlatırken,

Fethullah Erbaş'ın kendilerine şu mesajı getirdiğini itiraf etti: 'Refah milletvekili Fethullah Erbaş, biz milleti değil, ümmeti esas alırız, İslam dünyasında sınır olmaz, sınır önemli değildir' demiştir."

Sabah ise İHD Başkanı Birdal'a odaklanmıştı. Haberde, Sakık'ın "itiraf"larından şu satırlar aktarılıyordu: "Abdullah Öcalan'ın onunla telefonda defalarca konuştuğuna bizzat şahit oldum. Bazen de Öcalan ona bir kurye gönderir ve bazı konularda nasıl davranması gerektiğini söylerdi."

İfadelerde, gazetecilik mesleği açısından özellikle önemli bir bölüm daha vardı: Sakık, bazı Türk gazetecilerin Öcalan'dan emir aldığını, para karşılığı röportaj yaptığını söylüyordu. Aynı tarihli Hürriyet gazetesinde, başyazar Oktay Ekşi, ifadelerin bu bölümüne dikkat çekerek, bu gazetecilerin açıklanmasını istedi. "Alçakları tanıyalım" başlıklı yazıda Ekşi şöyle diyordu:

"PKK'nın sırrı kalmadı. Çünkü Şemdin Sakık isimli şeririn verdiği ifadelerden, PKK ile kimlerin bağlantılı olduğunu, gizlice ne gibi destekler verdiklerini Türk kamuoyu henüz bilmiyor olsa da devlet biliyor. (...) Bu bilgilerin, 'Şemdin Sakık hakkında yapılan soruşturmanın selameti açısından bir süre daha gizli kalması' mümkündür. Ama konu yargıya intikal ettiği andan itibaren Türk kamuoyu bu bilgilerin tamamını öğrenme hakkına sahiptir. Gerçekten bilmeliyiz. (...) Keza 'dürüst gazeteci' veya 'sorumlu aydın' havalarında, bizleri arkadan hangi alçaklar hançerliyormuş, bilmeye mecburuz."

Oktay Ekşi öğrenmek istediği bilgiye çabuk kavuştu, çünkü bir gün sonraki manşetlerde Sakık'a atfen daha ilginç ve bir o kadar da çarpıcı ayrıntılar vardı. Hürriyet'in manşeti, 'İfadedeki isimler' başlığını taşıyordu. 'Sakık'tan şok iddialar' başlığını atan Sabah ise kendi yazarları Mehmet Ali Birand ve Cengiz Çandar'ın ismini de birinci sayfadan, 'PKK yandaşı' sıfatıyla okurlarına duyurmakta beis görmemişti.

Buna göre PKK'nın iki numarası, ifadesinin 'gazeteler ve gazeteciler' faslında aynen şunları söylüyordu: "Basın mensupları içinde de örgütün parayla yazdırdığı ya da konuşturduğu çok ünlü kişiler bulunmaktadır. Bazılarını da parayla satın alabileceğini düşünür… Doğu Perinçek ve Mehmet Ali Birand'ın Öcalan ile görüşmesi ona Türk basınında kapıların açılmasına neden olmuştur. Öcalan bana, para karşılığında konuşan ya da yazanlar arasında Mahir Kaynak, Mahir Sayın, Cengiz Çandar, Mehmet Ali Birand ve Yalçın Küçük'ün isimlerini söyledi."

İki günlük bu yayının ardından Mehmet Ali Birand, Cengiz Çandar ve Mahir Kaynak'tan yazılarına ara vermeleri istendi. Birand ve Kaynak bir daha köşelerine dönemedi, Çandar ise kısa bir süre sonra yeniden yazmaya başladı. Bu manşetlerden bir süre sonra, Şemdin Sakık mahkemeye çıkarıldı ve gazetelerde kendisine atfen çıkan 'itirafları' reddetti; hiçbir zaman bu yönde itiraflarda bulunmamıştı. Oktay Ekşi ise iddiaların böylece çökmesinden sonra yeni bir yazı yazdı, itiraflarda suçlanan meslektaşları ile okurlardan özür diledi. Andıç olayının, bir manipülasyon olduğu açıktı ama bunun nasıl ve kimler tarafından gerçekleştirildiği henüz bilinmiyordu.

Bu olayın failleriyle ilgili ilk itiraflar, 28 Şubat döneminde Sabah gazetesi köşe yazarı ve yayın koordinatörü olarak da görev yapan Can Ataklı'dan geldi. Ataklı, Öküz dergisine verdiği röportajda, 28 Şubat sürecinde Sabah'ın ve diğer büyük gazetelerin verdiği "haberlerin yüzde 90'ının yalan" olduğunu söylüyordu. Şemdin Sakık'la ilgili itiraflarla ilgili ilginç bir bilgi veriyordu Ataklı: 'Dönemin çok güçlü bir generali, bu haberlerin konulmaması durumunda gazeteyi batırma tehdidinde bulunmuştu.'

Bu röportajdan sonra Zaman gazetesi de Ataklı'yla bir söyleşi yapmış, Ataklı orada da benzer şeyler söylemişti: "28 Şubat süreci içerisinde özellikle büyük gazete ve televizyonların yaptığı

haberlerin yüzde 90'ı yalandır. Biz yazdık, biz okuduk… Ben bunu her yerde söyledim." (22 Aralık 1999) Ataklı'nın şok sözleri Şemdin Sakık'ın düzmece itirafları kadar basında prim yapmadı ve olay birkaç gazetede yer alabildi.

Can Ataklı'nın itiraflarından sonra andıç meselesi medyada rafa kaldırıldı; ta ki Fazilet Partisi milletvekili ve Yeni Şafak gazetesi yazarı Nazlı Ilıcak konuyu tekrar gündeme taşıyana kadar. Ilıcak, 25 Nisan 1998'de iki büyük gazetenin manşetlerine yansıyan 'itirafların', Genelkurmay İstihbarat Dairesi'nde hazırlanan ve 'Andıç' denilen bir çalışmanın türevi olduğunu öne sürdü: "Çevik Bir'in eylem planı… Emekli Orgeneral Çevik Bir'in, 1998'de Şemdin Sakık'ın iddialarını kullanarak bazı parti ve kişileri hedef alan bir yıpratma planı hazırladığı ortaya çıktı… O dönemde Genelkurmay İkinci Başkanı olan Bir'in komuta katına gönderilen eylem planında şu tavsiyede bulunuluyor: 'Siyasiler, gazeteler, HADEP, FP ve İnsan Hakları Derneği gibi kuruluşlar hakkında elde edilen bilgilerle önce kamuoyu oluşturulması, müteakiben yasal sürecin başlatılması…' Planda PKK ile irtibatlandırılması istenen kuruluş ve kişilerin isimleri de açıkça veriliyor. Bunlardan bazılar şöyle: Milletvekilleri: Salim Ensarioğlu, Fethullah Erbaş, Sebgetullah Seydaoğlu. Cantürk ailesi. Gazeteciler: M. Ali Birand, Cengiz Çandar, Yavuz Gökmen, Altan kardeşler."(21.10.2000)

Andıç'ı bu şekilde anlatan Ilıcak, aynı günkü yazısında da şöyle diyordu: "Can Ataklı'nın Öküz dergisine verdiği bilgiler doğru çıktı. Ataklı, 'Bir general, Şemdin Sakık'ın ifadesine kendi yazdığı metni ekleyerek Çandar ve Birand'ı suçladı' diyordu. Bir'in eylem planına göre, 'etkin köşe yazarları ve gazeteler' yıpratma amaçlı kullanılacak."

Ilıcak'ın elinde olduğunu söylediği "Güçlü eylem planı"nda şu ifadeler de yer alıyordu: "Mevcut ifadeden (Şemdin Sakık'ın ifadesi) elde edilen bilgilere İLAVELER yapılarak, siyasetçilerin

parti içinde yıpratılmaları, siyasi kariyerlerinin olumsuz etkilenmesini teminen mektup kampanyasının başlatılması."

Tahmin edilebileceği gibi Ilıcak'ın iddiaları ve yayınladığı belge basında büyük bir sessizlikle karşılandı. Bunun üzerine Nazlı Ilıcak, bu kez milletvekili sıfatıyla bir basın toplantısı düzenledi ve elindeki belgenin fotokopisini basın mensuplarına dağıttı. (1 Kasım 2000) Ilıcak ayrıca konuyu TBMM'ye taşıdı ve böyle bir belgenin olup olmadığını Başbakan'a sordu. (Gazetelerinde yönetici mevkilerde görev yapan bazı gazetecilerin yazılarından –meselâ Ertuğrul Özkök, Sedat Ergin, İsmet Berkan belgenin Nazlı Ilıcak'la birlikte birçok gazeteciye gönderildiğini, ama onların 'sahte' olduğundan şüphelendikleri belgeyle ilgilenmedikleri de ortaya çıktı.)

Aynı gün akşam saatlerinde Genelkurmay'dan yapılan açıklamada, böyle bir belgenin hazırlandığı kabul ediliyor, ama uygulamaya konduğu reddediliyordu. Sakık'ın iddialarını manşete taşıyan ancak andıçla ilgili gelişmelerden okurlarını haberdar etme gereği duymayan Sabah ve Hürriyet, Genel Kurmay açıklamasını haber yaparak, bu kez okurlarını şaşırtmayı tercih etti. Cengiz Çandar, Genelkurmay'ın açıklamasından iki gün sonra gazetesine gönderdiği yazıda, kendisine ve başka kişilere karşı düzmece itiraflarla komplo kurdukları açığa çıkan emekli generallerin kanunlar önünde hesap vermesi gerektiğini yazdı. Sabah yönetimi, "suç unsuru ve Silahlı Kuvvetler'e hakaret" içerdiği gerekçesiyle Çandar'ın yazısını yayımlamadı.

İşte bu süreç basının ilk andıç macerası olarak kayıtlara geçti. Kendisi de kapatılan Nokta Dergisi Genel Yayın Yönetmeni olarak benzer bir süreci yaşayan Gazeteci Alper Görmüş'e göre bu olayla Türkiye'de ilk kez ordunun, 'sadece sivillere has' kirden pastan arındığı bilinci sarsıldı, askerlerin de kumpas yapabileceği görülmüş oldu. Bu andıç medya tarihimiz açısından bir ilkti elbette ama son olmadı. İkinci andıç

vakasına gelmeden önce, ilk andıcın baş aktörü, emekli Birinci Ordu Komutanı Çevik Bir'in, medyadaki diğer ünlü aktivitesini kısaca hatırlayalım.

25 Aralık 1999'da Zaman gazetesine röportaj veren gazeteci Mehmet Barlas, 28 Şubat sürecinin ilk mağdurlarının kendi ve eşi Canan Barlas olduğunu söylemekte ve Sabah'taki yazılarına bu sebeple son verildiğini belirtmektedir. (İşin ilginç yanı Barlas o dönem atıldığı Sabah'a daha sonra Başyazar olarak döndü.) Barlas'ın verdiği en ilginç bilgi ise Çevik Bir-Medya ilişkisine dairdir: "28 Şubat dönemiyle ilgili Taha Akyol bana bir olay anlattı. Çevik Bir Aydın Doğan'ı eleştiriyor. 'Gazetendeki bazı yazarlar türban konusunda, genç kızların başörtüsü konusunda yanlış yazıyor' diyor. Aydın Bey Çevik Bir'e, 'gel kendileriyle konuş' diyor. Bunun üzerine Çevik Bir gazeteye geliyor. Genelkurmay İkinci Başkanı, yazarlar ile toplantı yapıyor. Taha Akyol kendisine soruyor: 'Niye Türk toplumunun geleneklerine bu kadar karşı çıkıyorsunuz? Bunun için Türkiye'de çok değerli sosyologlar var. Niye onlara danışmıyorsunuz?' Çevik Bir de, 'eğer sosyologlara danışırsak bu konudaki kararlılığımız dağılır' diyor. Daha sonra toplantıda sert tartışmalar oluyor."

Taha Akyol, yine Zaman'a verdiği söyleşide Barlas'ın bu sözlerini doğruladı. Bu olay da medya asker ilişkileri açısından kayıtlara geçmiş oldu.

Genelkurmay'ın Medya Andıcı

Türkiye'de ordu medya ilişkilerini kırılma noktasına götüren ikinci önemli olay yine bir andıç. 8 Mart 2007 tarihli Nokta Dergisi'ne kapak olan habere göre, Kasım 2006 tarihli Genelkurmay belgesi Türkiye'deki gazetecileri, 'TSK yanlısı' ve 'TSK karşıtı' olarak gruplandırıyordu. Nokta'nın bu kapağı medyada epey yankı buldu. 5 Nisan 2007 tarihli Nokta'nın kapağı ise yine

karargâh çıkışlı bir belgenin haberiydi. Eylül 2004 tarihli belge, TSK'nın 'dost' sivil toplum kuruluşlarıyla birlikte hareket etmesi gerektiğini savunuyor ve birçok sivil kuruluşunun ismini veriyordu. Nokta dergisini kapatılma sürecine götüren de bu haber oldu aslında; herkesin bildiği gibi darbe günlükleri değil! Çünkü darbe günlükleri Genelkurmay çıkışlı bir belge değildi! Askeri savcı dergiden sivil toplum belgesini istemiş ve eski Genelkurmay Başkanı Yaşar Büyükanıt'ın meşhur basın toplantısından bir gün sonra da dergi basılarak, arama yapılmıştı. İşin ilginç yanı, o dönem bu belgeler bazı yazarlar arasında Genelkurmay'a karşı ciddi tepkilere sebep olsa da, merkez medyanın esas duruşunu bozmaya yetmemişti. Fatih Altaylı yönetimindeki Sabah gazetesinde Metehan Demir imzalı manşet haber, medya andıcının sahte olduğunu ileri sürüyordu! 'Medya andıcı korsan çıktı' manşetini atmaktan çekinmeyen Sabah'ı dört gün sonra bizzat Genelkurmay yalanladı; 'belge gerçektir ama onaylanmamıştır' açıklamasıyla.

Ordu-Medya ilişkilerinde önemli kilometre taşlarından biri de, 20 Haziran 2008 tarihli Taraf gazetesinin manşetidir. "Genelkurmay çıkışlı elektronik belgesi Taraf'ta bulunan 'Bilgi Destek Planı ve Faaliyet Çizelgesi', Türk ordusunun, 'kamuoyunu kendi çizgisine getirmek' amaçlı eylemlerini sıralıyor. Belgeler, Genelkurmay'ın, hükümeti 'irticai faaliyetlere zemin hazırlamakla', yeni anayasa paketini ise 'milli devlete karşı olmakla' suçlayarak karşı eylem planı hazırladığını gösteriyor. Genelkurmay çizelgesi, yüksek yargı ve medyanın yanı sıra üniversiteler ve sanatçılarla da temasın korunmasını ve TSK çizgisinde davranmalarının sağlanmasını öngörüyor." Lahika adıyla anılan bu plan, Genelkurmay tarafından, 'komuta katı tarafından onaylanmış böyle bir resmi evrak ve plan bulunmamaktadır' ifadesiyle yalanlandı ama medya-ordu ilişkilerinde kilometre taşlarından biri olarak basın tarihimizdeki yerini aldı.

Dağlıca Baskını Taşları Oynattı!

Orgeneral İlker Başbuğ'un Balıkesir konuşması, (15 Ekim 2008) bugüne kadar görülmemiş şekilde tepkiler aldı medyadan. Askere toz kondurmamasıyla öne çıkan, merkez medyanın hatta 'amiral gemisinin' kelli felli yazarları bile bu tepkilerin parçası olmaktan çekinmedi. Anlaşılan artık mızrak çuvala sığmıyordu. Aktütün baskını ile ilgili, basına sızan resmi görüntüler ve bunlara bir cevap vermek yerine basına yönelik görülmemiş sertlikte üslup bardağı taşıran son damla oldu. Ancak işin bu noktaya gelmesinde etken olan iki kritik olayı daha hatırlatmakta yarar var. Bunlardan ilki, bundan tam bir yıl önce, 21 Ekim 2007 referandumunun yaşandığı gün gerçekleşen Dağlıca baskını. Genelkurmay açıklamasına göre 21 Ekim gece yarısı 250 terörist Hakkâri Dağlıca karakoluna saldırmış ve 13 askerimizi şehit etmiş, 8 eri de kaçırmıştı. Türkiye'yi seçim sabahı şoke eden bu saldırıyı ilginç kılan ise bir süre sonra basında ortaya atılan iddialar oldu. 15 Kasım'daki ilk sayısında, emekli bir askerin ağzından Dağlıca baskını ile ilgili çarpıcı iddialara yer veren Taraf gazetesi, asıl bombayı 24 Haziran 2008'de patlattı: 'Dağlıca baskını biliniyordu.' Haberin devamı şöyle: "13 askerin şehit olduğu Dağlıca'ya baskın düzenleneceğinin Jandarma İstihbaratı tarafından, baskından dokuz gün önce Genelkurmay'a ve diğer tüm ilgili birimlere gizli bir raporla bildirildiği ortaya çıktı. Taraf'ın elindeki 'ivedi' damgalı Jandarma istihbarat raporu, baskının nereden, nasıl, ne zaman yapılacağını ayrıntılarıyla anlatıyor."

Aktütün'e aslında çok benzeyen bu haber medyada önemiyle doğru orantılı bir karşılık bulmadı. Merkez medyanın 'yandaş medya' diye lanse ettiği basın dışındaki gazeteler konuya fazla ilgi göstermedi. Başlangıçtan bu yana Nokta ve Taraf gibi yayınlardaki resmi belgelere duyarsız kalmayan Milliyet gazetesinin hakkını vermek lazım. Doğan Grubu içerisinde Milliyet bu

konuda hep bir adım önde. En azından gazetecilik refleksiyle de olsa, kendi çizgisinin dışındaki bilgi ve belgelere bile duyarsız kalmıyor Milliyet. Hatta bu konuda haklı bir üne sahip Radikal gazetesi bile Milliyet kadar gazetecilik refleksi gösteremiyor. En basit örnek, Aktütün baskını sonrası Taraf'ta yayınlanan belgelerdir. Milliyet ertesi gün haberi göbekten verirken, Radikal görmezden gelmeyi tercih etti, Hürriyet, Cumhuriyet ve Yeni Şafak'la birlikte… Onun dışındaki bütün gazeteler olayı bir şekilde gördü. Haber merkezlerinin Dağlıca baskınıyla ilgili şok belgeleri tartıştığı günlerde ise köşe yazarlarının gündeminde, Ak Parti genel başkan yardımcısı Dengir Mir Mehmet Fırat'ın, 'Cumhuriyet devrimlerinin toplumda bir travmaya sebep olduğu' şeklindeki ifadeleri vardı!

Golf Olayı ve Aktütün Bardağı Taşırdı!

Merkez medyanın, 'ordunun da eleştirilebilir' olduğu kanaatine ulaşmasının miladı terör örgütünün Aktütün saldırısıdır. Taraf gazetesinin 14 Ekim tarihli şok belgelerinden önce süreci başlatan aslında, Hava Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Aydoğan Babaoğlu'nun katıldığı golf turnuvası oldu. Aktütün karakolu baskını, 3 Ekim Cuma öğleden sonra 14.00'te gerçekleşti ve çatışma tam 3,5 saat sürdü. Türkiye tam 17 evladını bu olayda şehit verdi, bir kez daha anaların yürekleri dağlandı. 7 Ekim Salı günü ise Taraf ve Vakit gazeteleri aynı çarpıcı haberle okurun karşısına çıktı. Haberlere göre baskın gerçekleştiği sırada, Aydoğan Babaoğlu ile Harp Akademileri Komutanı Orgeneral Hasan Aksay, Antalya'da golf turnuvasındaydı ve ikisi de bu olaya rağmen turnuvayı tamamlayıp, Cumartesi akşamı oradan ayrılmışlardı. Taraf ve Vakit'in haberleri ertesi gün medyada beklenmedik oranda karşılık buldu. En ilginç tepkileri ise Hürriyet ile Vatan gazeteleri verdi. Ertuğrul Özkök, Babaoğlu Paşa'yı köşesinde sert bir dille eleştirdi. Özkök yazısını hatırlayalım:

"Golf Sahasından Harekât Yönetilmez Paşam

Olmadı Paşam. Lamı cimi yok. Orada şehit cenazeleri gelirken, Antalya'da golf oynamaya devam etmeyi kimseye anlatamazsınız. Sanmayın ki, bu sadece marjinal gazetelerin tepkisidir. Bize de anlatamazsınız. Üstelik golf. Sporların en papyonlusu. En monşeri. Sanmayın ki futbol oynamaya devam etseydiniz anlatabilirdiniz. Elbette Türkiye'de hayat durmaz, devam eder. Ama siz Hava Kuvvetleri Komutanısınız ve uçaklarınız orada operasyon yapıyor. Golf sahasından hava harekâtı yönetilmez. Bombaladığınız o mağaralar da, 18'inci delik değil."

Paşaya İstifa Çağrısı

Vatan ise meseleyi biraz daha ileri götürüp, 10 Ekim Cuma günü sürmanşetten paşaya istifa çağrısı yaptı. Bir gün önce Genelkurmay'ın, 'Paşa'nın baskından haberi yoktu' açıklamasını manşete taşıyan Vatan ertesi gün istifa çağrısıyla çıktı. Başyazar Güngör Mengi, "17 şehit verilen bir terörist baskınından 24 saat habersiz yaşayan bir kuvvet komutanı düşünülemez" derken, Necati Doğru ise 'Paşam Zahitleşmeyiniz' diyerek, istifa çağırısına destek verdi. Bu haberleri ilginç kılan elbette Doğan Grubu bünyesindeki Vatan'da, üstelik sürmanşetten yayınlanmasıydı. Bir kuvvet komutanının, merkez medya tarafından açıkça istifaya davet edilmesi Türk Medyası'nın asker karşısındaki vahim sicili düşünüldüğünde, gerçekten de çok önemli bir gelişme olarak arşivdeki yerini aldı.

Bu noktada bir konunun daha altını çizmek lazım. O da merkez medyanın Babaoğlu'na karşı şahin tavrını neden Genelkurmay ikinci başkanı Hasan Iğsız'a göstermediği? Aktütün baskınından sonra yapılan çelişkilerle dolu basın açıklamasında ilk dikkati çeken nokta, hatalı yerlerde kurulan dört karakolun taşınması için bir yıl önce karar alındığı ama mali yetersizlik sebe-

biyle taşınamadığı konusuydu ki, bu açıklamadan hemen sonra Jandarma'nın kendine ayrılan ödeneğin bir kısmını kullanmayıp iade ettiği ortaya çıktı. İkincisi şehit sayısı konusunda verilen Çanakkale savaşı örneği. Çanakkale gibi bir olayla, bu olayın karşılaştırılması infiali arttırmaktan başka işe yaramadı. Eski Genelkurmay Başkanı Yaşar Büyükanıt'ın 'PKK'yı BBG evi gibi izliyoruz' sözlerini de yalandı Iğsız Paşa ve böyle bir izlemenin mümkün olmadığı söyledi ama *Taraf*'ın ortaya çıkardığı belgeler, gerçekten de teröristlerin BBG evi gibi izlendiğini ortaya koydu. Yine baskınla ilgili takviye birlikler meselesi, F 16'ların havalanıp havalanmadığı, Bayraktepe'nin PKK'ya geçip geçmediği ve baskında kaç terörist öldürüldüğü gibi konularda Orgeneral Iğsız'ın açıklamaları ile daha sonra basına sızan Jandarma Asayiş Kolordu komutanlığının raporundaki verilerin çelişmesi de ayrıca dikkat çekici hususlardandı. Buna rağmen Hasan Iğsız'ın üzerine gitmeyen medya, bütün öfkesini Aydoğan Babaoğlu'na karşı kullanmakta beis görmedi.

Bu süreçte medyadaki en ilginç yazıları, karakol baskınını sorgulayan Sabah gazetesi yazarı Hıncal Uluç kaleme aldı. Arşivinde asker eleştirisi hiç bulunmayan Uluç, Aktütün'den sonra, İlker Başbuğ'un 'şiddeti bitirme yöntemini' tartışmaya açtı. Gazete yazarın görüşlerini 8 Ekim'de manşete taşıyarak, 'afsız çözümü bizde bilelim' başlığı ile okuruna duyurdu.

Asker medya ilişkilerinde milat

İşte bütün bu olayların üzerine tuz biber eken ise Taraf gazetesinin 14 Ekim 2008 tarihli manşeti oldu. Aktütün baskınının Genelkurmay tarafından bir aydır bilindiği ve baskının 3,5 saat öncesinden naklen izlendiğine dair resmi belgeleri yayınlayan gazetenin manşet haberi, bir sürecin fitilini de ateşlemiş oldu. Peki, medya *Taraf*'ın bu haberini nasıl gördü? Önce ona bakalım…

Zaman gazetesi, yan manşetten kullandığı haberde, 'Aktütün, göz göre göre baskın yemiş' başlığını kullandı ve Taraf'ın birinci sayfasını kullandı. Milliyet gazetesi, olayı 'Aktütün raporu şoku' başlığıyla okuyucularına duyururken, terörist hareketlenmesinin, saldırıdan 1 ay önce detaylı şekilde gelmeye başladığı iddiasının üzerinde durdu. Sabah gazetesi de şok iddiaları birinci sayfasından, 'Çarpıcı belgeler' flaşıyla, 6 maddelik iddia şeklinde duyurdu. Taraf'ın iddialarını birinci sayfasına taşıyan gazetelerden birisi de Star oldu. Star, sürmanşetten geniş bir şekilde duyurduğu iddiaları, sayfalarda, 'Cevap bekleyen belge' başlığıyla yansıttı. Star, Aktütün Karakolu'na yapılan saldırının, günler öncesinden haber alındığı, katırlarla ağır silah taşındığı gibi bilgilerin jandarma raporlarına yansıdığının belgelendiği ibarelerine yer verdi. 'TSK, Aktütün saldırısının istihbaratını önceden aldı' başlığıyla haberi yayınlayan Vatan ise özellikle, Genelkurmay Başkanlığı'nın açıklamasının aksine F 16 savaş uçaklarının bölgeye gitmediği iddiaları üzerinde durdu. Çarpıcı iddiaları sayfalarına taşıyan bir başka gazete de Akşam oldu. Akşam, 'Aktütün saldırısı biliniyordu' başlığıyla, saldırıyla ilgili fotoğraf görüntülerine yer verdi. Hürriyet, Radikal, Yeni Şafak ve Cumhuriyet ise habere sayfalarında yer vermedi.

İşte bu haberler üzerine Genelkurmay Başkanı Orgeneral İlker Başbuğ, 15 Ekim 2008 Çarşamba günü Balıkesir'de, bugüne kadar görülmemiş sertlikte bir açıklama yaparak, "Terör örgütünün eylemlerini başarılı gibi gösterenler, akan ve akacak her damla kanın sorumluluğuna ortak olurlar… Herkesi dikkatli olmaya ve doğru yerde bulunmaya davet ediyorum" demesi ortalığı karıştırdı. Bu açıklama asker-medya ilişkilerindeki yeni dönemin de habercisiydi aslında. Hürriyet Başyazarı Oktay Ekşi, Vatan Başyazarı Güngör Mengi, Milliyet Genel Yayın Yönetmeni Sedat Ergin, Milliyet yazarı Güneri Civaoğlu, Radikal Genel Yayın Yönetmeni İsmet Berkan, Ankara Temsilcisi Murat

Yetkin, askeri çevrelere yakınlığı ile tanınan Radikal gazetesi yazarı Mehmet Ali Kışlalı, eski CHP genel sekreteri Tarhan Erdem, Hürriyet yazarı Yalçın Doğan en dikkat çekici yazıları kaleme alan isimler oldu. Bunların hepsi, Başbuğ'un sert çıkışına itiraz ediyor ve baskınla ilgili soru işaretlerine dikkat çekiyordu. İşin daha ilginci, Hürriyet ve Milliyet'in internet sitelerindeki okur yorumlarında bile ağırlığını hissettiren asker eleştirileriydi. Devlete ve orduya en yakın gazeteciler ve onların okurlarının bu noktaya gelmesi, asker-medya ilişkilerindeki değişimin habercisiydi aslında.

Önemli olan bu yaşananların Türkiye'de, asker-medya ve asker-siyaset ilişkilerini Batılı standartlara çekmesi. Bunun olup olmayacağını elbette zaman gösterecek.

Merkez Medyadan Asker Eleştirileri (16-17 Ekim 2008)

Yalçın Doğan (Hürriyet)

"Bir terör olayı arkasından Taraf gazetesinin yayını sonrasında, Genelkurmay Başkanı Orgeneral İlker Başbuğ hepimize muhtıra veriyor. Kaygı verici. Sevdiğim ordum, kışlasında gibi görünüyor, ama değil. Hiçbir demokratik ülkede olmayacak tavır ve üslupla hepimizi tehdit ediyor. Tehdidi, 'herkesi doğru yerde bulunmaya davet' izliyor. Sosyolojik olarak yanlış. Tehdit ve davetin yan yana gelmesi mümkün değil. Sosyolojik olarak, tehdit, insanları pasifleştiriyor. Oysa, Başbuğ herkesi doğru yere davet ederken, insanlardan aktif katılım bekliyor. Ama tehditle, beklediği katılımı görmesi, sosyolojik olarak, mümkün değil. O kadar ki, o hırçın üslup, askeri deyimle, o fırça, siyasal deyimle, o muhtıra Orgeneral Başbuğ gibi düşünenleri bile, tereddüde düşürüyor: Bu ne biçim demokrasi? Hangi demokratik ülkede bir Genelkurmay Başkanı böyle bağırma çağırma hakkına sahip?"

Güngör Mengi (Vatan)

"Orgeneral Başbuğ'dan dün bilgi içerikli bir açıklama bekliyorduk ama öyle olmadı.

Tepki içerikli bir ihtar çekti medyaya! 'Hizaya gel' türü bir komutu işittik. Genelkurmay Başkanı, medyanın doğru olduğuna inandığı bilgiyi, yasal engel yoksa her yerde değerlendirdiğini, bizde de değerlendireceğini kabul etmelidir. Orgeneral Başbuğ dünkü açıklamasını şu sözlerle bitirdi: "Herkesi dikkatli olmaya ve doğru yerde bulunmaya davet ediyorum!" Demokratik bir ülkede herkes zaten 'doğru' olduğuna inandığı yerde durur.

Böyle bir uyarıyı adresi belirtilmemiş bir çağrı olarak yapmak, askerine güvenmeyi gelenek haline getirmiş bu ulusa haksızlık olur katil sürüsüne de hiç hak etmedikleri bir övünme sebebi verir. Komutanın hassasiyetlerine saygı gösteriyor fakat üslubuna itiraz ediyorum.

Derya Sazak (Milliyet)

Başbuğ'un daha soğukkanlı değerlendirmeler yapmak ve Genelkurmay'ın açtığı soruşturmanın sonuçlarını kamuoyuyla paylaşmak yerine, medyayı ağır şekilde suçlaması "askeri darbe ve sıkıyönetim" dönemlerini çağrıştırıyor. Şeffaflığa en çok ihtiyaç duyulan zamanda, Genelkurmay Başkanı sivil alanı, "gizlilik" içeren bilgi ve belgelerin sızdırılıyor olması gerekçesiyle "askeri yargı" üzerinden daraltmaya, denetlemeye çalışıyor.

Oysa Dağlıca'daki karakol baskınıyla ilgili iddiaların üzerine zamanında gidilmiş olsaydı, Aktütün Karakolu belki de saldırıya uğramayacaktı... Tarihi bir örnek, ABD Başkanı John F. Kennedy'nin 'Küba-Domuzlar Körfezi çıkarması'nı haber alan medya yöneticilerini arayarak 'ulusal güvenlik' gerekçesiyle haberi vermemelerini istemesidir. Gazeteler, başkanın bu ricasına uyarlar. Ancak Domuzlar Körfezi çıkarması 'fiyasko' ile sonuçlanınca, Başkan Kennedy, 'Haber çıksaydı harekât muhtemelen

yapılmayacak ama ABD de böyle bir duruma düşmeyecekti' diye özeleştiri yapmıştır. Sansür hiçbir şeyi çözmez! Zaaflar varsa üzerine gidilsin. Çocuklarımız ölmesin.

Murat Yetkin (Radikal)

"Genelkurmay Başkanı'nın tepki göstermek için çok haklı nedenleri olabilir; başında bulunduğu TSK'nın hukuk ve itibarını korumak durumundadır. Ama Başbuğ, medya ve kamuoyuna belki astlarına dahi hitap etmeyeceği bir üslupla hitap etti. Olmadı. Üslubu hayal kırıklığına neden oldu. Bu, kalpleri ve kafaları kazanmaya yardımcı olacak bir görüntü değildi. Bu, 'asimetrik savaşta komutan, siyasiler ve medya ile tartışmaktan kaçınmalı' yolundaki doktrine uygun bir söylem de değildi. Yapıcı eleştiriyi kasıtlı eleştiriden ayırmaya çalışan bir yaklaşım da olmadı."

Halit Kakınç (Akşam)

"Yazımı bitirmek üzereydim ki, Genelkurmay Başkanı Org. İlker Başbuğ'un basın toplantısı yayınlandı. Beyanlarını dinledim. Şaşırdım. Bir Türk Vatandaşı ve bir medya mensubu olarak bu aşırı sertlik karşısında irkildim. Üzüldüm. Anlaşılan, Ordu'nun PKK ile mücadelede hedeflerinin doğru olup olmadığı ve askerî usûllere göre yanlış yapılıp yapılmadığına ilişkin soruları dillendirerek sınırlarını aşmışız. Baskın sırasında Hava Kuvvetleri Komutanı'nın golf oynadığını ve 24 saat sonra haber aldığını öğrenince tepki vermekle, hainlerle aynı safa girmişiz...

PKK'ya destek vermişiz. Sayın Başbuğ'u anlamakta güçlük çekiyorum. Ortada birtakım hatalar varsa, medya sussun ve bunları duyurmasın mı demek istiyor? Bölücükle mücadelenin böyle ilerleyeceğini mi düşünüyor?

Dikkatliyim ve doğru yerdeyim. Sayın Başbuğ'un da Türk Milleti'ne karşı Silahlı Kuvvetler'in PKK karşısındaki başarıları ile konuşmasını bekliyorum... Böyle basın toplantıları ile değil!" (20.10.2008)

Taraf

DÜŞÜNMEK TARAF OLMAKTIR

7 EKİM 2008 SALI • 40 YKR

Türkiye Serikli Ramazan'ın da aralarında olduğu 15 Aktütün şehidiyle sarsılırken, Hava Kuvvetleri Komutanı Aydoğan Babaoğlu Serik'te iki gün boyunca golf oynadı

BARİ CENAZEYE DE KALSAYDIN PAŞA

Cuma günü Aktütün'de 15 asker şehit olurken Orgeneral Babaoğlu golf turnuvası için Serik'teydi. Şehitlerden Ramazan Yeşil'in cenazesi Serik'e getirilirken, o dönüyordu...

BABAOĞLU DOKUZUNCU, AKSOY BEŞİNCİ

Antalya Serik'teki golf turnuvasına katılan Orgeneral Babaoğlu dokuzuncu olurken beraberindeki Harp Akademileri Komutanı Orgeneral Hasan Aksoy turnuvayı beşinci sırada tamamladı.

YAĞMURUN DİNMESİNİ BEKLEDİ

Cumartesi öğleden sonraya kadar Serik'te kalan ve sabah saatlerinde golf oynamak için yağmurun dinmesini bekleyen Babaoğlu bir gün sonra da Çavuş Hasan Önal'ın Eskişehir'deki cenazesine katıldı. →11

Antalya'da iki günlük golf turnuvasına katılan Orgeneral Babaoğlu cumartesi döndü. Ertesi gün Ramazan Yeşil'in Serik'te cenazesi vardı.

PKK'ya destek yok, kınıyoruz

Irak'ın Selahaddin kentinde acil bir görüşme yapan Talabani ve Barzani Türkiye ile ilişkileri ele aldı. İki lider PKK'ya destek vermediklerini, son saldırıyı kınadıklarını açıkladı. →10

Meğer o tepe düşmüş

Aktütün köy camii böyle isabet aldı. Köylülere göre PKK Bayraktepe'den ateş açtı.

Medya temsilcileri genelkurmayda "PKK Bayraktepe baskınında başarısızdı" brifingini dinledi ama, TV ve ajanslar tanık ve görüntülerle tam tersi haber yaptı

"BAYRAKTEPE'Yİ ALAMADI"

Genekurmay 2. Başkanı Iğsız önceki gün Aktütün'de PKK'nın başarısız olduğunu, Bayraktepe'yi alamayıp Aktütün karakoluna da zarar veremediğini bir brifingle basına açıkladı.

"BİZ GÖRDÜK, ALDILAR"

Televizyonlar ve ajanslar bunun tam tersi haberler verdi. Evlerinin havan ve makineli tüfek isabeti aldığını anlatan köylülere göre PKK bir süre Bayraktepe'yi ele geçirdi. →11

Avaşin bombalandı 'kayıp'lar ölü bulundu

Genelkurmay, Aktütün saldırısını gerçekleştiren PKK'lıların takibine devam edildiğini, Kuzey Irak'ın Avaşin Basyan bölgesi ile Hakkari Buzul Dağı'na hava operasyonu düzenlendiğini açıkladı. Kayıp iki askerin cesetlerine ulaşıldığı da bildirildi. →11

Taraf'ta bugün

Kürt Meselesi

Ergenekon, Sarıkız ve Ayışığı...

Acının analizi, zalimin dili

Şimdi dolar alınır mı?

Ve biraz da namusluluk...

Bayram başımıza kara geldi

Adını koyamadığımız savaş

Piyasalarda tatil sonrası kâbusu

Küresel kriz bayram arası veren piyasaları fena vurdu. Borsa son yedi yılın en kötü kaybını yaşadı. Dolar, altın ve hazine faizi arttı

Avrupa, krizi göğüsleyemiyor

Avrupa piyasalarına 70 milyar dolar pompalandı. Para kaçışına önlem mevduat garantisi. →6-7

BORSA ÇÖKTÜ

İMKB'de 2001'den beri en kötü gün: Yüzde 8.62 düşüş. Dolar üç günde yüzde 11.8, altın yüzde 8 değerlendi. Hazine ihalesinde tahvil faizi 2.5 puan arttı.

MERKEZDEN UYARI

Merkez Bankası Başkanı Durmuş Yılmaz "ABD'deki kriz bize dokunmaz" anlayışının doğru olmadığını söyledi. "Yeni sürprizlere hazırlanın" diye uyardı. →6-7

Başsavcı Yalçınkaya Ergenekon'u gördü

Danıştay baskınının temyize giden kararı için görüş yazan Başsavcı Yalçınkaya "Ergenekon iddiaları araştırılsın" dedi.

TEMYİZ KASIMDA

Başsavcının isteği bağlayıcı değil. 9. Ceza Dairesi temyiz için Ergenekon davasının ardından kasım ayında toplanacak. →12

39 Ergenekon sanığı Silivri'de

Aralarında Veli Küçük'ün de olduğu 39 Ergenekon tutuklusu Kandıra ve Tekirdağ F Tipi cezaevlerinden davanın da görüleceği Silivri cezaevine nakledildi. →12

Tapu harç oranları yüzde 3'ten yüzde1'e indirildi

Taraf

DÜŞÜNMEK TARAF OLMAKTIR

20 HAZİRAN 2008 CUMA • 40 YKR

www.netgazete.com'un okuyucularına hizmetidir

KUM SAATİ

Siyasi önderlik

AHMET ALTAN

Genelkurmay'ın Türkiye'yi biçimlendirme planı

GENELKURMAY BAŞKANLIĞI

1 YARGIÇLAR ORDU ÇİZGİSİNE ÇEKİLECEK

Genelkurmay Başkanlığı'nın eylem planı, "üst yargı organı başkanlarının TSK ile aynı paralelde hareket etmelerini sağlamayı" amaçlıyor

EYLÜL 2007'DE HAZIRLANDI

Genelkurmay çıkışlı elektronik belgesi Taraf'ta bulunan Bilgi Destek Planı ve Faaliyet Çizelgesi, Türk ordusunun "kamuoyunu kendi çizgisine getirmek" amaçlı eylemlerini sıralıyor.

İKTİDAR VE SİVİL ANAYASA'YA KARŞI

Belgeler, Genelkurmay'ın, hükümeti "irticai faaliyetlere zemin hazırlamakla", yeni anayasa paketini ise "milli devlete karşı" olmakla suçlayarak karşı eylem planı hazırladığını gösteriyor.

2 GAZETECİLER KULLANILACAK

Taraf'ın elindeki Genelkurmay belgesine göre, basın mensupları ve medya kanalları düzenli temasla yönlendirilecek ve yandaş kılınacak

5 DTP'nin terörist olarak görüldüğü vurgulanacak

"DTP MUHATAP KABUL EDİLMEYECEK"

3 TSK muhalifleri yıpratılacak

4 Kanaat önderleri yönlendirilecek

YANDAŞA DESTEK, KARŞITA ÖNLEM

ÜNİVERSİTE VE SANATÇILAR DA HEDEF

Genelkurmay çizelgesi, yüksek yargı ve medyanın yanı sıra üniversiteler ve sanatçılarla da temasın korunmasını ve TSK çizgisinde davranmalarının sağlanmasını öngörüyor.

6 Kürt bölgesi silahla rahatsız edilecek

HABER VE BELGELERİ SAYFA 10-11' DE

Hava Kuvvetleri Komutanı Org. Aydoğan Babaoğlu'nun Antalya'da golf oynadığı sahanın adının 'The Pasha' olduğu ortaya çıktı...

PAŞAM İSTİFA ET

17 şehit verilen bir terörist baskınından 24 saat habersiz yaşayan bir kuvvet komutanı düşünülemez

GÜNGÖR MENGİ

Paşam Zahid'leşmeyiniz

NECATİ DOĞRU

www.gazetevatan.com

VATAN

10 EKİM 2008 CUMA

BAĞIMSIZ GÜNLÜK GAZETE

FİYATI 35 YKr

Wall Street'te büyük çöküş

Gelişmiş ülkelerin tedbir çabalarının hiçbiri piyasalardaki korkuyu dağıtamadı. ABD Borsası dün yüzde 7.33 ile tarihinin en keskin düşüşlerinden birini yaşadı

General Motors düşüşü tetikledi

Hisse satan nakite geçiyor

Bu acının tarifi yok

Diyarbakır'da şehit düşen Ramazan Tavşancı'nın 4 aylık hamile olan polis eşi Seda da taranan araçtaydı

3 PKK'lı 24 saatte yakalandı

'Taciz ola doğru değ

ÜRKEK PARAYA DAVET

Maliye, Türk vatandaşlarının yurtdışında tuttuğu 150 milyar doları Türkiye'ye çekmek için çalışma başlattı

AYDIN AYAYDIN YAZIYOR... 11'DE

Efsane dergi artık her pazar VATAN'la BEDAVA

Türkiye'nin en çok satan haftalık magazin ve moda takip dergisi ...

Türkiye'ye gelin geliyor

MİLLİ PİYANGO ÇEKİLDİ

Radikal

YDS DENEME SINAVI TOPLAM 100 İNGİLİZCE SORUSU

Yarın Radikal'le

Ambargoya rağmen Sudan'a silah ve pala satmışız

Dünya Kupası elemeleri Estonya'ya bir tek Türkiye gol atamadı

16 EKİM 2008 PERŞEMBE

Başbuğ, düzeyinden beklenmeyen bir öfkeyle konuştu

Ne bu hiddet bu celal!

Aktütün saldırısına dair belge sızdırılmasına kızdığı anlaşılan Başbuğ, 'Bu durumlarda her ordunun vereceği cevap bellidir. Herkesi doğru yerde bulunmaya davet ediyorum!' dedi

'İşlem başlatıldı'

'Cevap belli...'

Edebiyatta acı gün

Dağlarca veda etti

'Yasaklar bizi fakirleştirdi'

Mazlumun parası

Aktütün'de ne oldu?

Başbuğ'un öfkesi

'Hayali' kimlikler

Kızgınlık hata kaynağı

Sincan'da gardiyanlar ziyaretçinin ayağını kırdı

F tipine kardeşini ziyarete gitti, tartıştığı gardiyanlar sol ayağını iki yerden kırdı

Karayalçın CHP adayı

Şahin'den cezaevlerine işkence uyarısı

Ceber'in üç arkadaşı tahliye oldu: İşkenceyi izlettiler

Rüşvet belgesi

Gazete yasaklandı!

Dolar 1.4180'de

Türkiye ne yapar?

Taraf

DÜŞÜNMEK TARAF OLMAKTIR

14 EKİM 2008 SALI • 40 YKR

Askerin, PKK'nın hazırlığını bir aydır bildiği, saldırıyı da 3.5 saat öncesinden itibaren naklen izlediği ortaya çıktı

AKTÜTÜN'Ü İTİRAF EDİN DEMİŞTİK... BİZ AÇIKLIYORUZ

Taraf'ın bugün yayımladığı anlık istihbarat belgeleriyle istihbarat raporları Genelkurmay'ın 17 askerin şehit olduğu Aktütün baskınını, tıpkı Dağlıca gibi, ayrıntılarıyla bildiğini gösterdi

BİR AY ÖNCEDEN HABERDAR EDİLDİ

GENELKURMAY HAZIRLIKLARI İZLEDİ

SONRA DA SALDIRIYI SEYRETTİLER

Jandarmanın iç raporları Genelkurmay'ı yalanladı

Asayiş Kolordu Komutanlığı'nın Aktütün saldırısı raporu, iki gün sonra açıklama yapan Genelkurmay 2. Başkanı Işısz'la dört noktada çelişiyor

Komutanın ismi bile raporda var

TAKVİYE BİRLİK VAR MIYDI?

"HABAT KAPSAMLI EYLEM HAZIRLIĞINDA"

F-16'LAR HAREKETE GEÇTİ Mİ?

BAYRAKTEPE KİMİN ELİNDEYDİ?

BASKINDA KAÇ PKK'LI ÖLDÜRÜLDÜ?

İkinci Bölüm

MEDYANIN ESAS MESELELERİ; GÜNDEME GELMESE DE…

YAZARLAR GİRMEDİĞİ SEÇİMİ NASIL KAYBETTİ?

22 Temmuz 2007 erken genel seçimi, Türkiye'de medya siyaset ilişkisine dair araştırma yapanlara çok ilginç malzemeler sunabilecek haber ve yorumlara sahne oldu. Seçimler, iktidardaki Adalet ve Kalkınma Partisi'nin üstünlüğü ile sona erdi. Parti, bir önceki seçimde aldığı yüzde 34 oy oranını, yüzde 46,5'e taşıdı. Bu oran, 22 Temmuz'a katılan iki muhalefet partisinin (CHP ve MHP) toplamından fazlaydı. Sonuçlar böyleydi ama 22 Temmuz 2007 genel seçimlerinin tek kaybedeni muhalefet partileri değildi elbette. Eleştiri okları başta CHP lideri Deniz Baykal olmak üzere, muhalefet liderlerine yöneltilse de, seçimin diğer kaybedenlerini de unutmamak lazım. Bu kaybedenleri iki grupta kategorize etmek mümkün; siyaset mühendisliğine soyunan eski siyasiler ve çok kıdemli gazeteciler ile çıktıkları seçim turlarından halkın yerine kendi nabızlarını yazılarına yansıtarak, 'Ak Parti büyük hezimete uğrayacak' tespitini yapan köşe yazarları. Seçim öncesi yazılanları, çizilenleri kısaca hatırlamak bile, medyamızın hal-i pür melalini ortaya koymaya yetiyor aslında.

Seçim öncesi en çok konuşulan konulardan biri, seçim sonrası hükümet senaryolarıydı. Üzerinde durulan da, Ak Parti'siz bir koalisyon hükümetiydi elbette. Daha seçim kararı bile alınmadan bu konudaki senaryolar ilk önce ulusalcı bazı gazetelerde dile getirildi; CHP-MHP koalisyonu manşetleri eşliğinde. Konu hakkında en güçlü ve ilginç çıkışı yapan ise Cumhuriyet gazetesi

Başyazarı İlhan Selçuk oldu. Onun, eski kavgaları unutmaya davet eden ve MHP'yi öven yazıları, seçim sonrası için planlanan en güçlü senaryonun bu olduğunda kuşku bırakmadı: "Kan davası aydınlık ve çağdaş insana yakışmaz. Ben laik Atatürk Cumhuriyeti'nin var oluşu ve bütünlüğü için, dün bana işkence etmiş olanlarla bugün el ele vermeyi yurtseverliğin doğal ve sade gereği sayıyorum." (8 Temmuz 2007) Bu ifadeler, seçim öncesinin en çok ses getiren yazısının, en kritik cümleleriydi. Seçim öncesinin en güçlü mühendislik projesinin de ilanıydı aynı zamanda. Ulusalcı çevrelerde, MHP'de ve CHP içinde epey karşılık da buldu bu proje. Cumhuriyet gazetesine ilan veren bir CHP milletvekili adayı, 'CHP = MHP' demekten bile çekinmedi. CHP adaylarının seçim çalışmalarında, 'Anladık bize oy vermeyeceksiniz ama bari MHP'ye verin.' yönünde telkinleri, gazetelere haber oldu. Sonuçta iki partinin de benimsediği anlaşılan ve bir tür 'Ak Parti'den kurtulma projesi' olan bu siyasi mühendislik hareketi de, büyük bir hüsranla sonuçlandı. Aynen bundan öncekilerde olduğu gibi…

Kaybeden senaryolar bu kadarla sınırlı kalmadı elbette. Seçim kararı alındığı andan itibaren medyanın hatırı sayılır bir kesimi, hatta en demokrat tavır alanlar bile uzun süre seçimlerin gerçekten yapılacağına inanmadı. Bunun gerekçesi ise artan terör olaylarına karşılık, Türk Ordusu'nun Meclis tezkeresiyle Kuzey Irak'a girmesi ve bu durumda seçimlerin iptal edilmesi ihtimaliydi. Son iki haftaya kadar bu senaryo, mühendislik projelerinden biri olmaya devam etti. Süreç içinde çok konuşulmasa da, kulislerde fısıltıyla söylenen diğer bir proje ise Ak Parti'nin kapatılmasıydı. Kapatılmasa bile hakkında kapatma davası açılacak ve bu partinin seçimlere girmesi bir şekilde engellenecekti. Geriye kalan dikensiz gül bahçesinin başbakanı ise Deniz Baykal olacaktı. Seçime günler kala, 30 yıllık siyasi serüvenini başbakan olarak tamamlamak için oldukça umutlu görünüyordu CHP lideri, Va-

tan gazetesine verdiği demeçte: "30 yıllık siyasi hayatımın rüyasını gerçekleştirmek için seçime gidiyorum. 30 yıllık birikimim var. Dolaşmadığım şehir, ilçe, kasaba yok. Halkımı tanıyorum, sorunları ve çözümleri biliyorum. Bu birikimimi halkım için kullanmak istiyorum. Artık Başbakan olmak istiyorum." Baykal'ın 60. hükümetin başbakanı olacağı konusundaki siyasi mühendislik projesi o kadar benimsenmişti ki, bazı eski AKP'liler bile buna ikna olmuştu. Haziran ortasında gazetelere demeç veren, Erdoğan'ın listelerde yer vermediği ve halen Ergenekon soruşturmasının firarisi konumundaki Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez bile, "22 Temmuz sonrası AKP sandıktan birinci çıkar ama hükümeti CHP-MHP kurar" diyebilmişti. Görünen o ki Türkiye'de siyaset mühendislerinin hazırladığı elbiseleri giymeye meraklı epey insan oluyor her dönemde; halk hariç.

İşte bu siyaset mühendislerini, 22 Temmuz seçimlerinin kaybedenleri listesinin başına yazmak gerekiyor öncelikle.

Evlere Şenlik Seçim Yorumları!

Seçimin kaybedenleri diye bir liste yapılacaksa, ikinci sıraya seçim izlenimi için sahaya inen yazarları koymak, hakkın teslimi olur. Sahaya inenlere geçmeden önce, Tarhan Erdem'in başında bulunduğu araştırma şirketi Konda'nın, 19 Temmuz tarihinde Radikal'in manşetinden yayınlanan anketiyle ilgili yazılanlara bakalım. Aslında birçok köşe yazarı, Erdem'in bulgularını ağır dille eleştirdi. 'Hormonlu anketler' denildi. 50 yıllık CHP'li Tarhan Erdem'i, Ak Parti lehine manipülasyon yapmakla suçlayanlar bile oldu. Ankete en ilginç yorum ise Erdem'in yakın dostu Altan Öymen'den geldi. Ak Parti'nin yüzde 48'e dayandığını gösteren, Tarhan Erdem'in seçim anketi üzerine, Öymen'in yorumu, tarihe not düşmeyi gerektirecek kadar ibretlik:

"KONDA'nın araştırması doğru çıkarsa AKP kadrolarının saplantılı davranışları daha da ölçüsüzleşebilir. O ihtimali ön-

lemek seçmenin elinde. Bu açıdan, RADİKAL'in bugün yayınladığı araştırma verilerinin, seçime kadarki gelişmelerle yanlış çıkmasında, seçmenlerimizin, o ihtimali göz önüne tutarak, oylarını, başta CHP olmak üzere AKP dışındaki partileri ve adayları güçlendirecek şekilde kullanmalarında sayılamayacak kadar fayda vardır."

Tarhan Erdem'e en sert tepkiyi, ertesi gün Cumhuriyet gazetesi manşetten verdi:

"Anket Komedisi

İktidar partisi AKP'yi öne çıkaran kamuoyu araştırmaları tartışılıyor." diyen gazete, farklı bir araştırmacının bulgularını öne çıkarıyordu:

"YÖN-ARA'nın seçim araştırmasına göre AKP'nin alacağı oy oranı yüzde 29-33'lük bantta yer alıyor. Araştırmayı yöneten Doç. Metin Özuğurlu, AKP'nin yükselen değil, gerileyen bir parti olduğunu belirterek, 'AKP tek başına iktidara gelecek sandalyeye ulaşamıyor.' dedi. Özuğurlu, kimi kamuoyu yoklamalarının kamuoyunu yönlendirmeyi amaç haline getirdiğini söyledi."

AKP Üçüncü Olursa Kimse Şaşırmasın!

Cumhuriyet, 'anket komedisi' demişti ama asıl komedinin, AKP'yi yüksek gösteren anket sonuçlarında mı yoksa yazarların saha bulgularında mı olduğu 22 Temmuz gecesi ortaya çıkacaktı. Sahaya çıkıp, seçim izlenimlerini yazan iki kıdemli köşe sahibi öne çıktı süreçte; Hürriyet gazetesinden Özdemir İnce ve Cumhuriyet'ten Hikmet Çetinkaya. Saha izlenimlerine geçmeden önce İnce'nin, 6 Temmuz tarihli, 'Bambaşka bir anket sonucu' başlıklı yazısına bakalım.

"Aydın ve Uşak'a yaptığım seçim gezisi, daha önce Mersin ve Muğla havalisinde edindiğim izlenimler, gazete ve televizyonlarda yayınlanan seçim tahminlerinin epeyce hormonlu olduğu

kanısı uyandırmıştı bende. Millet AKP'nin yüzde 40-45 alacağına öylesine inandırılmış ki ben yüzde 30'un altına düşebileceğini söylediğim zaman budala muamelesi görüyordum. AKP geçen seçimde yüzde 34,2 oy aldı mı, aldı, peki bu oyun yüzde 4-5'i Saadet Partisi'ne gidebilir mi, gider. Ne oldu, yüzde 29-30. Ben böyle hesaplar yaparken, 1982'den bu yana görmediğim, eski TRT'ci dostum Abidin Aydoğdu, TRT üzerine yayınladığım iki yazıma teşekkür etmek için bana telefon etti. Abidin Aydoğdu, şimdi Siyasal Stratejik Araştırma Merkezi'nin başkanlığını yapıyormuş. SSAM'nin yaptığı araştırmanın sorumluluğu kendilerine ait sayısal sonuçları ve yorumları şöyle:

AKP: Yüzde 26-29 bandında görünüyor. Varoşlar ve okumamış kesimlerden oy alıyor. 2002 seçiminde Kütahya'da 6-0, Erzurum'da 7-0, Konya'da 14-2, Kayseri'de 7-1 yapmış. 2007 seçiminde Kütahya'da 3, Erzurum'da 3, Konya'da 9, Kayseri'de 5 milletvekilliğinden fazlasını alması olanaksız. Sadece bu illerde 14 milletvekili kaybı var. Her ilde ortalama 2 milletvekilliği kaybedecek. (AKP'nin bu illerin tamamında yine tulum çıkardığını belirtelim. 'y.n.')

CHP: 1977 havasını 30 yıl sonra yakalamış. Yüzde 24-28 bandında görünüyor. 28'in üzerine çıkabilir. Bütün şehir merkezlerinde üniversite ve lise mezunlarının oyunu alıyor. Cumhuriyet mitingleri Baykal karşıtlarını birleştirmiş. Ayrıca, DSP ortaklığı yükseliş ivmesini hızlandırmış.

MHP: Baraj sorunu yok. Yüzde 14-18 bandında. Özellikle İç Anadolu bölgesinde müthiş bir patlama yapmış. Ankara, İstanbul ve İzmir'de yüzde 10-13 bandına oturursa, ülke genelinde yüzde 20'yi geçebilir.

Siyasal Stratejik Araştırma Merkezi'ne göre bu araştırmanın dört net sonucu var.

1) AKP tek başına iktidar olamaz.

2) CHP ile MHP'nin koalisyon yapması çok büyük olasılık.

3) TBMM açıldıktan sonra AKP, cumhurbaşkanlığı seçiminin rövanşını almaya kalkarsa yeni hükümetle yeni seçime gidilir.

4. AKP; CHP ve MHP'nin arkasında üçüncü parti olursa kimse şaşırmasın."

AKP, üçüncü parti olduğunda kimler şaşırırdı bilinmez ama elde ettiği açık ara birinciliğin başta yazarlar olmak üzere, birçok insanı şoke ettiği ortada. Özdemir İnce'nin saha izlenimleri de, en az köşesinde yayınladığı anket sonuçları kadar ilginçti, bu süreçte. Aydın'da dolaşan ünlü yazar, 8 milletvekili çıkaran bu ilden AKP'nin tek bir ismi bile yeni Meclis'e zor göndereceği sonucuna ulaşmıştı. Sonuç: AKP Aydın'da yüzde 30 oyla birinci parti oldu ve 3 milletvekilini Meclis'e gönderdi.

23 Temmuz Sabahı Utanmayacaklar mı?

Cumhuriyet yazarı Hikmet Çetinkaya, Muğla'dan bildirdiği 14 Temmuz tarihli yazısının başlığında, AKP'yi yüksek gösteren anketçilere soruyordu;

"23 Temmuz sabahı utanmayacaklar mı?

Önceki Gün Tayip Bey Muğla'daydı.

Muğla, CHP'nin kalesi

Tayip, İzmir'de olduğu gibi Muğla'da da düş kırıklığına uğradı.

Muğla mitingini izledim.

Taşıma suyla değirmen dönmez.

Muğla CHP'li başkanı Şener Tokcan ile sohbet etmiştim iki gün önce Datça'da.

Sordum,

Muğla'da nasıl bir sonuç çıkar 22 Temmuz akşamı?

Yanıt..

Altı milletvekilinden 3,5'nu biz alırız."

Muğla altı milletvekili çıkarıyor. 2002 seçimlerinde CHP dört, AKP iki milletvekili kazanmıştı.

CHP'nin dördüncü sıra adayı Emrah Doğu Fethiye'den 30 bin oy getirirse CHP 'üç buçuk' dört alacak ve sonuç büyük olasılıkla şöyle olacak:

CHP: 4 MHP: 2"

İzlenim sonucu böyleydi ama son sözü sandık söyledi ve Muğla'da CHP 3, AKP 2 ve MHP 1 oldu. İşin ilginç yanı, Ak Parti'nin kaleleri olarak bilinen Kayseri, Konya, Trabzon, Erzurum ve Kahramanmaraş konusunda bu iki yazarın fena halde yanılmaları veya yanıltılmalarıydı. Çünkü ikisinin de yazılarındaki ortak vurgu, Ak Parti'nin 2002'de en yüksek oyları topladığı bu illerde, bu kez çuvallayacağı yönündeydi. Sonuç gerçekten de 2002'den farklı oldu(!) ve bu illerde Ak Parti oylarını yüzde 60'ların üzerine taşıdı.

Aşağıdaki satırlar da Çetinkaya'nın bu konuda nasıl yanıltıldığını ortaya koymaya yetiyor:

"Sonuç üç aşağı beş yukarı belli…

AKP'nin tek başına 367'yi değil, 227'yi bulması bile zor. (Yazar burada aslında tek başına hükümet için gerekli sayı olan 276'yı kastediyor. 'y.n.')

CHP ve MHP atakta,

Nerede yüzde 40-45 oy.

Tavşan alıp dağa mı kaçtı?

Kayseri, Konya, Trabzon, Erzurum, Kahramanmaraş AKP'yi vuracak.

MHP buralarda yükselmiyor, zıplıyor."

Hikmet Çetinkaya sormuştu ya, '23 Temmuz sabahı utanmayacaklar mı?' diye. Acaba daha sonra bu soruyu, kendilerine ve bu tahminleri yaparak okurlarını fena halde yanıltan meslektaşlarına sordu mu?

Vatan'dan Müthiş Analizler!

Seçim sürecinde analizleriyle öne çıkan bir gazete oldu Vatan. Bu analizlerin temel ekseni, AKP yüzde 40 alabilir mi, CHP-MHP koalisyonu olasılığı nedir, eksenindeydi genellikle. Vatan gazetesi için konuyu ele alan analistlere göre AK Parti'nin yüzde 40 oy alması imkânsızdı!

İşte 3 Temmuz Tarihli Vatan'ın Sürmanşeti

"AKP yüzde 40 oy alabilir mi?

Erdoğan anketlerde AKP'nin yüzde 40'a ulaştığını iddia ediyor. Yüzde 40 hedefi için AKP'ye 3,2 milyon yeni oy gerekiyor. Rakamlara bakıldığında bu pek kolay değil. 3 Kasım seçimlerinde geçerli oy sayısı 31 milyon 529 bin olmuştu. 10 milyon 808 bin oy alan AKP geçerli oyların yüzde 34,3'nü topladı. Vatan'ın analizine göre 22 Temmuz seçimlerinde geçerli oy sayısı 35 milyon 100 bin olacak. AKP'nin yüzde 40'ı yakalayabilmesi için 14 milyon 40 bin oy alması gerekiyor."

20 Temmuz tarihli Vatan gazetesinin sürmanşeti ise AKP'yi yüzde 48 gösteren Tarhan Erdem'i yargılıyor ve bunun için de ünlü araştırmacı aynı zamanda CHP'li Bülent Tanla'nın görüşlerine başvuruluyordu. Başlık netti; "AKP yüzde 35'i zor geçer. Tanla'ya göre AKP'nin yüzde 40'a ulaşabilmesi için geçen seçimde aldığı oyun tümü ile yeni seçmenin yüzde 90'nın oyunu alması gerek. Bu da 2,5 milyon yeni seçmen demek." Tanla böyle diyordu ama AKP bırakın 2,5 milyon yeni seçmeni, 6 milyona yakın yeni seçmen kazandı, 22 Temmuz seçimlerinde.

Bu süreçte Vatan'ın gazete analizleri kadar, saha analizleri de çok ilginçti! Gazetenin iflah olmaz Ak Parti karşıtı yazarı Mustafa Mutlu, 22 Mayıs tarihli yazısında 'Suskun çiftçinin AKP'yi vuracağını' ballandıra ballandıra anlatıyordu.

"Meydanları dolduran ve kentlerde yaşayan orta gelir grubuna ait milyonlarca kişi, 'Ampulü söndürmekten' söz ediyor...

Bugüne kadar farklı partilere oy veren bu insanlar, irticaya karşı tek yürek oluyor... Bu durumda AKP'nin umudu olarak geriye sadece kırsal kesim kalıyor. Fakat Samsun'daki Cumhuriyet Mitingi, AKP'nin kırsal kesim oylarında da büyük düşüş olacağını gösterdi. Önceki mitinglerde pek fazla göremediğimiz çiftçiler ve köylüler Samsun'da kentlilerle aynı sloganı atarak, AKP'den kurtulma umudunu dile getirdi.

İyi de muhafazakârlığıyla bilinen kırsal kesim, ne oldu da AKP'den vazgeçti?

Bu sorunun yanıtı belli: Son 5 yılda Türkiye'de çiftçilik yapmak olanaksız hale geldi.

Bir kilo fındığın üreticiye maliyeti 4 YTL... Ancak satış fiyatı sadece 2 YTL civarında...

Üretici, fındık fiyatlarının bu kadar düşük olmasından; kendisi de fındık tüccarı olan AKP kurmaylarından Cüneyd Zapsu'yu sorumlu tutuyor... Sırf bu yüzden AKP'nin 2002 seçimlerinde Karadeniz genelinde yüzde 40'ları aşan oyunun yüzde 20'nin altına düşebileceği öne sürülüyor.

***

Üstelik tepkili olan sadece fındık üreticileri de değil...

Önceki yıllarda "destekleme" kapsamında olan buğday, pamuk, şeker pancarı, tütün üreticileri de burunlarından soluyor...

Çünkü izlenen tarım politikasının Türk tarımını bitirdiğini düşünüyor...

Samsun'da konuştuğumuz Konyalı bir buğday üreticisinin sözleri birilerinin kulağına küpe olsun: Bu miting AKP'nin kalesi olarak bilinen İç Anadolu'da yapılsa, yer yerinden oynar... Çünkü artık bu partinin adını bile duymak istemiyoruz... Geçen seçimlerde denemek için oy verdik ama ilk seçimde onların işini biz bitireceğiz..."

Öncelikle sonuçları hatırlatalım, kırsalda oyu yüzde 20'nin

altına düşmesi beklenen AK Parti oylarını yüzde 55-60'lara kadar yükseltti. Hükümeti cezalandıracağı düşünülen Karadeniz'deki fındık üreticisi, Ege'deki üzümcü, Konyalı buğday üreticisi geçen seçimde verdiği desteğin çok daha fazlasını bu seçimde verdi. İnsanın aklına şu geliyor; bazı çiftçiler Mutlu ile fena halde dalga geçmiş anlaşılan. Özellikle de, AKP'nin adını bile duymak istemeyen Konyalı buğday üreticisi!

Aslında bu süreçte, en başarısız değerlendirmeler Vatan gazetesinde yayınladı demek yanlış olmaz. Cumhuriyet gazetesinin kendisini zaten Ak Parti karşıtlığı üzerinden kurguladığını düşünürsek, Vatan'ın tavrı adeta, 'AKP'ye asıl muhalefeti ben yaparım' havasındaydı. Gazetenin birinci sayfasındaki analizlere en büyük desteği dört köşe yazarı verdi: Mustafa Mutlu, Necati Doğru, Can Ataklı ve Mine Kırıkkanat. Vatan'da yazmaya başladığından beri, 28 Şubat itirafçılığı ve 'etikçi gazeteci' rolünü bırakıp, iktidar muhalifliği pozisyonuna geçen Can Ataklı, diğerleri gibi sahaya bile inme gereği duymadan, seçim tahminini aktarıyordu 10 Temmuz'da: "Göreceksiniz AKP 230'un altında kalarak iktidardan iyice uzaklaşacaktır."

Necati Doğru ise AKP'yi yüksek gösteren anket sonuçlarına daha sert bir tepki vererek, meseleyi Hitler propagandasına kadar götürmekten çekinmiyordu. "Hitler'in propaganda bakanı Goebels, 'propagandada beyinlere her gün bir cm çivi çakacaksın, 40 günde 40 cm girecek, girdiğini kimse hissetmeyecek, böylece yalan gerçek olacak' demişti. Hormonlu anketler, Goebels'in çivisi… Yüzde 13'lük sapma yapacak kadar hormonlu bir anketi seçime 48 saat kala yayınlayarak seçmenin beynini Goebels'in çivili tahtasına döndürmek isteyenlerin bir sorumluluğu olması gerekir. Hapis demiyorum, kınanmaları."

Haklarını vermek lazım, Doğru'nun bahsettiği kınanma noktasında yazarlar dürüst davrandı. Anketler yayınlandığında Tarhan Erdem'e hakaret edenler, seçim sonrası vakit kaybetme-

den özür dilemesini de bildi. Aslında burada sorulması gereken soru şu; seçimin kaybedeni olarak Deniz Baykal'ı istifaya davet eden edenler de, yine seçim tahminlerinde çuvallayan köşe yazarları. Baykal'ın erdemi istifasıyla ölçülecekse, köşe yazarlarının erdemi neyle ölçülecek?

Tutan ve Tutmayan Siyasi Aşılar

Mühendislik projeleri Türk siyasetinin yakından tanıdığı, her dönem karşısına çıkarılan konular ama bu dönemin farklılıklarından biri de 'siyasi aşılamalar' oldu. En ilginç birliktelikler CHP ile merkez sağın önemli isimleri arasında yaşanlardı elbette. Daha önce merkez sağın liderliği için ismi gündeme gelen, Demirellerin damadı İlhan Kesici, bir sabah uyandığımızda karşımıza CHP'li olarak çıkıverdi. Gerekçesi de, transferi kadar ilginçti: "Normal zamanlarda benim yaptığım yanlış kabul edilir ama normal bir zamanda değiliz." Kesici, yeni partisinde hemen kabul gördü ve İstanbul 1. bölge, 1. sıradan aday gösterildi. Soldan sağa transferler bununla da sınırlı kalmadı. Turgut Özal'ın Anavatan Partisi'nin en önemli isimlerinden ve potansiyel lider adaylarından Lütfullah Kayalar ile yine merkez sağın önemli ismi Edip Safter Gaydalı da, seçim öncesi CHP'yi tercih eden isimlerdi. Sonuçta Kesici, aday gösterildiği yer ve sıranın gereği olarak rahatlıkla Meclis'e rahatlıkla girdi ama Lütfullah Kayalar ve Edip Safter Gaydalı kendi memleketlerinden Meclis'e giremedi. Aslında bu iki ismin Meclis'e girememesi, siyasi aşıların zorlama ve bir mühendislik faaliyeti olarak düşünüldüğünde ne kadar başarısız olacağının en güzel ispatı oldu. Kayalar, kendi memleketinde partisine sadece yüzde 12 oy getirebildi ve seçilemedi. Gaydalı'nın durumu ise daha dramatik oldu. Bir önceki seçimde bağımsız olarak Meclis'e girmeyi başardığı memleketi Bitlis'te bu kez CHP adayı olarak yarışa girdi ve büyük bir hüsran yaşadı.

Aslında bu dönemdeki en ilginç yakınlaşma, CHP ile mer-

kez sağın sembol ismi Süleyman Demirel arasındakiydi. Demirel hep inkâr etse de, ailenin damadı Kesici'yi CHP'ye yönlendirenin o olduğu konusunda hemen herkes hemfikirdi. Hatta basında o dönem en fazla tartışılan konu, 'Demirel CHP'ye oy verir mi?' oldu. Kendisinden bu konuda bir değerlendirme istenen DP lideri Mehmet Ağar, bu soruya ilginç bir cevap vermiş ve "Demirel'in 50 yıllık siyasi çizgisini bir kenara bırakıp CHP'ye oy vereceğini söylemek yanlış olur. Dünya'nın tersine dönmesi gibi bir şey bu. Dünya tersine dönmez." demişti.

Seçim öncesinin merkez sağ-CHP flörtü bu kadarla da sınırlı kalmadı elbette. Bir dönem medyanın gündemini İsmail Amasyalı'nın çıkışları meşgul etti. Amasyalı, malum eski DYP milletvekillerinden. Son zamanlarda evinde düzenlediği ilginç toplantılarla da gündeme gelen tecrübeli siyasetçinin verdiği demeci Can Ataklı şöyle anlatıyor: İsmail Amasyalı CHP'den milletvekilliği teklifi aldığını söyledi. Bu ilginç bilgi üzerine 'Peki ne cevap verdiniz?' diye sordum. İsmail Amasyalı da 'Sayın Baykal'a teşekkür ederek (Biliyorsunuz ben Sayın Demirel'den icazet almadan böyle bir kararı vermem, kendisine sormama izin verin) dedim' cevabını verdi. Amasyalı Süleyman Demirel'i ziyaret etmiş. Kendisine yapılan teklifi aktardıktan sonra 'Bu konuda ne yapmamı istersiniz efendim' demiş. Demirel de 'Böyle bir teklif varsa kabul et' karşılığını vermiş. İsmail Amasyalı aslında bu cevaba şaşırmış. Üsteleyerek 'Yani siz CHP'yi mi destekliyorsunuz?' demiş. Demirel cevap olarak şunu söylemiş: 'Bana kabul edeyim mi diye sordun, buna evet derim. Hayır, etme desem bu sefer kime gideyim diye soracaksın. İşte benim buna verecek cevabım yok.' Bilindiği gibi bu flört daha sonra evlilikle neticelenmedi ve Amasyalı CHP'den aday gösterilmedi.

Seçim öncesi siyasi gidiş gelişler, Ak Parti ile sol isimler arasında da oldu. Ertuğrul Günay, Haluk Özdalga, Ayşenur

Bahçekapılı ve Zafer Üskül gibi sosyal demokrasinin öne çıkan isimlerin bu dönemdeki tercihi Ak Parti oldu. Siyasi yelpazenin bu tarafındaki aşı ise tutmuş görünüyor, en azından şimdilik. Gazeteci Ruşen Çakır'ın bir sözü aslında Türk siyasetindeki ilginç durumu gözler önüne sermeye yetiyor: "Eğer sayacak olursak, İstanbul'dan Ak Parti, CHP'ye oranla daha fazla solcu milletvekilini Meclis'e gönderdi." (30.07.2007)

Cumhuriyet

20 TEMMUZ 2007 CUMA

Ülkemizi bölünmeye sürükleyenleri bu sandığa gömün.

Oylarınızı bağımsız ve bölünmez Türkiye için birleştirin. Cumhuriyet'inize sahip çıkın!

Cumhuriyet'ten 3 ek birden

İktidar partisi AKP'yi öne çıkaran kamuoyu araştırmaları tartışılıyor

Anket komedisi

SIRALAMALAR BÜYÜK ÖLÇÜDE ETKİLENECEK

Bu kez de ÖSS'de hata

ELEKTRİK UYARISI

Kesintiler ve zam geliyor

SARIGÜL'DEN ÇAĞRI

Demokrat oylar CHP'ye

Sanayici unutuldu

Şehide cemevi ve camide tören

GÜNCEL

Çarkçı Başı

Bombanın adı yetti

Telesiyej faciası

Kadıköy'de samba

GÜNDEM

MUSTAFA BALBAY

Oy Verirken...

Radikal X.YIL

19 TEMMUZ 2007 PERŞEMBE

AKP % 48'e dayandı CHP % 20'nin altında

Tarhan Erdem yönetimindeki KONDA'nın, altı ay içinde yaptığı dokuz araştırma, AKP'yi tek başına iktidar, CHP'yi ana muhalefet gösteriyor. MHP ise barajı geçen üçüncü parti

Barajın üstü

Hangi parti kaç milletvekili çıkaracak	
AKP	310-340
CHP	100-120
MHP	70-90
Bağımsız	25-35

Türkiye Çıkış Yolları Haritası

AKP yüzde 40 oy alabilir mi?

Seçimin matematik analizi

Erdoğan anketlerde AKP'nin yüzde 40'a ulaştığını iddia ediyor. Yüzde 40 hedefi için AKP'ye 3.2 milyon yeni oy gerekiyor. Rakamlara bakıldığında bu pek de kolay değil

Yüzde 40 hedefi tutar m

VATAN 2007

ÜLKENİN EN İYİ GAZETESİ

AKP yüzde 48 alır diyen de var, 35'i geçemez diyen de

Seçim anketleri toto tahminine döndü İkisi de CHP'li olan ülkenin en iddialı seçim analistlerinin AKP oylarıyla ilgili son tahmininde tam 13 puan fark var

AKP % 48'e dayandı...

TARHAN Erdem'in yönetimindeki KONDA'ya göre AKP yüzde 47.9'la tek başına iktidar olacak. CHP yüzde 19.5 alacak, MHP yüzde 14.1 ile üçüncü parti. Erdem, 2004 yerel seçiminde de AKP'nin 3 büyük ilde yüzde 58 civarında oy alacağını tahmin etmiş, oylar 42'de kalınca, 16 puan yanılmıştı.

AKP % 35'i zor geçer...

BÜLENT Tanla, "AKP'nin yüzde 35'i aşması zor" diyor. Tanla'ya göre AKP'nin yüzde 40'a ulaşabilmesi için geçen seçimde aldığı oyun tümü ile yeni seçmenin yüzde 90'ının oyunu alması gerek. Bu da 2.5 milyon yeni seçmen demek. Tanla, Meclis'e dördüncü bir partinin de girebileceği görüşünde.

İyilik meleği herkesi üzdü

Feride Donat, banyoda fenalaştı. Ambulansla gelen doktor kalbin durduğunu görünce, hemen en yakın hastaneye kaldırdı. Aile şimdi bir mucize için dua ediyor.

GALATASARAY'IN eski Asbaşkanı Amatör Atilla Donat'ın eşi, Şişli Belediye Meclisi'nin CHP'li üyesi Feride Donat önceki gece ani kalp durması nedeniyle Memorial Hastanesi'ne kaldırıldı. Hayırseverliği ile cemiyet hayatının gülen yüzü olan 52 yaşındaki Feride Donat halen yoğun bakımda, yaşam destek ünitesine bağlı olarak yaşatılıyor. ▶ 31'DE

AKP 1'e 1.75 veriyor

DÜNYANIN en büyük bahis sitelerinden İsveçli Expekt'e göre bahisçiler son viraja AKP'nin tek başına iktidar olacağı inancıyla girdi. AKP geçen hafta 1'e 2.30 verirken şimdi 1.75 veriyor. CHP-MHP koalisyonu ise 1'e 2.75 kazandırıyor.

Bankacıların iddiası

BANKALARIN hazine bölümünde çalışanların kendi aralarında düzenlediği parap ödüllü "seçim oyunu"nda bahisler dün kapandı. Son durum şöyle: AKP yüzde 36, CHP yüzde 21, MHP yüzde 14.5. SEÇİM TOTO 21'DE

VATAN 2007

ÜLKENİN EN İYİ GAZETESİ

20 TEMMUZ 2007 CUMA — BAĞIMSIZ GÜNLÜK GAZETE — FİYATI 30 YKr

İyice sertleştiler

SİZ AKREDİTE BASINDAN MISINIZ?

Genelkurmay Başkanı Orgeneral Yaşar Büyükanıt'ın Amerika ziyareti (Şubat 2007) basında geniş yer buldu. Özellikle de 'akredite' basında. Tarifeli uçakla gerçekleşen seyahate davetli gazeteciler, aldıkları özel demeçlere yer verdi basın organlarında. Tahmin edilebileceği gibi geziyi, Genelkurmay'a akredite olmayan yayın organlarının temsilcileri izleyemedi.

Genelkurmay Başkanı Orgeneral İlker Başbuğ'un, Harp Akademileri'ndeki değerlendirme toplantısını adeta bir medya ordusu izledi. (Nisan 2009) Konuşmayı dinleyen toplam 60 gazeteci-köşe yazarı elbette yine akredite olanlardı.

Sadece bu ziyaret ve konuşmada değil, askerin birçok organizasyonunda bulunamıyor, medyanın bir bölümü. Genelde bu tip vakalar üzerinden ve güncel boyutuyla tartışılsa da akreditasyon meselesi Türk Basını için ciddi bir problem aslında. Çünkü Türkiye'deki akreditasyon uygulamalarında objektif kriterler esas alınmıyor ve basın kurumları arasında ideolojik ayrımlar yapılıyor. Bu da akreditasyonu, halkın haber alma özgürlüğün önünde bir engele dönüştürüyor. 28 Şubat sürecinde en uç örneklerine tanık olduğumuz akredite uygulamaları aslında yakın tarihimizde her dönem yer bulan bir uygulama. Adı akreditasyon olarak konulmasa da, özellikle siyaset kurumunun basına karşı 'kategorize' eden bir yaklaşımı var. Her siyasi dönemin gözdesi veya yasaklısı gazetecilerden söz etmek mümkün. Hatta bu gözdelerin zaman zaman danışmana dönüştüğünü söylemek de…

Türkiye'yi sarsan Hrant Dink cinayetinde bile, olayın vahametini unutarak akreditasyonu gündeme getirmeyi başardık. Katil zanlısı Ogün Samast'ın Türk bayrağı önünde çekilmiş kamera görüntülerini yayınlayan ve 'görüntüler jandarma karakolunda çekildi' iddiasını seslendiren TGRT televizyonunun akreditasyonu Genelkurmay tarafından hemen iptal edildi. Bu olay da gösterdi ki, Türkiye'deki basın kurumlarının özellikle askeri kurumlar nezdindeki akreditasyonda, ideolojik yaklaşımlar kadar, yayınlanan haberler de son derece etkili. Bazen bir haber bile listeden çıkarılmaya sebep olabiliyor. Bunun bir örneği de 28 Şubat sürecinde yaşanmıştı. Kaleme aldıkları yazılar sebebiyle Cengiz Çandar ve Mehmet Ali Birand'ın askeri tesislere girmesi yasaklanmıştı. Bu iki gazeteci daha sonra bu haklarını tekrar kazandı. Burada ilginç olan, Genelkurmay akreditasyonlarının bazı basın kuruluşları ve gazeteciler için konjontürel ve değişken olurken, bazıları için devamlı ve asla değişmez olması.

Anadolu Ajansı Formülü

Akla hep Genel Kurmay gelse de aslında akreditasyon hastalığı, bu ülkede bir süredir pek çok kuruma bulaşmış durumda. Aslında günümüzde tartışılan yönüyle akreditasyon, geçmişi yakın tarihe dayanan ve özellikle de basındaki fikir çeşitlenmesiyle yaygınlaşan bir uygulama. Atatürk'ten başlayarak, Cumhurbaşkanı ve Başbakanların yanlarında görmek

istediği veya hiç karşılaşmak istemediği yazarlardan söz edebiliriz. Ancak o yıllarda yazılı basın ağırlıkta olduğu ve televizyon yayıncılığı başlamadığı için, herkesin rengi ve yeri aşağı yukarı belirliydi. Turgut Özal dönemiyle birlikte başlayan dışa açılma, liberalleşme ve özgürlük rüzgârlarının etkisiyle, medyada çok ayrı çizgilerde yayın yapan kuruluşların sayısında ciddi artış oldu. 90'lı yıllardan itibaren başlayan özel televizyon yayıncılığı, tek kanallı ve tek sesli dönemden; çok kanallı ve çok sesli bir döneme geçişin miladı oldu. Bu gelişme aynı zamanda akreditasyon uygulamasını daha önemli hale getirdi, özellikle de basına ideolojik anlamda yaklaşan kurumlar açısından. Listeler bazen açıkça ilan edilirken; bazen de belirli etkinliklere sadece bazı gazetecileri ve basın kuruluşlarını davet ederek, gizli akreditasyon uygulaması yapılabiliyor.

Başbakan Erdoğan'ın Lübnan gezisi (Ocak 2007), ordudaki akreditasyon uygulamasının siyasilerin programlarına kadar sirayet ettiğini göstermesi açısından ilginçti. Erdoğan'ın beraberindeki iki gazeteci, Zaman gazetesi Ankara Temsilcisi Mustafa Ünal ile Yeni Şafak gazetesi Ankara Temsilcisi Mehmet Ocaktan, Genel Kurmay'a akredite değildi. Bu durumun, Türk Birliği'ni ziyarette krize yol açacağı daha gezi başlamadan gündeme getirildi. Gündeme getiren de elbette iki gazetecinin meslektaşları oldu. Ziyaret esnasında ise hem krize yol açmayacak, hem de akredite listesini zedelemeyecek bir çözüm üretildi ve ziyarete basın olarak sadece Anadolu Ajansı kabul edildi. Bu formül belki akreditasyon uygulamasını korumuş oldu ancak Genelkurmay'a akredite diğer gazetecilerin de askeri birliğe girmesini engelledi.

Bu dönemde akreditasyon tartışmasının muhataplarından biri de Başbakan Erdoğan'ın uçağına aldığı gazeteciler oluyor. Başbakan'ın uçaktaki çalışma odasının sınırlı kapasitesi yüzünden, bir ziyarete en fazla 6 gazeteci davet ediliyor. Her defasında

farklı isimlere yer açmaya özen gösteriyor Başbakanlık basın danışmanları. Buna rağmen o gruba hiç giremeyen kurumlar da yok değil, Cumhuriyet gazetesi gibi. Erdoğan'ın keskin muhalifleri de bu 6 kişi arasında yer alamıyor hiçbir zaman. Erdoğan'ın nezdindeki bir akreditasyon olayı da bir Avrupa gezisinde yaşanmıştı. Danimarka başbakanı ile yapılacak ortak toplantıda ROJ TV krizi yaşanmış ve Erdoğan, bu televizyon kanalının muhabiri salonda olduğu için toplantıya katılmamıştı. Başbakan'ın bu tavrı aslında devletin genel tutumuyla paraleldi çünkü ROJ TV kurum olarak, terör örgütü irtibatı sebebiyle Türkiye'de yasaklanmış bir yayın kuruluşu.

Başbakan Erdoğan dönemindeki en çok tartışmaya sebep olan akreditasyon uygulaması ise yıllardır Başbakan'ı izleyen yedi gazetecinin, akreditasyon kartlarının yenilenmemesi oldu. (Ekim 2008) Tabi tartışmanın büyümesinin en önemli sebebi, bu isimlerin 'dinci' basından olmamasıydı. Milliyet muhabiri Abdullah Karakuş, Hürriyet muhabirleri Turan Yılmaz ve Hasan Tüfekçi, Vatan muhabiri Veli Toprak, Star'dan Fatma Çözen, Akşam'dan Ali Ekber Ertürk ve Evrensel'den Sultan Özer'in başbakanlık akreditasyonları iptal edildi. Yıllardır Genel Kurmay'ın muhafazakar basına yönelik akreditasyon uygulamasını eleştirmeyen, bunu o kurumun hakkı gören zihniyet bu olay karşısında ayağa kalktı.

Askerin akreditasyon uygulamalarını objektif kriterlere uygun olmadığı gerekçesiyle eleştiren ancak bunun ötesinde çözüm için bir formül üretmeyen Basın Konseyi ise bu kez mağdur isimlerin yargıya başvurmalarını ve istemeleri halinde konseyin hukuki yardım yapacağını bile açıkladı. Türkiye'de aslında ilk kez bu olayla resmi bir kurumun akreditasyon uygulaması büyük gazetelerin manşetlerine taşınmış oldu.

Türkiye'de aslında bir tür akreditasyon uygulaması olan ancak daha çok bu uygulamayı kamufle etmek için kullanılan

bir yöntemden de bahsetmek gerekiyor. O da Anadolu Ajansı formülü. İdeolojik kaygıları olmayan ancak basının sorularından kaçmak isteyen kurumlar, hatta bu bazen bir düğün organizasyonu bile olabiliyor, devletin ajansını kullanarak hem medya baskısından kurtuluyor, hem de haber olmayı başarıyor. Başbakan Erdoğan'ın oğlunu evlendirdiği nikâh merasimi ve ünlü futbolcu Hakan Şükür'ün düğün törenlerine de sadece Anadolu Ajansı ve TRT kabul edilmişti. Kısacası, kamunun elindeki basın kuruluşları da, Türkiye'deki akreditasyon uygulamalarının bir aracı olabiliyor, ihtiyaç hâsıl olduğunda.

Cenazede Akreditasyon Olur mu?

Türkiye'deki akreditasyon uygulamalarına en ilginç örnek, Deniz Kuvvetleri eski Komutanı, 28 Şubat sürecinin kudretli komutanı Güven Erkaya'nın cenaze töreninde yaşandı. Levent Afet Yolal camisinde kılınan cenaze namazında, ilk kez bir cami avlusu akreditasyon uygulamasına sahne oldu. (27 Haziran 2000) Komutanın ölümünden sonra Akit başta olmak üzere bazı muhafazakâr basın organlarında yer alan eleştirel haberlerin bu tip bir uygulamaya yol açtığı belirtilirken, akredite basın kuruluşları uygulamayı, 'dinci basın alınmadı', başlıklarıyla okurlarına duyurdu. Cami avlusuna alınmayan yayın organları ise Zaman, STV, Akit, Yeni Şafak, Kanal 7 ve Milli Gazete idi.

Diğer bir tuhaf uygulamaya da 17 Ağustos 1999 depreminde şahit olmuştuk. Mevcut siyasi iklimin etkilerinden olsa gerek, felaket bölgesine yardım gönderen bazı kurumlara da akreditasyon uygulanmıştı o dönem. 'Yeşil Sermayeli' Kombassan firmasının yardım kamyonları geri çevrilmiş, Fazilet Partili Bingöl Belediyesi'nin kurduğu çadırlar sökülmüş ve yine Faziletli Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin kamyonlarına da Kızılay afişleri yapıştırıldıktan sonra geçiş izni verilmişti. Bugün birçok

kimsenin hatırlamadığı bu olay o zamanlar, bir tür 28 Şubat uygulaması olarak kabul edilmişti. Ne hazindir ki Türkiye bu örnekle, deprem yardımında bile akreditasyon uygulamasını yaşamış oldu.

Adı akreditasyon olarak konulmasa da, bu sonucu verebilecek uygulamalar aslında devletin tepesinde başlıyor. Türkiye geçmişte, Cumhurbaşkanlarının bile sadece kendine yakın gördüğü gazetecilere açıklama yapmasına, onları uçağına almasına alışkın. Cumhurbaşkanı Sezer'in uygulamaları ise öncekilerden oldukça farklı ama bir o kadar da akreditasyon mantığına uygun. Bugüne kadar hiçbir basın-yayın kuruluşunun etkinliğine katılmayan Cumhurbaşkanı'nın bu kuralını sadece bir televizyon kanalı (Kanal Türk, o zamanki sahibi Tuncay Özkan'dı) için bozması ve tam 4 saat 10 dakika açılış resepsiyonunda kalması, ciddi eleştiriler aldı. (6 Aralık 2006) Kamusal alan tartışmalarının da kaynağı oldu Çankaya, bu dönemde. Aslında kamusal alan, o bölgeye giremeyecek veya girmesi sakıncalı olanları anlatmak için bulunmuş bir tabir. Bu sebeple son yedi yıldır Çankaya'ya başörtülüler başta olmak üzere birçok farklı düşünen vatandaş giremedi, daha doğrusu akredite kurallarına uymadıkları için davet edilmediler. Hatta sırf başörtülü eşler gelmesin diye, resepsiyonlarda AK Partili vekillere yönelik yapılan eşsiz davetler bu dönemin akıllarda kalan uygulamalarından. Cumhurbaşkanı Sezer'in döneminde, Başbakan eşi olmak bile akreditasyonu ortadan kaldırmaya yetmedi! Bu uygulamalar aslında Türkiye'de toplumun bazı kesimlerinin hâlâ sakıncalı muamelesi gördüğünün kanıtı.

Siviller Devleti Taklit Ediyor

Peki, sakıncalı toplum nasıl ortaya çıkıyor? Tek sorun devletin çeşitli katmanlarındaki bir takım uygulamalar mı? İşin ilginç yanı, tepedeki uygulamanın ve anlayışın bir süre

sonra tabanda ve sivil kurumlarda da makes bulması. Daha açık bir anlatımla, akreditasyon mağdurlarının da, benzer uygulamaları kendi hâkimiyet alanlarındaki insanlara reva görmeleri! Mesela dindar ve eşleri başörtülü olan insanların yönettiği kurumlarda, başörtülü çalışana izin vermemek ya da eşit pozisyonda çalıştırılan başörtülülere daha az maaş ödemek gibi… Sosyolog Prof. Dr. Yasin Aktay bu durumu, Türkiye'de hemen hemen her kesim tarafından kutsallaştırılan devlet aygıtına has bir takım uygulamaların, tabanda taklit edilmesi diye yorumluyor. Aktay'a göre Türkiye'de sivillerin büyük çoğunluğu da devlete kutsallık atfediyor ve herkes onu taklit ediyor. Akreditasyonun tabandaki farklı uygulamalarının gerekçesi de bu taklit anlayışı. Sivil yapılar da kendilerini bu kutsallık jargonu üzerinden var ediyor. Devletteki uygulama aşağılara sirayet ediyor ve bu da ülkede bir sivilleşme sürecinin tamamlanmasını engelliyor. Türkiye'deki en büyük mutabakat zemini de zaten devlet aygıtı. Bu sebeple Aktay, "Mağdur kesimlerin bile akreditasyonu kendi altlarına uygulamalarına şaşmamak gerekir" diyor. Başkalarıyla paylaşılmak için üretilmiş haberleri bile sadece akredite olanlarla paylaşmak da aslında bu kamusal gibi görünen 'özel mahrem alana' yabancı sokmama düşüncesinden kaynaklanıyor. Kamu kurumu tarafsız kalmak yerine, bir tarafa meylediyor. Hal böyle olunca da, o devlet yapısında bütün insanlar eşit şekilde temsil edilemiyor.

Yasin Aktay, Türkiye'deki devleti, 'özel bir aygıt' olarak tanımlıyor ve temel sorunu devletin bir türlü kamusallaşamamasında görüyor: "Özel aygıt çünkü hepimizi içine alan kuşatıcı bir yapı değil, birilerinin mahrem alanı bizdeki devlet. O bakımdan sınırlarını da, onu mahrem alan olarak kullanan ve bu güce sahip olanlar çiziyor. Böyle bir devlete veya onun çeşitli unsurlarına, herkesin akredite olması beklenemez."

Akreditasyon Kriterleri Belirlenmeli

Türkiye'deki akreditasyon uygulamalarında temel sorun, kriterlerin net olmaması. Uygulamayı yapan kurumlar, gerekçelerini açıklamakta oldukça ketum davranıyor. Basın Konseyi Yüksek Kurulu üyesi ve İletişim Bilimci Prof. Dr. Haluk Şahin de, bu konuya değinerek, akreditasyonun objektif kriterlere dayandırılması gerektiğini vurguluyor. Peki, objektif kriterler neler olabilir? Mesela toplantıya sadece belirli tiraj rakamına ulaşmış gazetelerin temsilcilerine davet etmek gibi. Ya da sadece görüntülü basına açık toplantı yapmak. Ya da sadece sarı basın kartı sahibi gazetecileri kabul etmek gibi tamamen objektif kıstaslar. Bu çerçevede bir uygulanacak akreditasyona kimsenin itirazının olmayacağını düşünüyor Prof. Şahin: "Ancak uygulamalarda ideolojik veya başka sebeplere dayalı ayrımlar yapıldığı zaman bunun önemli sakıncaları oluyor. Koşulu yerine getirmek ve akreditasyona hak kazanabilmek için ne yapman gerektiğini bilmiyorsun. Şartları yerine getiren kurumun akredite olabilmesi gerekir."

Prof. Dr. Haluk Şahin

Aslında Basın Konseyi'nin Mayıs 2003'te bu minvalde bir girişimi olmuştu. Başkan Oktay Ekşi, Genel Kurmay Başkanlığını akreditasyon kriterlerini açıklamaya davet etmişti. Zamanın

Genel Kurmay Başkanı Orgeneral Hilmi Özkök'ün, akredite gazetelerin Ankara temsilcilerine yönelik düzenlediği toplantı sonrası yapılmıştı bu çağrı. Ekşi şöyle diyordu: "Sayın Genelkurmay Başkanının kamuoyunun ilgisini çeken önemli konularda basın aracılığıyla açıklama yapması demokratik sistemin işleyişinin de bir göstergesidir. Ancak bu bilgilendirme, kamuoyunun serbestçe oluşumunu sağlamayı amaçlamalıdır. Onun da yolu medyanın objektif kriterlere göre belirlenmiş temsilcilerinin ayırımsız olarak bu toplantılarda bulunmasına olanak verilmesidir. Oysa bazı meslektaşlarımızın Basın Konseyi'ne yaptığı başvurudan, dünkü toplantıya Kanal-7, Samanyolu TV, Zaman gazetesi, Yeni Şafak ve Akit gazeteleriyle Dünden Bugüne Tercüman gazetesi temsilcilerinin çağrılmadığı anlaşılmaktadır. Bu durum Genelkurmay Başkanlığının akreditasyon konusundaki ölçütlerinin objektif olup olmadığı sorusunu akla getirmektedir. O nedenle Genelkurmay Başkanlığını, akreditasyon ölçütlerini açıklamaya davet ediyoruz." Bu çağrıya şimdiye kadar net bir cevap alamadı Basın Konseyi. Kamuoyu, Genelkurmay Başkanlığı'nın basına yönelik akreditasyonlarında hangi kriterleri esas aldığını hâlâ öğrenemedi. Öğrenememek bir yana bu keyfi uygulama hâlâ devam ediyor.

Buna karşılık Basın Konseyi de akreditasyon kriterleri noktasında eskisi gibi hassas değil. Önceleri bu uygulamalara tepki veren konsey artık sessiz kalmayı tercih ediyor!

Gazetecilik Kriterlerini de Devlet Belirliyor!

Bilgi Üniversitesi Medya ve İletişim Sistemleri Bölümü öğretim üyesi Dr. Esra Arsan akreditasyon uygulamalarında, yayın kuruluşu ve ilgili muhabirin gazetecilik yapıp yapmamasının esas alınması gerektiğini düşünüyor. Aslında Türkiye'de bu kriterleri devletin kendisi belirliyor. Bir kişinin gazeteci olduğunu ispatlayan basın kartlarını veren kurum Başbakanlık Bayın Yayın Enformasyon Genel Müdürlüğü. Karta hak kazananları

belirleyen ise aralarında kamu ve meslek kuruluşu temsilcilerinin de bulunduğu, basın kartları komisyonu. Arsan, "Tamamen devletin denetimindeki bir süreçten geçerek basın kartı almışsa bir basın mensubu, ülkedeki her kamu kurumu onu akredite listesine almak zorundadır. Devlet tarafından gazeteciliği tescillenen bir kişi bir kamu kurumuna kabul edilmiyorsa orada bir ön yargı var demektir. Bir kamu kurumunun bazı gazetecilere kapıları açmak, diğerlerine kapatma özgürlüğü olamaz." diyor. Uzun sözün kısası, Türkiye'de devletin standartlarında gazeteci olmak bile, devletin bazı kurumlarınca onaylanmak anlamına gelmiyor.

Ragıp Duran

Galatasaray Üniversitesi öğretim üyesi ve medya eleştirmeni Ragıp Duran'a göre aslında her resmi ya da özel kurum, etkinliklerinin medyada daha iyi yer alması için 'akreditasyon' yöntemi kullanabilir. Çünkü bu yöntemle uzman muhabirleri muhatap alır ve haber-bilgi akışını daha sistematik ve etkili hale getirebilir. Akredite muhabir ise mensubu olduğu medya kuruluşu ile diğer kurum arasında köprü vazifesi de görür. Akreditasyon iptali, genel olarak, muhabirin kasıtlı, sürekli ya da ağır hata işlediği durumlarda söz konusu olabilir. Böyle durumlarda da kurum ile medya organı ortaklaşa karar vererek neticeye giderler ve ku-

rumu daha iyi izleyebilecek bir muhabir görevi sürdürür. Oysa TGRT olayında muhabirin haberinden dolayı, kurumun tamamı cezalandırılıyor. Duran, Genel Kurmay'ın, farklı bir muhabir talep etmek yerine kapıları kuruma tamamen kapatmasını 'sansür' olarak yorumluyor.

Yakın geçmişte akreditasyon mağdurları arasında yer almış bir isim olan Gazeteci Cengiz Çandar ise askerin akreditasyon uygulamasını bir soruyla değerlendirmeyi tercih ediyor: "Genelkurmay başkanlığı gibi ülkenin en önemli kurumlarından birine kabul edilemeyecek durumda basın organları varsa, o zaman bu gazetelere veya televizyonlara neden yayın izni veriliyor? İçeriği kamuoyuna aktarılması için verilen bir brifingi bile bu basın organları izleyemiyorsa, onların izlemesi sakıncalı görülüyorsa; o zaman bunlara yayın izni verilmesi de sakıncalı değil midir?"

Sonuç olarak gerekçesi açıklanmayan ve objektif kriterlere dayanmayan akreditasyon uygulamalarının bir tür ayrımcılık işlevi üstlendiğini söylemek mümkün. Birlik ve beraberliğin öneminden her fırsatta bahseden ve bölücü tavırları vatana ihanet gören kurumların bile akreditasyona bu kadar sarılmaları ise ayrıca ilginç bir durum. Bu boyutu bir yana zaman zaman akreditasyon meselesinin, insan hayatını dahi aşan bir öneme sahip olduğunun örneklerini de maalesef yaşadık. Merhum Muhsin Yazıcıoğlu'nun helikopterinin düştüğü arazide çekim yapan Cihan Haber Ajansı muhabiri Lütfi Akyurt, akredite değil diye görevli komutan tarafından askeri helikoptere alınmayarak, karlı bir dağ başında kaderine terk edildi. Muhabir 4-5 saatlik zorlu bir yolculuktan ve adeta ölümden dönerek kendi imkânlarıyla dağdan inmeyi başardı da Allah'tan utanç verici bir facianın eşiğinden dönüldü. 2009 yılı Mart ayında yaşanan bu olay akreditasyon meselesinin Türkiye'de hangi vahim noktalara ulaştığının en somut göstergesi oldu.

Batı Ülkelerinde Basın Akreditasyonu

Amerikan Savunma Bakanlığı (Pentagon) akredite ettiği basın mensuplarına Press Passes kartı veriyor. Bu kartı alabilmenin bazı şartları var. Birincisi Washington DC'de yaşayan bir gazeteci olmak. Onun dışında karta sahip olmak isteyen gazetecinin çalıştığı basın kurumunun editöründen bir mektup getirmesi isteniyor. Bu mektup ise matbu bir formun doldurulması demek. Form Pentagon basın merkezine ulaştıktan sonra 10 gün içinde ilgili muhabirin akreditasyonu tamamlanıyor. Müracaat eden basın mensubu eğer yabancı kökenliyse, geldiği ülkenin konsolosluğundan bir mektup ve göçmenlik belgesi de talep ediliyor. Peki, her akredite müracaatı Pentagon'da kabul görüyor mu? Kurum, hangi talepleri reddedebileceğini de açıkça belirtiyor. Reddetme iki şekilde oluyor. Birincisi gazetecinin bağlı olduğu basın kuruluşundan Pentagon'a akredite çok sayıda gazeteci varsa, yeni talepleri reddedilebiliyor. İkincisi, akredite basın mensubu yeteri kadar gelip gitmiyor ve yeteri kadar haberlerinde kuruma yer vermiyorsa, Pentagon o gazetecinin de akreditasyonunu iptal edebiliyor.

Brüksel'deki akreditasyon uygulamalarına göz atacak olursak.

NATO nezdinde akreditasyon için gerekli belgeler;

– İki adet fotoğraf,

– Çalıştığı gazetenin yayın yönetmenin yazacağı bir akreditasyon mektubu

– Pasaport

– Çalıştığı ülkenin basın kartı

– Dış İşleri Bakanlığının vereceği geçici basın kartı

AB Kurumlarına entegrasyon için gerekli belgeler;

– Çalıştığı medya grubunun genel müdüründen akreditasyon için mektup

– Pasaport veya kimlik kartı

– Basın kartı
– Belçika'da ikamet ettiğine dair belge
– İki adet fotoğraf

Akredite Muhabirin Özdeşleşmemesi Önemli

Aslında akreditasyon sisteminin Batı ülkelerinde ve her ülkenin resmi ve özel kurumlarında birbirlerinden çok da farklı olmayan standartları var. İlgili kurum, medya kuruluşuna bir davet mektubu göndererek, kurumu düzenli ve sürekli olarak izleyecek uzman bir muhabir talep eder, bu muhabiri medya kuruluşunun yetkilileri, muhabirin onayını alarak, atar. Uygulamanın önemli özelliklerinden biri de atanan muhabirin görev süresidir. Muhabir belirli bir süre için söz konusu kurum nezdinde akredite olur, o süre dolunca, rotasyon usulü ile aynı göreve bir başka muhabir atanır. Bu önlem, muhabirin bir süre sonra akredite olduğu kurumla özdeşleşmesini, bütünleşmesini önleme amaçlıdır. Kurumlardaki akreditasyon sistemi, tıpkı muhabirin yurtdışı göreve ya da gazete içinde belirli bir bölüme atanması gibidir. Kurumlar, kendi nezdinde akredite olmuş muhabirler için kimi zaman, kimi örneklerde, seminer ve konferanslar düzenler, böylece muhabire kurumu daha iyi tanıma imkânı sağlanır. Kurum, medya kuruluşundan akredite muhabir ataması talep ederken en fazla söz konusu alanla ilgili bir dizi uzmanlık koşulu talep edebilir, bu koşulları kabul edip etmemek de medya kuruluşunun yetkisi içindedir.

Atatürk'ten Bir Akreditasyon Anısı

Günümüzdeki kadar yaygın olmasa da, basına yönelik akreditasyonlara Cumhuriyet'in ilk yıllarında bile rastlamak mümkün. Babıâli'nin ünlü başyazarlarından Ahmet Emin Yalman, 'Gördüklerim ve Geçirdiklerim' adlı hatıra kitabının ikinci cildinde, konuya uygun ilginç bir anekdot naklediyor. Bölümün başlığı, 'Atatürk basınla tam barış istiyor.' Konu, Atatürk'ün bir süredir sıkıntılı devam eden basın ilişkilerini düzeltmek amacıyla

İzmir'e düzenlediği bir gezi. Heyette zamanın etkili kalemleri var; Ahmed Cevdet, Hüseyin Cahid, Celal Nuri, Necmeddin Sadak, Mehmed Asım, Hüseyin Şükrü, Velid Ebüzziya ve Ahmet Emin Yalman. Hadisenin devamını ünlü başyazardan dinleyelim: "Bandırma'da trende bizim için salonlu bir vagon hazırlanmıştı. Yol boyunca resmi makamlar ve halk bu seyahate büyük ilgi gösterdiler. Her tarafta: 'Bir gece kalmadan salıvermeyiz' gibi sözler duyduk. Bizlere her yerde hediyeler yağdı. Her tarafta memleketin lideriyle basın arasında barış kurulmasının hasreti olduğu belliydi. İzmir'de de geniş bir kutlama töreni oldu. Kafile halinde Naim Oteli'ne gittik. Öğleden sonra otele bir haber geldi: Yemekten sonra bizi otelden alacaklardı, fakat Velid Bey aramızda bulunmayacaktı. Gazi Mustafa Kemal Paşa, sabit ve geri fikirleri dolayısıyla onunla münakaşalarda bulunmaktan bir netice çıkmayacağı kanaatine varmıştı. Tabii üzüldük, fakat yapacak bir şey yoktu. Yedi kişi kaldık." Yalman'ın hatırasındaki bu anekdot, muhalif görüş sahiplerinin veya geri olduğuna inanılan fikirlerin bugün gibi o gün de bir akreditasyon gerekçesi olduğunu ortaya koyuyor. (19.02.2007)

Genelkurmay Resepsiyonu

Orgeneral Güven Erkaya'nın cenaze merasimi

MEDYA AYNASINDA ERGENEKON

Ümraniye'de bir gecekonduda, tavan arasına gizlenmiş sandıklarda ele geçirilen, 27 adet el bombası ve 18 fünyenin, Cumhuriyet tarihinin en önemli davasını başlatacağını, başlangıçta hiç kimse tahmin edemezdi elbette. 12 Haziran 2007'deki bu olay, 14 Haziran'da gazetelere yansıdı. Ve o günden bu yana ülkenin en önemli günden maddelerinden. Elbette bütün medya kuruluşları Ergenekon sürecine aynı önemi atfetmedi.

'Yüzyılın davası' sıfatını hak edecek şekilde, Türkiye'deki karmaşık ilişkiler ağına, devlet içinde yuvalanmış çetelere, darbe planlarına, hatta rejimin demokratik niteliğini tehdit edecek boyuttaki illegal oluşumlara projeksiyon tutan Ergenekon soruşturması ve dava süreci aslında Türk Medyasına da ayna tuttu denebilir. Bu olayı uzun süre ciddi haber boyutuyla neredeyse hiç görmeyen, sürecin sadece magazinel boyutlarını birinci sayfasına taşımayı uygun bulan, ciddi mevzuları haber yaptığında da sulandırma yöntemini tercih eden ve yer altı cephaneliklerinin ortaya çıkmasıyla büyük ölçüde tavır değiştiren bir kısım medyanın bu yaklaşımı, 'Medya ve Ergenekon' üzerine bir inceleme yapmayı gerektirecek önemde.

Sürecin başlangıcını oluşturan Ümraniye Çakmak mahallesindeki gecekonduya dönelim tekrar. Daha Ergenekon diye bir soruşturma ortada yokken, basının bu olayı ele alış biçimine bakalım.

Hürriyet gazetesi hadiseyi birinci sayfadan, '28 El bombasında ilginç bir isim' başlığıyla duyurdu okurlarına: "Ümraniye'de bir gecekondunun çatısındaki sandıktan çıkan 28 el bombası ve

18 fünyenin, Kuvva-i Milliye Derneği İstanbul İl Başkanı emekli astsubay Oktay Yıldırım tarafından konulduğu belirlendi. Gözaltına alınan Yıldırım, Orhan Pamuk davasında, AB aleyhtarı gösteriler ve Kıbrıs mitinglerinde hep ön saflardaydı." Milliyet Ümraniye olayını birinci sayfadan, 'Sandıktan çıkan 28 el bombası' başlığı ile ve yorumsuz verdi. Radikal ise 'Cephanelikten çıkan tesadüf' başlığı ile haberi birinci sayfadan görerek, Oktay Yıldırım'ın Muzaffer Tekin'in arkadaşı olduğunu anımsatmayı tercih etti.

İşin ilginç yanı, Ümraniye olayına en ciddi refleksi Vatan gazetesinin göstermesiydi. Gazete olayı manşetten verdi. Başka gazeteler de bu gelişmeyi, 'İlginç gözaltı' başlığı ile manşete taşıdı ancak Vatan'ı farklı kılan, bir Doğan Grubu gazetesi olmasıydı. Vatan sonradan işin ciddiyetini kavradı(!) ve klasik Doğan Grubu çizgisine dönüş yaptı ama anlaşılan ilk gün gazetecilik refleksleri ağır basmıştı! Zaten ilk gün manşetten verdiği haberi, ikinci gün birinci sayfaya taşıma gereği bile duymadı. Tahmin edilebileceği gibi Ümraniye olayını birinci sayfadan görmeyen tek gazete Cumhuriyet oldu. Türkiye'deki bütün çok satan gazetelerin manşetten veya birinci sayfadan gördüğü bu olay, Cumhuriyet editörleri için birinci sayfaya taşınacak değerde bulunmamıştı!

Ümraniye'yi Manşet Yapanlar

Ümraniye olayı, Doğan Grubu dışındaki gazetelerde ise büyük yankı buldu. Sabah 14 Haziran nüshasında, birinci sayfadan verdiği haberi özelleştirerek; 'Tanıdık bombalar, tanıdık simalar' başlığını attı ve bombaların sahibi Oktay Yıldırım ile emekli General Veli Küçük'ü aynı karede gösteren bir fotoğrafa yer verdi. Sabah 15 Haziran Cuma günü ise olayı bu kez manşete taşıyarak, 'Bu ne tesadüf' başlığı altında yine bir fotoğrafa yer verdi: 'El bombacı Oktay Yıldırım, Muzaffer Tekin ve silah üzerine ant içiren Fikri Karadağ aynı masada.'

Star ise daha ilk günden çete bağlantısına dikkati çekerek, sürmanşetten 'Özel Harp Çetesi' başlığıyla olayı duyurdu ve Sabah'takine benzer fotoğraflar kullandı. Star, 15 Haziran'da çok daha ilginç bir haberle çıktı okurlarının karşısına. 'Kuvva evinden Danıştay çıktı' manşeti, daha sonra çok tartışılacak ve Ergenekon davasına da konu olacak bir bağlantıya işaret ediyordu; 17 Mayıs 2006'da gerçekleştirilen Danıştay saldırısı ile Ergenekon terör örgütü arasındaki bağlantıya… Star'ın alt başlığı ise en az manşet kadar iddialıydı: "Ümraniye'de özel harpçiye ait cephanelik gibi gecekondu Danıştay saldırısını gerçekleştiren çetenin üçüncü hücresi." Star bu haberinde Danıştay saldırganı Alparslan Arslan'ın, Ümraniye olayıyla bağlantısına da işaret ediyordu.

Ümraniye bombalarını manşet yapan diğer gazete ise Yeni Şafak'tı. 'Tanıdık bomba' manşetini atan gazete, aynen Star gibi Ümraniye bombalarını eski bir olayla ilişkilendirdi. Star, Danıştay saldırısına dikkat çekerken, Yeni Şafak Ümraniye bombalarının Cumhuriyet'e atılanlarla aynı olduğunu duyurdu okurlarına. Gazete ertesi gün Oktay Yıldırım'la ilgili bir ayrıntıyı manşetine taşıdı. 'Derin bodyguard' başlığıyla Yıldırım'ın, ünlü eğlence mekanı Reina'nın güvenlik müdürü olduğunu da öğrenmiş olduk. Ümraniye olayını yan manşetten veren Zaman gazetesi de bombalardaki Danıştay saldırısı izine işaret ediyordu. Zaman 15 Haziran'da ise Muzaffer Tekin'in Oktay Yıldırım hakkında söylediği, 'o benim evladım gibidir' sözlerini birinci sayfaya taşıdı. Bütün bu haberler aslında Ergenekon'un deşifresine giden yolda atılan ilk adımların göstergesi ve 'Yüzyılın Davasının' ayak sesleriydi.

Bugün gelinen nokta gösteriyor ki, Ümraniye'deki gecekonduda bulunan el bombaları Türkiye'nin yakın tarihindeki en önemli gelişmelerinden birinin, hatta en önemlisinin fitilini ateşlemişti. Ergenekon olayını ısrarla görmezden gelen, gördüğü zaman sulandırmaya çalışan, sulandıramadığı zamanlarda da 'Ak Parti iktidarının muhalifleriyle hesaplaşması' gibi göstermeye

çalışan Doğan Grubu'nun önde gelen bazı yazarları bile olayın vahametine dikkat çekerek, sürecin sulandırılmasından duydukları endişeyi dile getiriyor artık. Hasan Cemal'in şu satırları hem Ergenekon davasının Türkiye'nin geleceği açısından önemini ortaya koyuyor; hem de 'bir kısım medyanın' bu işi sulandırma çabasına isyan niteliği taşıyordu. Medya aynasında Ergenekon'u ele almadan önce, konunun ne kadar önemli olduğunu Hasan Cemal'in yazısından izleyelim:

"Ergenekon'u da Susurluk gibi karartmak, bulandırmak isteyenlere!

Bazı şeyler hiç değişmiyor bizim memlekette. Bir nokta geliyor, karartma yapılıyor, su bulandırılıyor. Hukuka, insanlığa, demokrasiye ne kadar aykırılık, çirkinlik varsa hepsi örtbas ediliyor.

Suçlular himaye görüyor.

Hesap sorulamıyor.

Hukuk devleti işletilmiyor.

Dün Susurluk'ta bu yaşandı.

1990'ların siyasi cinayetleri, faili meçhulleri, yargısız infazları Güneydoğu'daki tüm acılarıyla adaletin elinden kaçırıldı, tüm pislikleriyle tarihin karanlık arşivlerine gömüldü.

Yani Susurluk Davası kapatıldı.

Şimdi sıra Ergenekon'da mı?

Öyle gözüküyor.

Ergenekon'da da sular bulandırılıyor.

Hedef, zihinleri karıştırmak.

Sonra, Ergenekon'u da gömmek!

Oysa, konu karışık değil.

Şöyle özetlenebilir:

Darbe yapmak istediler. Bunun için de darbe ortamı oluşturmak istediler. Darbe yollarını suikastlarla, cinayetlerle, bombalı komplolarla açmaya çalıştılar.

Neden?

Avrupa Birliği'ni, AB'deki gibi birinci sınıf demokrasi ve hukuk devletini Türkiye'de istemedikleri için...

AB'deki kadar demokrasi ve hukukun Türkiye'yi böleceğine, Türkiye'yi 'irtica'ya götüreceğine inandıkları için...

1990'lardan itibaren dediler ki:

Türkiye sırtını AB'ye dönsün, 'Kızılelma' koalisyonu kursun, 'Yeni Turan' hedefiyle Ortaasya'lara açılsın ve Amerika'lar, Avrupa'lar yerine Avrasya'larda örneğin Rusya'yla, İran'la, Çin'le iş tutsun.

Bunun için örgütlendiler.

Üniversitede örgütlendiler.

Yargıda örgütlendiler.

'Asker'e de sızdılar.

1989'da Berlin Duvarı'nın yıkılması ve "Komünizm'in çöküşü"yle birlikte, yani Soğuk Savaş sonrası askerin içinde de anti-Amerikan, anti-AB duygu ve düşünceler güçlenmişti.

Açığa da vuruluyordu.

AKP'nin yükselişi askerin içindeki bu anti havayı daha da koyulaştırdı. AKP'nin AB uğruna Kıbrıs'ı satacağını, AB yolunda vereceği 'tavizler'le askerin rejim içindeki konumunu zayıflatacağını, Türkiye'yi böylece 'irtica' yoluna çekeceğini düşünen bazı komutanlar 'askeri müdahale'yi, 'muhtıra'yı, 'darbe'yi düşünmeye başladılar.

2003'e Türkiye böyle girdi.

2004'ü böyle yaşadı.

Tertipler böyle yol aldı.

Nokta dergisinde yayınlanmış olan Eski Deniz Kuvvetleri Komutanı Özden Örnek Paşa'nın günlükleri, özellikle halen Ergenekon sanığı olan Jandarma Genel Komutanı Şener Eruygur Paşa'nın darbe tertipleri konusundaki rolüyle bazı kuvvet komutanlarının desteğini apaçık anlatır.

Ve Bunlar Gerçektir!

Sarıkız...

Ayışığı...

Cumhuriyet gazetesine atılan bombalar, Danıştay cinayeti ve Ergenekon arasındaki karanlık ilintiler ile, darbe ortamı oluşturmaya yönelik tertipler...

Bunların hepsi malum.

Mahkemede ne kadarı sergilenir?

Bu sorunun yanıtı açık değil.

Susurluk da apaydınlıktı.

Ama karartıldı.

Şimdi sıra Ergenekon'da mı?

Öyle gözüküyor.

Eğer Ergenekon'da, ucu askere giden 2003-2004 darbe tertipleri yumağına el atılmazsa, ipin ucu çekilip yumak bir anda çorap söküğü gibi çözülmezse, Ergenekon da Susurluk gibi kapanır gider.

Kapanır da ne olur?..

Susurluk'ların, Ergenekon'ların hesabı sorulmadan bu ülkede demokrasi ve hukuk lafta kalmaya devam eder." (Milliyet-6 Aralık 2008)

Danıştay 'Laikliğe Kurşun' mu?

Medya-Ergenekon ilişkisini incelerken, ele alınması gereken en önemli olay, Danıştay saldırısıdır kuşkusuz. Önce hadiseyi hatırlayalım. 17 Mayıs 2006'da Danıştay 2. Dairesine silahlı saldırıda bulunan Avukat Alparslan Aslan, daire üyesi Mustafa Yücel Özbilgin'i öldürdü. Aralarında Daire Başkanı Mustafa Birden'in de bulunduğu dört üyeyi ise yaraladı. Daha sonra kaçmaya çalışan saldırgan polisin zamanında müdahalesiyle yakalandı. Yakın tarihin bu en provokatif olayına, daha duyulur duyulmaz hükmünü veren medya, saldırının gerekçesinin, bu

dairenin aldığı türban kararı olduğunu ilan etmekte gecikmedi. Daha hiçbir resmi açıklama bile yapılmadan, bazı televizyonlar alt yazılarla olayı, 'Danıştay'a türban saldırısı' diye vermekte sakınca görmedi. (Danıştay, 8 Şubat 2006'da; okul çıkışı türban takan ancak okulda başını açan Aytaç Kılınç adlı anaokulu öğretmeninin, öğrencilere kötü örnek olacağı gerekçesiyle müdürlük yapamayacağı kararını almıştı.) Bu gibi olayların en duyarlı(!) gazetesi olma özelliğine sahip Milliyet'in ertesi gün attığı, 'Laikliğe kurşun' başlığı, gazete koleksiyonlarında olduğu kadar, hâlâ o güne ait internet gazetesinde de duruyor. O manşeti besleyen haberin başlığı ise çok tanıdık: 'Tanıyanlar anlatıyor; 28 yaşında dindar, ülkücü.' Danıştay saldırısının en ilginç ve anlamlı manşeti Milliyet'e ait ancak en çarpıcı köşe yazısı kategorisinde Ertuğrul Özkök'ün hakkını yememek lazım. Başlık, saldırı hakkındaki hükmü daha o zamandan vermişti: "Türkiye'nin 11 Eylül'ü"

Danıştay saldırısının ne kadar büyük provokasyon ve planlı bir girişim olduğunu Ergenekon iddianamesinin açıklanması ile öğrenme şansı buldu kamuoyu. Türban saldırısı kılıfı adı altında bir darbe tertibinin provası yapılmıştı ama saldırganın beklenmedik şekilde yakalanması; 'dindar-ülkücü' diye tarif edilmesine rağmen ortaya serilen derin bağlantıları, provanın uygulanmasını engelledi. Bütün bu olaylardan önce,

Cumhuriyet gazetesine üç ayrı zamanda atılan el bombalarının da, hem Ümraniye hem de Alparslan Aslan ile ilişkisinin belirlenmesi meseleye tuz-biber ekmişti. Ümraniye-Cumhuriyet'in bombalanması-Cumhuriyet mitingleri-Danıştay saldırısı-2003 ve 2004'teki darbe tertipleri gibi olayların tamamının birbirleriyle bağlantılı ve büyük bir hedefe giden yoldaki kilometre taşları olduğunu, Ergenekon iddianamesi 'iddia' ediyor. İddianın doğruluğuna ise elbette halen görülmekte olan mahkeme karar verecek. Bu dosyanın amacı ise çoktan sonuçlanan 'medya mahkemesini' incelemek!

Türbanlı Kızlar Yollara Dökülecek mi?

Laikliğe kurşun manşetiyle yola çıktığımız için, Milliyet ile devam edelim. Manşetten olay hakkında hükmünü veren Milliyet, devam haberinde ilginç ayrıntılar verdi okurlarına: "Saldırganın üzerinden Vakit gazetesi kupürleri, aşırı milliyetçi görüşleriyle bilinen, 'Vatansever Kuvvetler Güç Birliği Hareketi Derneği'nin kimlik kartı ve Ulusal TV kartviziti çıktı." Milliyet'in, 'laikliğe kurşun' yaklaşımı, gazetenin Ankara Temsilcisi Fikret Bila tarafından da desteklendi. İlk günden hüküm verenler kervanına, tecrübeli gazeteci de katılmıştı: "Danıştay'a yapılan bu menfur saldırının, siyasetin merkezine oturtulmaya çalışılan laiklik ilkesi ve türban davasıyla ilgisiz olduğunu söylemek mümkün değil. Danıştay Başkanı Sumru Çörtoğlu'nun daha birkaç gün önce bu yönde yaptığı uyarılar belleklerde taze. Çörtoğlu, "Hedef gösteriliyoruz" derken dün yaşadığımız acı olayın yaşanmaması için önlem alması gerekenleri uyarıyordu. Danıştay'a yapılan saldırı, Cumhuriyet gazetesine yapılan üç bombalı saldırıyla birlikte düşünüldüğünde, hedefin laik cumhuriyet ve onun güvencesini oluşturan yargı olduğu açık. Nitekim, Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer de Danıştay'a yaptığı ziyaret sonrasında, Cumhuriyet gazetesine yapılan saldırıları da ima ederek, hedefin laiklik ilkesi olduğunu vurguladı."

Milliyet'in diğer yazarı Can Dündar, olayın etkisiyle öylesine cümleler kaleme aldı ki, olayı Vakit'in kapatılmasından, türbanlı kızların isyanına ve topyekün dinci basının sorumluluğuna kadar taşımakta hiç sakınca görmedi. Nasılsa böyle bir ortam, karşı tarafa desteksiz atış yapabilmek, kendinden farklı düşünenlere karşı olabildiğince fütursuz davranabilmek için uygun ortamı fazlasıyla veriyordu. Danıştay saldırısından önce Vakit gazetesinin türban kararına imza atan daire üyelerinin fotoğrafını basarak, altına 'işte o üyeler' yazması nasıl bir hedef gösterme ve çok tehlikeli bir yaklaşımsa, Dündar gibi yazarların olayın sıcaklığı ile kaleme aldığı dikkatsiz ve toptancı yazılar da bir o

kadar tehlikeli aslında: "Danıştay Başkanı'nın uyarı konuşmasından sonra 'Bunları hep dinliyoruz' diye dudak büken ve 'Hedef gösteriliyoruz' kaygılarına zerrece aldırış etmeyen Başbakan, sorumluların en başındadır. Danıştay'ı hedef seçen hükümet ve dinci basın da öyle...

O yüzden şimdi "Gerekçesi ne olursa olsun..."la başlayan ve "gerekçe"yi aklayan lanetleme mesajları 'timsah gözyaşları'nı andırıyor. Erdoğan'ın "Danıştay Başkanı'nın kaygılarını dikkate almamakla hata ettik" demesini, hâkimleri hedef gösteren Vakit'in kapatılmasını, hakları için kan dökülen türbanlı kızların "Biz böyle insanlık dışı bir hesaplaşmada yokuz. Saldırıyı lanetliyoruz" diye yollara dökülmesini beklemek hayalperestlik olur…"

Aynı Senaryo Bıktırdı!

Aslında Türkiye'de provokasyonların tutmaması ve darbeye zemin oluşturacak ortamın son yıllarda bütün denemelere rağmen bir türlü oluşturulamamasında, halkın sağduyusu kadar, bu gibi işleri planlayanların hep aynı senaryoyu devreye sokmalarının payı var elbette. Temcit pilavı gibi hep aynı yöntemle pişirilip getiriliyor toplumun önüne bu meseleler. Yaklaşık 20 yıldır işlenen siyasi cinayetlerde senaryo hep aynı, sadece oyuncular değişiyor. 'Siyasilerin verdiği tavizlerle gittikçe palazlanan dinciler aydınları katlediyor, bu yolla laik cumhuriyete kastediyorlar.' Ve tabi ki bunların başının ezilmesi lazım! Eskiden bu gibi cinayetler failleri de meçhul kaldığından hep bu çerçevede ele alınır ve dinciler mahkemede olmasa da toplum vicdanında mahkûm edilmeye çalışırdı. Danıştay saldırısında da aynı film vizyona konuldu, bütün yorumlar bu çerçevede yapıldı, hükümler verildi, hatta mahkeme süreci bile sonuçlandı. Ancak Türkiye artık eski Türkiye olmadığından, yanlış hesap bu kez Bağdat'tan döndü ve konu Ergenekon iddianamesine girdi. Hatta davanın gerekçesi haline geldi ve bitmiş bir adli süreç tekrar başlamış oldu. Yargıtay 9. Ceza Dairesi, Danıştay ve Cumhuriyet gaze-

tesine yapılan saldırılarla ilgili davaların, Ergenekon davası ile birleştirilmesine hükmetti. Ergenekon davasına bakan İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi de, Danıştay Saldırısını 1. Ergenekon Davası ile birleştirdi.

Yargıtay'ın bu tarihi kararı Ergenekon sürecindeki en önemli gelişmelerden… Kararın medyadaki yansımalarına geçmeden önce Danıştay saldırısını ertesine, medya plazalara gidelim.

Hürriyet Yayın Yönetmeni Ertuğrul Özkök ve Vatan Başyazarı Güngör Mengi'den başlayalım. İki deneyimli yazarın ilk gün yazıları tam anlamıyla ibretlik! Güngör Mengi'den kısa bir alıntı:

"… Olay, din istismarcılarının ağına düşmüş çocukların, üniversite eğitimi alsalar bile kurtulma şanslarının garanti olmadığını gösteren bir ibrettir. Üstelik ilk ibret de değildir.

Alparslan Arslan'ın 'Türk-İslam sentezi' diye nitelenen siyasal iklimde yetiştiği anlaşılıyor.

Yüksek mahkemenin şahsında devlete ve millete kurşun sıkan, bunu yaparken Allah'ı bile istismar eden meczup hangi güçlerin maşasıdır; mutlaka ortaya çıkarılmalıdır. Turgut Özal'a kurşun sıkan Kartal Demirağ'ın ipini tutan güçleri ortaya çıkarmakta düşülen acizlik tekrarlanmamalıdır. Çünkü devlet zaaf gösterdiği zaman rejim düşmanlarının cüreti artıyor."

Aslında yazarın devam cümleleri, ilk cümlelerini tekzip eder nitelikte. Önce hüküm vererek, olayı Türk-İslam sentezine, din istismarcılarına yıkıyor, hemen arkasından bu olayın arkasındaki karanlık güçlerin ortaya çıkarılmasını istiyor! Her seferinde 28 Şubat sürecini savunan Hürriyet Yayın Yönetmeni Ertuğrul Özkök'ün Danıştay yazısı ise bu meselenin finalinde olmayı hak edecek bir kıvrak zekâ barındırıyor! Özkök'ün Danıştay saldırısı yazısından bir alıntı:

"Cumhuriyet'in 11 Eylül'ü

Bu yazıyı yazdığım sırada bu menfur cinayetin tüm gerçekleri aydınlanmış değildi.

Önümüzdeki bilgiler bir fanatiğin türban kararını protesto için bu cinayeti işlediğini gösteriyordu.

Ama hükümete yakın kaynaklar, bu işin altından "ulusalcı" bir komplonun çıkabileceği yorumunu yapıyordu.

Hatta katilin Sedat Peker ve Veli Küçük'le ilişkisinin bulunduğu istihbaratı veriliyordu.

Ama bu fısıltılar yazımın asıl mesajını etkilemiyor.

***

Türk yargısı dün çok ağır, o kadar da tehlikeli bir saldırıya uğramıştır.

Adını da bütün açıklığı ile koymamız lazım.

Bu, Türkiye Cumhuriyeti'nin '11 Eylül'üdür.

Rejimin temel direklerinden biri olan yargı tam kalbinden vurulmuştur.

Bu hepimize karşı yapılmış bir saldırıdır.

Hepimizin bundan çıkarması gereken dersler var.

Bu ülkede din üzerinden siyaset yapmak çok, ama çok tehlikelidir.

Bu ülkede dinin sembollerini seçim flaması haline getirmek, kimseye yarar sağlamaz.

***

Artık hepimiz şu noktada birleşmeliyiz.

İnanç, hepimizin inancıdır.

Laik rejim de hepimize gereklidir.

Bu sembolleri kaşımanın zararını çok açık biçimde görüyoruz.

'Bunun türbanla ne alakası var' demeyin.

Dini semboller kaşındıkça, onun kullananların işi kolaylaşıyor.

İster dini amaçla yapılsın ister başka emellere hizmet etsin,

sonunda bu bahaneyi üreten tek etken, "dinin siyaset alanına sokulmasıdır".

Bundan kurtulmak ve hem dini fanatizme, hem de başka derin menfaatlere karşı ortak bir demokratik mücadele zemini oluşturmak istiyorsak bunun tek şartı bellidir:

'Dini semboller üzerinden ucuz siyaset yapmaktan vazgeçmek...'

Dünün tek dersi budur..."(18 Mayıs 2006)

Bilindiği gibi Ergenekon iddianamesinde, sanıklara yöneltilen suçlamalar arasında Danıştay saldırısı ve Cumhuriyet gazetesinin bombalanmasının da yer aldığı, İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Aykut Cengiz Engin tarafından açıklanmıştı. Ancak Danıştay'a saldırı davası görülürken, hem sanıkların hem de Cumhuriyet gazetesi avukatlarının soruşturmanın bu yönde genişletilmesi talebi her seferinde, 'sonuca etki etmeyecek' gerekçesiyle reddedilmişti. Sonuç olarak Alparslan Arslan'ın saldırıyı türban için gerçekleştirdiği iddia edildi. Saldırgan da zaten bunu söyledi mahkemede. Saldırının laikliği hedeflediğinden hareketle, bazı yargı mensuplarının tepkileri AKP hükümetine yöneldi. Saldırılarda kullanılan silahın, incelemeler sonucu, ABD'nin Irak'a hibe ettiği silahlardan olduğu belirlendi. Soruşturma derinleştirilince saldırgan Arslan'ın ulusalcı ilişkileri ortaya çıktı. Arslan'ın üzerinden Vatansever Kuvvetler Güçbirliği Hareketi'nin kartviziti ile İşçi Partisi'ne ait televizyon kanalı, Ulusal Haber'in basın kartı çıktı. Saldırgan ile birlikte 3 kişinin, Cumhuriyet gazetesine bir hafta içinde 3 el bombasının atılması olaylarını da gerçekleştirdiği belirlendi. Soruşturma sürecinde, Arslan'ın emekli askerler Tuğgeneral Veli Küçük ve Yüzbaşı Muzaffer Tekin'le yaptığı telefon görüşmelerinin olduğu ve söz konusu kişilerle birlikte çekilen fotoğrafları ortaya çıktı. Uzun sözün kısası 'türban' kılıfı, meseleyi örtbas etmeye ve hedef saptırmaya artık yetmiyor.

İşte böyle bir ilişkiler ağının içindeki saldırganla ilgili, en

çarpıcı ve bir o kadar da dehşet verici yorumları, Hürriyet gazetesi yazarı Bekir Coşkun yaptı. Tarihe not düşmek adına o satırlara burada değinmek gerekiyor. İşte o satırlar:

"Bu eli silahlısı

Dün Danıştay'ı basıp yargıçları vuran, eli tabancalı olanlarındandı. Öbürlerinin ellerinde sadece tabancaları yok.

Yüzlerinde aynı kin, gözlerinde aynı nefret, dillerinde aynı hakaret ve tehdit vardır, bir tek tabancaları eksiktir.

Biz onları biliriz.

Kimi zaman bir gazetenin köşelerinde, kimi zaman bir televizyonun ekranında, kimi zaman bir kürsüde, kimi zaman bilgisayarlarımıza gelen e-postalarda, kimi zaman devletin en yüce koltuğunda, onlarla karşılaşırız.

Kin, aynı kin...

Nefret, aynı nefret...

Düşmanlık, aynı dozdadır...

Eksik olan sadece tabanca...

Biz onları biliriz.

Devletin koltuklarında oturanları ile dün Danıştay'ı basıp yargıçları kurşunlayan arasında zerre kadar zihniyet farkı bulamazsınız.

Birisinin dili ile yapmak istediğini aslında bu arkadaş tabanca ile yapıverdi.

O kadar...

Elbette tabancası olmayanlarından kimileri, görevleri gereği dünkü baskını yapmacık cümlelerle kınayacaklardır.

Aldanmamalısınız...

Nitekim aynı zihniyetteki gazetelere, televizyonlara, köşe yazarlarına, yorumculara, önde gelenlerine, kısacası devletin koltuklarında oturdukları için maske takmak zorunda olmayanlarına bugün iyi bakın.

Asla saldırıyı kınamayacaklardır.

Çünkü dün olan, aslında onların istedikleri şeydir."

(18 Mayıs 2006-Hürriyet)

Sonuçta Alparslan Aslan'ı iki kez ağılaştırılmış müebbet hapse mahkûm eden Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi, Danıştay saldırısı ile Ergenekon soruşturması arasında hukuki bağ bulunmadığına ve dolayısıyla soruşturmanın sonucunun beklenmesine gerek olmadığına karar vermesine rağmen Danıştay saldırısı Ergenekon davasının en önemli konu başlığı haline geldi. Nihai hüküm ise Silivri'de devam eden Ergenekon davasında verilecek.

Cumhuriyet'e atılan bombalar

Ergenekon davasındaki en önemli kilometre taşlarından biri ise Cumhuriyet gazetesine atılan el bombaları oldu kuşkusuz. 5-10 ve 11 Mayıs 2006 tarihlerinde, yani Danıştay saldırısından yaklaşık 1 ay önce Cumhuriyet gazetesine ses bombaları atıldı. 3 kişi oldukları güvenlik kameralarından belirlenen saldırganlar yakalanamadı. Başlangıçta bu olay basını susturmaya yönelik bir saldırı olarak değerlendirildi ama işin rengi bir süre sonra değişmeye başladı ve özellikle Cumhuriyet gazetesinin Ergenekon karşısındaki tavrında adeta bir turnusol kâğıdı işlevi gördü. Milliyet gazetesi her zamanki refleksiyle saldırganların 'Allahü ekber' diyerek bomba attıkları bilgisini verdi. Cumhuriyet gazetesi yazarı Hikmet Çetinkaya ise açıklamasında, köktendinci terör örgütünden şüphelendiklerinin altını çizdi. Peki, gerçekten öyle miydi?

Sorunun cevabını verebilmek için, Cumhuriyet'e atılan bombalarla ilgili gelişmeleri ele almakta yarar var. Cumhuriyet gazetesi, 1 Şubat 2008'de, birinci sayfadan kullandığı haberde aynen şu ifadelere yer veriyordu: "Bomba Bilgi Merkezi'ne ulaşan olaylara ilişkin raporda Cumhuriyet'e 10 Mayıs'ta atılan bombayla, Ümraniye'de bulunan iki adet bombanın aynı model olduğu ortaya çıktı. Cumhuriyete atılan bombanın kafile numa-

rası 'KFMKEı-173 9-85', Ümraniye'dekilerin ise 'KFMKEı-169 5-85' olduğu belirtildi."

Bu haberden yaklaşık 6 ay sonra, 14 Temmuz 2008'de yani Ergenekon iddianamesinin, İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Aykut Cengiz Engin tarafından açıklandığı gün, Cumhuriyet gazetesinde çok ilginç bir editör yazısı yayınlandı. Genel Yayın Yönetmeni İbrahim Yıldız, ilk kez Ümraniye bombaları ile gazetesine atılan bombalarla ilgili bir değerlendirme kaleme aldı. İşin tuhaf yanı Yıldız bu yazıda, bütün bilgi ve kanaatlerin aksine iki olaydaki bombaların birbiriyle ilgisi olmadığını (aynı seriden olmadığını) savundu. Yıldız bu yazısını yazarken acaba, daha 6 ay önce birinci sayfadan kullandığı haberi unutmuş muydu? İşin önemli yanı bu değil elbette. Buradaki kritik nokta, Ergenekon davasına karşı çıkan, bu süreci AKP'nin muhaliflerini susturma aracı gibi değerlendiren yayın yönetmeni ve yazarlar, ısrarla Ümraniye-Danıştay-Cumhuriyet Bombaları ve Ergenekon ilişkisine ya karşı çıkıyor; ya da bunları görmezden geliyor.

Aslında Danıştay saldırısının, ilk andaki yayınların tersine bir 'dinci' saldırı değil de 'Ergenekon eylemi' olduğuna dair kuşkular başlıca iki gerekçeye dayandırılıyordu.

Birincisi: Danıştay saldırısını gerçekleştiren Alparslan Arslan bu eylemden önce gerçekleştirilen Cumhuriyet gazetesine bomba atılması eyleminin de failiydi. Bu, yargı kararıyla da kesinleşmiş bir bilgi.

İkincisi: Cumhuriyet'e atılan el bombaları, bu eylemden bir ay kadar sonra Ümraniye'de ele geçirilen 'Ergenekon bombaları' ile aynı kafiledendi. Cumhuriyet gazetesi avukatı Bülent Utku da bu bilgiye itiraz etmemiş, hatta soruşturmanın genişletilmesini talep etmişti. (İbrahim Yıldız'a hatırlatmak lazım, bu gibi bombalarda seri numarası değil, kafile numarasına bakılıyor. Farklı seriden el bombaları, aynı kafileden olabiliyor. Hal

böyle olsa da onun 'aynı seriden değil' yazısı epey işe yaradı. Hürriyet başyazarı Oktay Ekşi hemen alıntı yaparak, yazının önemine değindi!)

Alper Görmüş, 17 Temmuz 2008 tarihinde Medyakronik internet sitesindeki köşesinde İbrahim Yıldız'ın bu yazısına değiniyor ve ona bazı sorular yöneltiyordu. Meselenin ehemmiyetine binaen o yazının son bölümünü buraya alalım: "İbrahim Yıldız'ın yazısının başka sorunları da var. Mesela şu bilginin kendisine yazının sonunda ve epeyce düşük profilden yer bulması gibi:

"Kamuoyunun gündemine gelmeyen bir bilgiyi de ekleyelim. Cumhuriyet gazetesine atılan bombalardan bir tanesi ile (10 Mayıs 2006 tarihinde atılan ve fakat patlamayan ikinci bomba) Eskişehir'de ele geçirilen bombalardan bir tanesinin seri ve kafile numaralarının bire bir aynı olduğu tarafımızdan tespit edilmiş ve bu tespit soruşturmayı yürüten savcıların bilgisine iletilmiştir."

E, oldu mu şimdi? Sen kalk Ergenekon bombalarıyla Cumhuriyet'e atılan bombaların alâkasız olduğunu söyleyen bir yazı yaz, sonra da şu anda Ergenekon soruşturmasında tutuklu bulunan emekli bir binbaşının evinde bulunan bir bombanın kendi gazetene atılan bombanın "aynısı" olduğunu bu kadar düşük bir profilden kaleme al.

Bu paragraf, İbrahim Yıldız'ın şu soruları da cevaplamasını gerektiriyor:

1. Bu bilgiyi "savcıların bilgisine" ilettiniz de neden okurlarınızın bilgisine iletmediniz?

2. Bu kadar karmaşık ve teknik bir konu "tarafınızdan" nasıl tespit ediliyor?"

Alper Görmüş'e göre Cumhuriyet gazetesi, Ergenekon Operasyonu'nu 'Cumhuriyet'e bombayı' hatırlatmadan veren tek gazete. Buradaki soru şu aslında. Acaba Cumhuriyet gazetesi yöneticileri, bahçelerine atılan bombaların ve bugüne

kadar teröre kurban verdikleri yazarlarının gerçek katilleri ve onların arkasındaki isimlerin-örgütlerin ortaya çıkmasını istemiyor mu?

Hürriyet-Milliyet ve Ergenekon

Hürriyet ve Milliyet gibi Türkiye'nin en köklü iki gazetesinin, Ergenekon olayındaki habercilik anlayışı, İletişim fakültelerinde ders olarak okutulabilecek nitelikte. Habercilik refleksleri üst düzeyde, medyanın en deneyimli yazı işleri kadrolarına sahip iki gazete uzun süre bu olayı görmezden geldi; birinci sayfalara taşıma gereği hissetmedi. Operasyonun en kritik dönemini oluşturan 6. dalgada, iki emekli kuvvet komutanının (Emekli Jandarma Genel Komutanı Şener Eruygur ve emekli Birinci Ordu Komutanı Hurşit Tolon) gözaltına alınması, Ergenekon'u bu kez iki gazetenin manşetlerine taşıdı. Manşetler olayın önemini vermekten ziyade önce beklenmeyen bir durumun oluşturduğu şaşkınlığı, devamında ise operasyonu magazinleştirme ve küçümseme çabasını yansıtıyordu. Sadece 6. dalgaya yönelik haberlere bakmak bile bunu anlamak için yeterli. Hürriyet ve Milliyet üzerinden gidelim.

Hürriyet gazetesi 2, 5, 6, 7, 8 ve 9 Temmuz 2008 tarihli sayılarında Ergenekon'u manşetten veya sür manşetten gördü. Bunlardan sadece 8 Temmuz tarihli manşet, 'Paşalara neler soruldu' başlığı ile objektif ve ayrıntının manşete taşınmasıydı. Bunun dışındakilerde, Ergenekon ile ya alay etti, ya da süreci baltalamaya çalıştı gazete. Emekli kuvvet komutanlarının göz altısını Türkiye'nin sarsılması olarak yorumladı. İşte Hürriyet'in o manşetleri…

"En büyük gözaltı

Türkiye, Ergenekon soruşturması çerçevesinde, iki emekli orgeneral, bir emekli tümamiral, bir emekli tuğgeneral ve iki gazete yöneticisinin de aralarında bulunduğu 21 kişinin gözaltına alınmasıyla sarsıldı." (2 Temmuz)

“Kozmik balonlar

Ergenekon soruşturması uzayıp iddianame bir türlü yayınlanamayınca ortalığı kaynağı belirsiz asparagas haberler kapladı. (5 Temmuz)

“Ziverbey gibi

Ergenekon soruşturmasında gözaltındakilere yapılan muamele eleştiri konusu oldu. Bu uygulamalar, 12 Mart askeri döneminde sorgulama merkezi olarak kullanılan Ziverbey Köşkü’nde yaşananları akla getirdi.” (6 Temmuz)

“Ne sorgu ama

Cumhuriyet gazetesi Ankara temsilcisi ve yazarı Mustafa Balbay, Eregenekon soruşturmasında gözaltında geçirdiği dört günü anlattı. Mustafa Balbay sorguda kendisine yöneltilen soruları ‘hayli garipsediğini’ söyledi.” (7 Temmuz)

“Bilgisayar tartışması

CHP Adana milletvekili Tacidar Seyhan’ın Ergenekon soruşturması sırasında el koyulan binlerce sayfalık bilgisayar verisini delil olmaktan çıkaracak iddiası ortalığı karıştırdı. (9 Temmuz)

Görüldüğü gibi bu manşetlerde operasyonun önemine dair tek kelime edilmiyor ancak tutuklulara kötü muameleden, delillerin artık delil olamayacağına; balon haberlerden, yapılan sorgulamalarla dalga geçmeye kadar her türlü haber, dev puntolarla gazetede yer buluyor. Bu manşetler aslında Hürriyet özelinde Doğan grubunda Ergenekon algısının bir yansıması.

Milliyet gazetesine bakıldığında da bundan çok farklı bir tavır görünmüyor. Doğan Grubu’nda habercilik refleksleri açısından her zaman bir adım önde bulunan Milliyet de, kısmen daha objektif görünse de, Ergenekon soruşturması haberlerinde grubun genel tavrına ayak uydurmuş görünüyor… Özellikle Milliyet’in, Ergenekon göz altılarını, dünya basınının yorumlarına dayanarak, bir iktidar hesaplaşması gibi sunması ibretlik!

Paşalara Baskın

Polis, eski Jandarma Genel Komutanı Şener Eryugur'u Orduevi'nden, emekli orgeneral Tolon'u askeri lojmandan aldı. Cumhuriyet Ankara temsilcisi Mustafa Balbay ve ATO Başkanı Sinan Aygün de gözaltında. (2 Temmuz)

Dünya İzliyor

Ergenekon operasyonu, AB ve dünya basını tarafından yakından takip ediliyor. Dış gözlemciler gelişmeleri, 'hakkında kapatma davası açılan AKP ile muhaliflerinin tehlikeli hesaplaşması' olarak yorumluyor. (3 Temmuz)

Orgeneraller Cezaevinde

Emekli orgeneraller Şener Eruygur ile Hurşit Tolon, Ergenekon soruşturması kapsamında dün gece yarısı tutuklanarak cezaevine gönderildi. Gazeteci Mustafa Balbay serbest kaldı. (4 Temmuz)

Ergenekon sürecinde basının ve özellikle de Doğan Grubu gazetelerinin serencamı kısaca bu yönde. Süreç analizi yapıldığında ortaya çıkan gerçek, 'dinci-yandaş' diye adlandırılan medyanın Ergenekon soruşturması ve davasına hak ettiği önemi verdiği; Doğan Grubu, Cumhuriyet ve bazı marjinal radikal gazetelerinse olayı ya görmezden geldiği, ya magazinleştirerek sulandırma çabasına girdiği veya yaşananları bir adli süreçten ziyade bir iktidar hesaplaşması gibi vermeye çalıştığını görmek mümkün. Bu süreç aslında pek çok olayda olduğu gibi medya kavgalarına da sebep oldu. Bunların en çarpıcı olanı Hürriyet ile Star gazeteleri arasında yaşananlardı.

Kavgayı başlatan Hürriyet gazetesinin 11 Kasım 2008 tarihli sürmanşetten verdiği haber oldu. Ergenekon'u magazinleştirmekte rakiplerine fark atan Hürriyet, bu kez iş adamı Ethem Sancak'ın ailesini diline doladı. "Sancak ailesinde Ergenekon çatlağı" başlıklı haberde, aynen şu ifadelere yer verdi

gazete: "Ethem Sancak, sahibi olduğu Star gazetesi ve Kanal 24'te, eski lideri Doğu Perinçek ve Ergenekon aleyhinde yayınlar yapıyor. Müebbet hapis cezasıyla yargılanan Perinçek'i ise Sancak'ın 3 yıldır boşamaya çalıştığı eşi Avukat Nurperi Sancak (53) savunuyor." Gülden Aydın imzalı haberin spotunda bu magazin boyut yer alırken, devamında ise vahim bir iddia yer aldı. Habere göre Ethem Sancak'ın adı Ergenekon dokümanlarında geçmiş, kendisi bu sebeple sayfalar dolusu ifade vermiş ancak araya giren hatırlı kişiler aracılılığı ile bu ifadeler buharlaşmıştı. Star gazetesinin ertesi gün yine sürmanşetten verdiği cevap Hürriyet yazı işlerinin adeta kimyasını bozdu denebilir. Çünkü bir sonraki gün birinci sayfadan Star'a cevap anlamı taşıyan editör yazısı, kimyanın nasıl bozulduğunu ortaya koymaya yetiyor. Hürriyet'in "cüceyandaş ve besleme" başlığı taşıyan editör yazısı, bugüne kadarkilere rahmet okutacak sertlikte ve hakaretler içeren bir editör yazısı olarak basın tarihine geçti. Star da ertesi gün yine buna bir editör yazısı ile karşılık verdi ama bunlara geçmeden önce Star'ın ilk haberine göz atmakta yarar var.

Ergenekon sürecindeki iddialı haberleriyle öne çıkan, Star Ankara Temsilcisi Şamil Tayyar imzalı haberin başlığı; "O kaynak diyor ki…" Alt başlık ise son derece çarpıcı: "Doğan Grubu gazete ve TV'lerinin 'haber kaynağı' Tuncay Güney'in, Aydın Doğan hakkında inanılmaz açıklamaları bulunuyor. 'Doğan neden Ergenekon sanığı değil' sorusu gündemde." Son yılların bu en çarpıcı sürmanşetinde, Ergenekon'un bir numarası olarak anılan isimden iddianamede 17 kez bahsedildiği, Aydın Doğan'ın adının ise 92 kez geçtiği; Hürriyet'in sahibinin aslında Doğan olmadığı; Veli Küçük'ün Doğan için, 'görevini yapıyor' dediği gibi iddialara yer veriliyor. Tabi böyle bir haberin ertesi gün Hürriyet'ten çok ağır bir cevap alması kaçınılmazdı ve nitekim başka herhangi bir habere yer vermeden, 'cüce-yandaş ve besleme' başlıklı yazıyı okuduk, Hürriyet'in birinci sayfasından.

Önemine binaen bu yazının son paragrafına burada yer vermekte yarar var:

"…Bu cüce, yandaş ve besleme basın şimdi Hürriyet'e ve sahibine saldırıyor.

Onlara cevaplarını gazetecilikte vermeye kalksak, muhatap yok ki yakasına yapışalım.

Mesleki rekabet desek, Babıáli olimpiyatlarında, iftira atma diye bir branş yok.

Varsa da biz o yarışta yokuz.

Öyleyse, evli evine, köylü köyüne.

Biz gazeteciliğe, siz yarıştığınız iftira ve pislik kulvarına. "Sahibinin sesi" olmak kolay değildir, çok meşakkatli iştir.

Allah'tan ki, böyle musibetleri sava sava yaşamayı ve bir de şunu öğrendik. Türkiye'de iktidarlar geçici; Babıâli'deki cüce beslemeleri ise onlardan bile gelip geçici.

Bizse hancıyız..."

Hürriyet'in, yazının hemen altında, bu yazıya yer verdiği için okurlarından özür dileme ihtiyacı hissettiğini de belirtelim. Star ise ertesi gün bu editör yazısına, "Mahallenin Şantajcısı" başlıklı bir editör yazısı ile karşılık verdi. Star'ın editör yazısı ise şu paragrafla sona eriyor:

"…Demokrasi istiyoruz....

Bu yüzden dün Susurluklar'a olduğu gibi, bugün de Ergenekonlar'a göz yummuyoruz.

Ve şeffaflık istiyoruz...

İnanıyoruz ki Türk medyasına adalet gelecek. Önce tirajlar, ratingler şeffaflaşacak, ardından da yalan ve çarpıtma üzerine kurulan haksız paylaşımlar rekabete uygun, piyasa dengelerine yaraşır bir seviyeye gelecek. Pazar payının beş katı reklam pastasının üzerine oturma düzeni de mutlaka bitecek.

Herkes buna hazır olmalı; en önce de kaybedecek çok şeyi olanlar...

İşler planladığı gibi gitmeyince evine-köyüne dönmeye niyetlenenlere bir sözümüz daha var. 'Vaktinizi almak istemezdik' gibi gülünç açıklamalar yapacağınıza okurlarınıza gerçeği anlatın. Onlar karar versin kim haklı, kim iftiracı? Kim habercilik yapıyor, kim kara çalıyor? Anlatın neden Star'a sataştığınızı... 'İftira attım ama bu kez cevabımı aldım. Meğer bu mahalle babamın çiftliği değilmiş' deyin. 'Hep cam kırıp kaçardım, bu sefer camımı indirdiler' diyebilme cesaretini gösterin. Gösterin de herkes öğrensin niye böyle feryat ettiğinizi.

Bu vesileyle Star Grubu olarak, yıllardır bu şantajcı ve iftiracı düzenin mağduru olmuş, sesini çıkaramamış olanlara da 'Korkulacak bir şey yok, mahallede asayiş artık berkemal' diyoruz.

Asayiş berkemal...

Türkiye'de gazeteciler var."

Zaman ve Milliyet'in Polemiği

Ergenekon davası sürecindeki ikinci basın kavgası ise Zaman ve Milliyet gazeteleri arasında yaşandı. Şamil Tayyar'ın haberinde adı geçen, Ergenekon davasının en ilginç tanıklarından Tuncay Güney'di bu kavganın sebebi. Ergenekon soruşturmasının gidişatında, verdiği ifadelerle önemli bir fonksiyon üstlenen Tuncay Güney, Doğan Grubu tarafından bazen çok ciddiye alındı, bazen ise güvenilmez kaynak ilan edildi. Uzun sözün kısası, Doğan Grubu işin ucu kendine değen noktalarda onu ciddiye almazken, ifadeleri başkalarını suçlamaya başladığında, hatta suçlamayı bırakın bu yönde bir ima bile yapıldığında bile Güney hemen manşetlere çekilen adam haline geldi. Bu meseleyi Zaman Genel Yayın Yönetmeni Ekrem Dumanlı ile Milliyet Genel Yayın Yönetmeni Sedat Ergin'in polemiği üzerinden inceleyelim.

29 Kasım 2008 tarihli Milliyet'in 16. sayfasında, yarım sayfadan fazla kullanılmış manşet haber dikkat çekiciydi. 'Gülen sorularında terledi' başlıklı habere konu isim tahmin edilebileceği gibi Tuncay Güney'di. Önce haberi kısaca hatırlayalım: "Tuncay

Güney'i sorgulayan eski emniyet amiri (Ahmet) İhtiyaroğlu anlatıyor: Gülen sorularında terledi. Güney'in çok kolay anlatan biri olduğunu belirten İhtiyaroğlu, 'Fethullah Gülen ile ilgili sorulara çekimser cevaplar verdiğini, tedirgin olup terlediğini gördüm. Bu durumdan şüphelendim. O da sanki 'Bu sorular da nereden çıktı!' der gibiydi. Gülen yapılanmasının Ergenekon'un alt yapılanması olduğunu, kendisinin Ergenekon'un basın işlerinin sorumlusu olduğunu anlatıp geçiştirdi. Bunu ağzından kaçırmış gibi bir hali vardı ve terledi."

Aslında işin ilginç yanı, Milliyet'in haberine göre Güney'in verdiği çok çarpıcı bilgilere rağmen, 'terleme' ifadesinin başlığa çekilmesi son derece ilginç. Güney çok iddialı bir açıklama yapıyor ama gazete bunu haberin en sonuna atarak, yine haberin en sonundan sıradan bir ayrıntıyı başlığa taşıyor. Haberciliğin en temel ilkeleri açısından bile sorunlu bu metni, Zaman gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Ekrem Dumanlı ertesi gün köşesine taşıdı. Medyanın bir bölümünün Tuncay Güney'le ilgili ikircikli tavrını eleştirerek:

Tuncay Güney ve Milliyet Gazetesi

"Türk basınının (en azından bir bölümünün) Tuncay Güney ile ilgili tutumunu bir kenara kaydetmek gerekiyor. Gerçekten ibretamiz bir durum. Bazı medya grupları Güney'i ısrarla güvenilmez, karanlık, sapık, yalancı olarak resmediyor. Bu işin başını da Milliyet çekiyor, Hürriyet de ona destek veren yayınlar yapıyor. Hatta Milliyet gazetesi büyük bir yayıncılık başarısına (!) imza atarak defalarca haber yaptı ve aslında Güney'in haham olmadığını iki kere iki dört eder katiyetinde (!) ispat etti. Adam oradan 'Ben gerçek bir hahamım' dedikçe öfkelenen Milliyet kırk dereden su getirdi ve Kanada'da hahamlık yapan Güney'i köşeye sıkıştırdı. Haham olsa n'olur, olmasa n'olur; önemli olan o değil; Milliyet'in gayretkeşliği Güney'in güvenilmez olduğunu ispat etmek. Hürriyet de hafta içinde Güney'i iri puntolar ve de-

vasa fotoğraf eşliğinde manşet yaptı. Aynı mantık orada da var. Haberlerin ve yorumların tamamındaki mesaj çok açık: 'Tuncay Güney, güvenilmez bir adam, tutarsız ve yalancı bir insan.' Sanırım bu mesajların arkasındaki düşünceyi de şöyle özetlemek hata olmaz: 'Bu mudur Ergenekon davasında sözüne itimat edilen karanlık kişi?' Kamuoyu Milliyet'in öncülük ettiği Güney savaşındaki telaşı anlamaya çalışıyor. İyi niyetli bir okumayla denebilir ki Milliyet (ve tabii ki Hürriyet) Güney'i güvenilmez buluyor ve ona dayandırılarak yapılan haber ve yorumlardan rahatsızlık duyuyor. Diyelim ki bu iyimser yorum doğru; o zaman cumartesi günkü Milliyet'in 16. sayfasındaki rezalet ne anlama geliyor? Neredeyse tam sayfa ayrılan haberde Tuncay Güney üzerinden Fethullah Gülen'e saldırılıyor; hem de acımasızca. Acımasızca diyorum çünkü bütün haber şu başlığı atabilmek için: 'Gülen sorularında terledi' Yani? Yeni ve önemli bir laf yok ama olsun; maksat Gülen düşmanlığı yapılsın. Güya sorgusu yapılırken Gülen konusu sorulmuş da o sorular sırasında Güney terlemişmiş. Bu mudur Milliyet gazetesinin kalite çıtası? Kaç gündür yırtınıp duruyordunuz Güney'in güvenilmez bir adam olduğunu ispatlamak için. Bu yaptığınızı gören her insan 'ayıptır ayıııp!' demez mi? …. Tuncay Güney'e sarılmadaki standart sapmasını Hürriyet de yaptı geçen hafta. Hürriyet Genel Yayın Yönetmeni ta baştan Güney'i güvenilmez ilan ettiği halde Hürriyet yine Fethullah Gülen'i yıpratmak amacıyla Güney'i referans ilan etti. Üstelik yalan ve iftira olduğu İQ'sü düşük insanların bile anlayacağı bir kirli bilgiyi kullanarak. Neymiş, 15 bin Dolar PKK'ya rüşvet verilmiş de, Muhsin Yazıcıoğlu'na para gönderilmiş de... İnsaf be kardeşim; öfke gözlerinizi bu kadar mı kör etti? Zaten Yazıcıoğlu, 'İspat etmezseniz şerefsizsiniz' deyiverdi. Buyurun ispat edin!...

Karar verin artık! Güney, sizin nazarınızda güvenilir bir kişi değilse niçin arada bir ihtirasla bu kişiye sarılıyorsunuz? Neymiş STV'de çalışmışmış. Tamam, adam zaten söylüyor STV'ye girdik ama bizi tasfiye ettiler, diyor. Peki niçin yüreğiniz Tuncay

Güney'in Milliyet gazetesinde, Akşam'da ve daha birçok yerde de çalıştığını söylemeye yetmiyor..."

Ekrem Dumanlı'nın yoğun tepkisine sebep olan bu haberin yer aldığı sayfanın en altında ise eski Başbakan Mesut Yılmaz'ın sözlerine yer verdi Milliyet. "Yılmaz: Yasadışı yapılanma Emniyet'te. MİT ve Emniyet'teki yasadışı oluşumlar konusunda açıklamalarda bulunan eski Başbakan Mesut Yılmaz, 'MİT'teki yasa dışı yapılanma Emniyet'e kaydı. Emniyet'te yalnızca hükümete değil, Fethullah'a çalışan bir yapılanma var' dedi."

Bu da başlı başına bir habercilik skandalıydı aslında. Yılmaz'ın bu sözleri bir önceki gün Cumhuriyet'te yayınlanmış, Yılmaz ise gün içinde bu haberi yalanlamış ve Cumhuriyet muhabirinin kendisine bu yönde bir beyanat verdirme gayretine girdiğini söylemişti. 'Basında güven' sloganını kullanan Milliyet ise kaynağından yalanlanmış bir haberi ertesi gün aynen kullanmakta beis görmedi! Dumanlı'ya ertesi gün Milliyet Genel Yayın Yönetmeni Sedat Ergin, köşesinden cevap verdi. Meslektaşını 'hırçınlıkla' suçladı. Güney'in ise Ergenekon'un tek şahidi veya referansı olmadığını ise kabul etti Ergin. Polemik birer yazıyla daha devam ettikten sonra sona erdi. İşin ilginç yanı bu polemikten birkaç ay sonra, Milliyet'in demeçlerine neredeyse tam sayfa ayırdığı ve bir sözünü başlık yaptığı polis şefi Ahmet İhtyaroğlu'nun, Tuncay Güney'e işkence altında ifade verdirttiğini belgeleyen ses kayıtları ortaya çıktı. Milliyet editörleri pişkinliklerinden taviz vermeyerek, çok güvendikleri İhtiyaroğlu'nu bu kez işkenceci polis olarak birinci sayfadan anons etti.

Gelinen noktada, Yargıtay'ın, Danıştay ve Cumhuriyet gazetesinin bombalanması davalarının, Ergenekon davası ile birleştirilmesi kararı ve bu kararın Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından da onaylanarak, davanın tekrar Silivri'de görülmesine karar vermesi, medyanın bir bölümü için ciddi uyarıcı oldu. 12. Dalgada Türkan Saylan'ın evi ile Çağdaş Yaşamı Destek-

leme Derneği merkez ve şubelerinin aranması, başta Başkent Üniversitesi Rektörü Mehmet Haberal ile bazı eski rektörlerin tutuklanmasını, medya yine davayı sulandırma aracı olarak gördü. Bu gelişmeden bir hafta sonra halen firari Ergenekon sanığı konumundaki Bedrettin Dalan'a ait İstek Vakfı arazisinde büyük bir cephaneliğin ortaya çıkması, Ergenekon severleri yine hayal kırıklığına uğrattı!

Hürriyet Bunu Neden Göze Alıyor?

Bu noktada yine Yargıtay'ın ilk birleştirme kararına dönecek olursak… Bu kritik gelişmeyi en ilginç şekilde veren ise tabi ki Hürriyet oldu. Hürriyet'in Yargıtay'ın kararı ile ilgili tutumu, aslında Ergenekon haberciliğinin medyanın amiral gemisi tarafından nasıl kurgulandığının bariz göstergesiydi. Böylesine önemli bir gelişmeyi en küçük gören gazete oldu Hürriyet. Ergenekon haberciliğinde neredeyse ortak çizgi izlediği Cumhuriyet bile olayı manşete taşımışken hem de… O sebepten Alper Görmüş, Taraf'taki köşesinde haklı olarak şunu sordu; "Hürriyet bunu neden göze alıyor?" Bugün yazarı Gülay Göktürk'ün hadiseye ilişkin yorumu da son derece çarpıcıydı: "Gazetelerinde Danıştay saldırısı için 'Türkiye'nin 11 Eylül'ü diye yazanlar arazi olmuş, Yargıtay'ın son kararı sayfanın en dibinde, tek sütunluk bir haber olarak koymuş, suçunu hâlâ gizlemeye çalışıyor."

İşte bütün bu karmaşa da art arda bulunan Ergenekon cephanelikleri, Hürriyet'in Ergenekon haberciliğini bile etkiledi. Bunun en bariz göstergesi, Tuncer Kılınç, Kemal Gürüz, Kemal Yavuz ve İbrahim Şahin gibi isimlerin alındığı son büyük dalganın ertesi günü yazılanlara, cephanelikler ortaya çıktıktan sonra yazılanlar ve atılan manşetler arasındaki farktır. Ertuğrul Özkök ilk gün son operasyonu, 'gündem saptırma çabası' olarak tanımladı: "Melih Gökçek'le bağlantılı, çok ilginç ve basına yansıyan görünümüyle çok vahim bir arsa iddiasının ortaya atıldığı günün ertesinde Ergenekon'un bilmem

kaçıncı dalgası başlıyor. Zaten her dalganın bir gün öncesine bakıyorsunuz, mutlaka bir şey var…" Özkök'ün bu yaklaşımına en büyük destek ise Başyazar Oktay Ekşi'den geldi. Son operasyonu eleştiren Ekşi, bu olayın dünyanın her yerinde "devlet terörü" olduğunu ileri sürdü.

Birinci sayfalardaki haberler, önce Gölbaşı'nda, ardından da Yarbay Mustafa Dönmez'in ajandasından ulaşılan krokiyle ortaya çıkarılan Yenikent Sir vadisindeki cephaneliklerle hissedilir şekilde değişmeye başladı. Hürriyet gazetesi, süreci başından bu yana ilk kez Ergenekon soruşturmasıyla ilgili çok önemli konuları (magazinleştirilmemiş konulardan bahsediyoruz) manşetten ve sürmanşetten gördü. İbrahim Şahin'in, sızdırılan ifadelerinde kendisine 3 ay önce hâlen görevde bulunan iki korgeneral tarafından İç Güvenlik Müsteşarlığı önerildiği bilgisini, en büyük gören ve bizzat ifadede adı geçen generallerin isimlerini zikreden gazete oldu Hürriyet. Bununla da yetinmedi. Önce Yargıtay 8. Ceza Dairesi eski Başkanı Naci Ünver, sonra da eski MİT'çi Korkut Eken'i konuşturarak, süreçle ilgili çarpıcı bilgiler içeren manşetlere imza attı. Ve meselenin finalinde, "Benim görevim Hürriyet'in görüşlerini aktarmaktır." diyen Başyazar Oktay Ekşi, önce 'devlet terörü' dediği operasyonlarla ilgili ertesi gün, gerçeklerin ortaya çıkarılmasını ve suçluların en ağır şekilde cezalandırılmasını istedi! Ortaya çıkan kanıtların, Susurluk ile Ergenekon arasında bağ olduğunu düşündürdüğünü de ekleyerek…

İşin en ilginç yanı ise Yenikent cephaneliklerinin Hürriyet'in Ergenekon'u ciddiye almayan yazarlarını, yazılarını değiştirmek zorunda bırakması oldu. 10. Dalga operasyonu hakkında Enis Berberoğlu'nun 13 Ocak 2009 tarihli yazısının başlığı taşra baskısında "İntikam Hukuku" başlığını taşırken, Yarbay'ın cephaneliğinin bulunmasıyla başlık, 'açık darbe mi sivil darbe mi' halini almış. Aynı şekilde Ertuğrul Özkök taşraya giden gazetedeki yazısının başlığına "Gammazlama Mevsimi Açıldı" başlığını uygun görür-

ken, başlık şehir baskısında "Fasa fiso mu dediniz" e dönüşmüş!

Görünen o ki, yazılı basın anlamında artık medyanın bütünü, arada sulandırma haberleri devam etse de, artık Ergenekon'u epey ciddiye alan manşetler atıyor, makaleler kaleme alıyor. Ancak görsel medyada durum biraz farklı. Bazı haber kanalları, Ergenekon konusundaki çelişkili ve süreci sulandırmaya dönük yayın anlayışını sürdürüyor. Bunun en bariz göstergesini Tuncay Güney'in, basına sızdırılan, 2001 yılına ait sorgu kasetleri ile TRT 2'de katıldığı canlı yayına yönelik eleştirilerde görmek mümkün. Burada iki türlü habercilik anlayışı yapılıyor. Önce Tuncay Güney'in ne kadar "güvenilmez bir meczup" olduğu vurgulanıyor, sonra ifadelerine büyük önem atfediliyor. Kısacası bazı medya grupları onu, işlerine gelen sözler söylediğinde önemsiyor, aleyhlerine döndüğünde ise yerden yere vuruyor.

Mesela, 2001 yılına ait sorgu kasetleri neredeyse bütün önemli kanallarda saatlerce yayınlandı, ancak Güney'in TRT 2'de canlı yayına katılması ağır bir dille eleştirildi. Devlet televizyonu eliyle bir operasyon yapıldığı vurgulandı. Peki, Güney'in sorgu kasetini saatlerce yayınlamak nasıl bir operasyondu?

Aynı şekilde Güney'in, 18 Temmuz 2008'de, "Ergenekon'un kara kutusu" sıfatıyla 32. Gün'de Mehmet Ali Birand ve Rıdvan Akar tarafından ağırlandığı unutuldu. Tuncay Güney'i 6 ay önce konuşturmak bir habercilik başarısı ve refleksi iken, TRT aynı refleksi ve başarıyı 6 ay sonra tekrarlayınca bunun neden bu kadar eleştiri aldığını sorgulamak gerekiyor aslında.

Gelenekleri daha fazla oturmuş yazılı basındaki makul çizgiye gelmeye mukabil, televizyonlar için aynı şeyi söyleyemiyoruz. İzlenme oranları ve haberi önce girme yarışı, bunun en önemli nedenlerinden. Fakat başka saikler de yok değil. Yazılı basındaki kalıcılık ve elle tutulur olmak, belirli noktalara zorluyor. Televizyonlar uçup gidiyor olmanın lüksünü fazlasıyla yaşıyor gibiler. Görünen o ki, Ergenekon Terör Örgütü soruşturması medya için sınav olmaya devam edecek. (19.01.2009)

ARMAĞANLI SATIŞLAR ÜCRETSİZ GÖNDERİM SÜRPRİZ KAMPANYALAR www.kitap.cumhuriyet.com.tr Cumhuriyet Kitapları

Cumhuriyet

www. netgazete. com'un okuyucularına hizmetidir

www.kitap.cumhuriyet.com.tr Cumhuriyet Kitapları % 30 İNDİRİM GÜNÜN FIRSATI TAKSİTLİ ALIŞVERİŞ

85. YIL SAYI: 30243 / 75 YKr (KDV içinde) (KKTC'de: 1 YTL) KURUCUSU: YUNUS NADİ (1924-1945) BAŞYAZARI: NADİR NADİ (1945-1991) 26 TEMMUZ 2008 CUMARTESİ

13. Ağır Ceza Mahkemesi Ergenekon iddianamesini kabul etti. Yargılama 20 Ekim'de başlayacak

Av tüfeğiyle darbe

İLHAN SELÇUK'A 500 YIL HAPİS İSTEMİ

Emekli Tuğgeneral Küçük, İP lideri Doğu Perinçek ve başyazarımız İlhan Selçuk'un da aralarında bulunduğu 86 sanık hakkında "terör" suçundan dava açıldı. Örgütün yöneticisi konumunda olduğu ileri sürülen İlhan Selçuk hakkında 2 kez ağırlaştırılmış müebbet ve 217 yıldan 500 yıla kadar hapis istendi. İddianamede Selçuk'un evinde bulunan ve kendisine yaklaşık 30 yıl önce armağan edilen av tüfeği ve bazı kitaplar da yer aldı.

'ÖRGÜTÜN TSK VE MİT'LE İLİŞKİSİ YOK'

Savcılığın tasnif etmeden önüne gelen her iddiayı içine koyduğu iddianameye göre Danıştay ve gazetemize yönelik saldırılar Ergenekon eylemi. Gazetemize, Veli Küçük'ün talimatıyla bomba atıldığı ileri sürüldü. Ümraniye bombalarının nerede kullanılacağının tespit edilemediği belirtildi. İP'in TSK içerisinde örgütlendiği savunulan iddianamede, örgütün TSK ve MİT ile ilişkisi bulunmadığı belirtildi.

SEZER'E DE SUİKAST YAPACAKLARMIŞ (!)

İddianamede örgütün suikast yapılacağı iddia edilen listede 10. Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, Genelkurmay Başkanı Yaşar Büyükanıt, emekli Orgeneral Şener Eruygur, CHP lideri Deniz Baykal, Yargıtay'da üst düzey bir yönetici, Ahmet Türk, Osman Baydemir, Sebahat Tuncel, Fehmi Koru, Orhan Pamuk ve Aydın Doğan da bulunuyor. Ergenekon'un ilk duruşması 20 Ekim'de Silivri Cezaevi'nde yapılacak. ■ *Haberleri 7, 8, 9 ve 10. Sayfalarda*

Hukukçulara göre 2 bin 500 sayfalık iddianame ve ekler nedeniyle en az 1000 duruşma yapılacak

'Bu dava 20 yıl sürer'

SON ARAŞTIRMA

AKP kan yitiriyor

Sonar tarafından 22 il, 32 ilçe ve 34 köyde yüz yüze anket yöntemi kullanılarak gerçekleştirilen "Siyasi Eğilimler Araştırması"nda "Bugün genel seçim olsa oyunuzu kime verirsiniz" sorusuna katılanların yüzde 32.43'ü AKP, yüzde 21.14'ü CHP, yüzde 13.79'u MHP yanıtını verdi. Kararsızların oranının yüzde 12.64 çıktığı araştırmaya göre katılımcıların yüzde 76.14'ü ekonomik gidişatı olumsuz buluyor. ■ *22. Sayfada*

AKP	CHP	MHP	DTP	SP	GP	DP	DSP	BBP	Diğer	Kararsız
% 32.43	% 21.14	% 13.79	% 5.32	% 3.68	% 3.57	% 2.29	% 1.64	% 1.57	% 1.93	% 12.64

Hukukçular, iddianamenin içinden çıkılamaz hale getirildiğini belirttiler. Normal bir insanın bir saatte 30 sayfa, 10 saatte 300 sayfayı yüksek sesle okuyabileceği tahminini yapan hukukçuların hesaplamalarına göre mahkeme, bir günde 10 saat okuyarak duruşma yaparsa, ilk sekiz duruşma yalnızca iddianamenin okunması ile geçirilecek. **İyimser** bir tahminle sonraki sekiz duruşmada da tanıkların dinlenilmesi bitebilecek. 441 klasörden oluşan iddianamenin eki delillerden oluşan yaklaşık 220 bin sayfa yazılı belge de okunup tartışılacak. Tartışılacak belge sayısı 300 bin olarak alındığında günde (bir duruşmada) en fazla 300 sayfa okunabilecek. Buna göre en az bin duruşma duruşma yapılacak. ■ *10. Sayfada*

Şehit düşen Jandarma er Mehmet Koç

Mayınlı terör tuzağı

4 asker şehit oldu

Terör örgütü üyelerinin Kuzey Irak sınırından ülkeye girmeye çalıştığının öğrenilmesi üzerine Kato Dağı'nda operasyon başlatıldı. Şırnak'ın Güçlükonak ilçesinde PKK'liler tarafından yola döşenen mayının patlaması sonucu 3 asker şehit oldu. Şemdinli'de 14 Temmuz'da, terör örgütünce döşenen mayına basarak ağır yaralanan jandarma er Muharrem Samur kurtarılamadı. ■ *12. Sayfada*

Dinlenenlerin sayısı

Milyonu buldular

Telekomünikasyon İletişim Başkanı Şimşek, ilk kez dinlenen kişilerin sayısıyla ilgili rakam verirken, "milyonun altında" dedi. Şimşek, mahkeme kararıyla telefonları dinlenen şüphelilerin "özel yaşamlarına" ilişkin konuşmalarının da dinleme kapsamına alınmasına, dinleme yapan görevlinin "özel konuşmaları sil" butonuna basmamasını gerekçe gösterdi. **AYŞE SAYIN'ın haberi** ■ *21. Sayfada*

Sanayi ve ticaret odaları, AKP davasından sonra durumun bugünkünden daha kötü olamayacağını söyledi

Karar ekonomiyi etkilemez

AKP'ye yakınlık 'torpili'

Dicle Üniversitesi'nde en fazla oyu alan rektör adayının ismini Köşk'e göndermeyen YÖK, birinci sırada Prof. Dr. Ayşegül Jale Saraç'ı önerdi. Seçimden 3. çıkan Saraç, AKP'den 2002'de milletvekili aday adayı olmuş, türbana özgürlük bildirisine de imza atmıştı. **ZEYNEP ŞAHİN'in haberi** ■ *11. Sayfada*

'Çiçek Başbakan Vekili olur'

Eski Adalet Bakanı Türk, AKP'nin kapatılması kararı alınması durumunda "kaos" yaşanacağı senaryoları konusunda görüşlerini açıkladı. Türk, "AKP kapanır ve Erdoğan çekilirse, Cumhurbaşkanı büyük olasılıkla Cemil Çiçek'i Başbakan'a vekâletle görevlendirir" dedi. ■ *13. Sayfada*

Adana Sanayi Odası Başkanı Ümit Özgümüş, "Şu anda ekonomiyi AKP götürmüyor" dedi. Amasya Sanayi ve Ticaret Odası Başkanı Muammer Gedik de "ekonomiyi kötü etkiler" söyleminin "mahkeme üyelerini etkilemek için kullanıldığını" söyledi. Ordu Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Ömer Aydın ise "Biz zaten olumsuz etkilenme sürecine İspanya'daki 'Velev ki' diye başlayan demeçle girmiştik" dedi. **MURAT KIŞLALI'nın haberi** ■ *13. Sayfada*

HİKMET ÇETİNKAYA'NIN KÖŞE YAZISI ■ *12. Sayfada*

HABLEMİTOĞLU: ADD ÜYELİĞİ ONURUM ■ *12. Sayfada*

KIBRIS GÖRÜŞMELERİ EYLÜL'DE ■ *15. Sayfada*

Cumhuriyet HAFTA SONU — Cumhuriyet ADIM ADIM TÜRKİYE VAN REHBERİ — BUGÜN 2 ek birden

Cumhuriyet'le birlikte bayinizden istemeyi unutmayınız.

GÜNDEM

MUSTAFA BALBAY

Bakû-Tiflis-Kars...

Bugün gündemi Ankara'nın dışına çıkaralım; Türkiye'nin en doğusuna taşıyalım...

Bakû-Tiflis diye başlayan haberlerin devamında şu kentin adı olurdu:

Ceyhan...

Hazar petrollerinin Batı pazarına ulaştırılması için çizilen yollardan biri olan Bakû-Tiflis-Ceyhan (BTC) boru hattı, 90'lı yılların ve 2000'lerin sancılı süreçlerinden

■ *Arkası Sa. 12. Sü. 8'de*

Türkiye'nin geleceği TERCİHİNİ YAPIYOR Sayfa 3-5

Cumhuriyet

www. netgazete. com'un okuyucularına hizmetidir

Ergenekon operasyonu ... kapsamında laik cumhuriyetin savunucusu Yargıtay Onursal Başsavcısı'nın evi basıldı, emekli generaller, görevdeki askerler, akademisyenler gözaltına alındı. Operasyona tepki yağdı

'İntikam operasyonu'

AKP'YE MUHALEFET EDEN GÖZALTINA ALINIYOR

Ergenekon'da en büyük dalga

GENELKURMAY

Komutanlar toplandı

Görevdeki 9 subay gözaltında

Birleşmiş Milletler

'İsrail doğruyu söylemiyor'

Yargıtay Onursal Başsavcısı'nın evi polis ve jandarma tarafından saatlerce didik didik arandı

Kanadoğlu'na gözdağı

'Temennim tutuklanma olmaması'

'Sonucu ağır olabilir'

Doğalgaz krizi

Nabucco'ya gün doğdu

GÜNCEL — CÜNEYT ARCAYÜREK — Başarı mı? Nerede, Nasıl?

Savcı'dan 37 soru

KİTAP FUARI

Arama emri içler acısı

GÜNDEM — MUSTAFA BALBAY — Korku Gücü...

100 KONTÖR HEDİYE TURKCELL

Cumhuriyet

Yörenet

Başbakan Yardımcısı Mehmet Ali Şahin'in türban kararı nedeniyle Danıştay 2. Dairesi üyelerini hedef gösteren Vakit gazetesiyle Cumhuriyet'i aynı kefeye koyması tepki topladı

Hedef Cumhuriyet

Baykal'dan erken seçim çağrısı:

AKP'ye karşı herkes birleşmeli

Halka verilen desteğe kızdı

Erdoğan'dan Özkök'e tepki

Arslan, Danıştay saldırısına Vakit'in 'İşte o üyeler' manşetine bakarak karar verdiğini söyledi

'Gazeteye bakıp planladım'

PROF. YURTKURAN

İnanç kafasıyla bilim yapılmaz

KARAYALÇIN

Saldırının nedeni 'kimlik siyaseti'

Geriei merkez organizasyon u

Aranan eski yüzbaşı yakalandı

Ecevit'e ziyaretçi akını

Üniversite solu sevmiyor

Seçimlerden 5 ay sonra kabine oluşturulabildi

Irak'ta yeni hükümet onay aldı

Bulutsuzluk Özlemi

En sevilen şarkılar bir arada

GÜNCEL — CÜNEYT ARCAYÜREK — Desteklediği Karga...

Ekmekçi

MUSTAFA EKMEKÇİ'YE ANKARA'DA ANMA

GÜNDEM — MUSTAFA BALBAY — AKP Hem Suçlu Hem Güçlü...

GEMİDE ŞARKICILIK YAPAR KUKLA OYNATIRDI

ABD'nin Berlusconi gafı

Rus turisti Rus sevgilisi itmiş

Antalya'da 4 Mayıs'ta kaldığı otelin 427 numaralı odasının balkonundan düşerek ölen Rus turist Yulia Bukreeva'nın (25), sevgilisi Maxim Goretskoy (41) tarafından viski şişesiyle itildiği belirlendi. Savcı müebbet hapis cezası istemli dava açtı.

KAMERA GÖRÜNTÜLERİ

Aysun Kayacı'ya takipsizlik

Hürriyet 60 yıl

www. netgazete. com'un okuyucularına hizmetidir

Türkiye Türklerindir — 9 Temmuz 2008 Çarşamba — Kurucusu: Sedat Simavi 1896-1953 — Fiyatı: 40 YKr (KKTC: 1 YTL)

İstanbul tehlike çizgisinde

MELEN ÇAYI DA ALARM VERİYOR

BİLGİSAYAR TARTIŞMASI

GÜNÜN HABERİ

CHP Adana Milletvekili Tacidar Seyhan'ın Ergenekon soruşturması sırasında el koyulan binlerce sayfalık bilgisayar verisini delil olmaktan çıkaracak iddiası ortalığı karıştırdı.

Delil sayılmaz

Yasaya koydurdum

Yedekleme yapılmamış

'Chat'i bırakın memleket yanıyor'

8 kişinin serbest kalmasına itiraz geldi

İki paşa ile Aygün 'ünlü'lerin F tipi cezaevi Kandıra'da

Sarkozy'nin davetini reddetmedi

2 yaşından itibaren çocuklara kalp takibi

Bu tren örnek olsun

Bakanlık talimatı Romanları kızdırır

BAŞBAKAN ERDOĞAN BU SABAH "KENE" ZİRVESİ İÇİN KIRIM'A UÇTU... CUMHURBAŞKANI GÜL İSE, HALEN KONGO'DAKİ TEMASLARINI SÜRDÜRÜYOR...

İki cenaze

Önceki gün bu ülkeden iki cenaze kalktı. Biri İstanbul'dan, öteki Yalova'dan. Birinde büyük kalabalıklar vardı, ötekinde ise derin bir tenhalık. Bu iki cenazenin başında iki çocuk vardı. Aşağı yukarı aynı yaşlarda. Hep o iki çocuğun yüzündeki ifadeleri izledim. Fotoğraflarına baktım ve oturup bu yazıyı yazdım. » 23

Ertuğrul ÖZKÖK

45 metre tünel kazıp bankayı soydular

Ankara'nın Balgat semtindeki bir banka şubesine geçen cuma akşamı kazdıkları 45 metrelik tünelden giren soyguncular, 11 müşterinin kiralık kasalarında bulunan değerli eşya ve paralarını boşaltarak kaçtı.

3 ayda kazdılar

HERKES AĞLADI

ERDOĞAN CENAZE ARABASINDA

Başbakan Erdoğan da cenaze arabasına bindi. Doğan'ın cenazesi uzun bir konvoy eşliğinde Topkapı Mezarlığı'nda toprağa verildi.

Elektrik kaçağı çatıda öldürdü

Hürriyet 60 yıl

www. netgazete. com'un okuyucularına hizmetidir

Türkiye Türklerindir — 8 Temmuz 2008 Salı — Kurucusu: Sedat Simavi 1896-1953 — Fiyatı: 40 YKr (KKTC: 1 YTL)

1 yıl oldu ne oldu ?

İKİ PAŞAYA NELER SORULDU

Hurşit Tolon ve Şener Eruygur'un mahkeme ifadeleri

Ergenekon kapsamında tutuklama kararı çıkan sorgulamada emekli Org. Hurşit Tolon ile emekli Org. Şener Eruygur'a, arşivlerindeki belgelerle ilgili sorular yöneltildi.

Büyükanıt'la ilgili belge

Eruygur: Alçakça bir davranış

Aksu'nun şeceresi

Darbe planlarına ret

GÜNÜN HABERİ

17 imzayla el konulan belgeler

Cinayet günü Lopez ile görüştüm

Bekir Coşkun yazılarına başladı

İyi bakın...

Rize'de polislere 30 saniye talimatı

NE SORGU AMA

Sezer belgesini ben yazdım

Çete için Sikorskyli operasyon

Tren herkesi çok olumlu etkiliyor

Darbe taktikleri

DİNLENİYORUZ HOCAM BURASI... YÜRÜ BAŞKA BİR YERE GİDELİM...

ERGENEKON SALDIRILMAZ VARDIR

iddaa

Tam 8 sayfa BİLBUL

VATAN
2 TEMMUZ 2008 ÇARŞAMBA BAĞIMSIZ GÜNLÜK GAZETE FİYATI 35 YKr
www.netgazete.com'un okuyucularına hizmetidir
İki eski kudretli komutana Ergenekon gözaltısı
Ege ve 1'inci Ordu eski Komutanı emekli Org. Hurşit Tolon dün akşam İstanbul'a getirildi
Jandarma eski Genel Komutanı emekli Org. Şener Eruygur da İstanbul'da sorgulanıyor
NE ÜLKE AMA
Yargıtay Başsavcısı'nın ülkenin cumhurbaşkanını, başbakanını, iktidar partisini şeriatçılıkla suçladığı saatlerde, aralarında ikisi orgeneral olmak üzere beş emekli subayın bulunduğu 21 kişi darbe hazırlığı yaptıkları iddiasıyla gözaltına alındı
Sarı zarflar açıldı, sabah 07'de operasyon başladı
Cumhuriyet tarihinde ilk kez polis, askeri lojmanlara girerek emekli komutanların dairelerinden alıp götürdü
Korku imparatorluğu kurmak istiyorlar
Mustafa Balbay'ın evi 4 saat arandı
Gözaltındaki ilginç isim
Jandarma istihbaratçısı
Sinan Aygün'e Glock'lu tuzak iddiası
Sarıkız için mi düğmeye basıldı
Şeriatçı AKP kapatılsın
Borsa dibe vurdu
Erdoğan: Karanlıklar aydınlanacak
Baykal: Başbakan'ın kişisel davası

Milliyet
BASINDA GÜVEN
İŞTE O ÜYELER
İŞTE KATİLİN CEBİNDEKİ SAYFA
HÜKÜMETE DÜŞEN GÖREV
LAİKLİĞE KURŞUN
Başkan Mustafa Birden
Hakim Ahmet Çelikoğlu
Üye Ayla Günenç
Üye Ayfer Özdemir
Üye Bt. Yücel Özbilgin
Alparslan Arslan adlı avukat, Danıştay 2. Dairesi'nin toplantısını basarak "Allahın askeriyiz" diye bağırdı ve tam 11 el ateş etti. Saldırıda üye Yücel Özbilgin öldü, 4 kişi yaralandı. 2. Daire, türban kararı yüzünden hedefteydi
GÖZ AÇICI OLMALI
GERİLİM ÜRETMEK YANLIŞ
MİLLİYET YAZARLARI OLAYI YORUMLUYOR
Tanıyanlar anlatıyor: 28 yaşında dindar, ülkücü
'Yalnızdım' dedi, ama...
Başbakan'a tavır, bakanlara protesto
Erdoğan cenazeye katılacak mı?
İçişleri yakın koruma vermedi
Saldırıyı tüm dünya kınadı
Erdoğan: Bunu başörtüsüyle ilişkilendirmeyin
Şampiyonun öyküsü
Fransa'ya son dakika uyarısı
Tatlıses için 18 yıl hapis cezası istendi
Cannes'da 'Da Vinci Şifresi' hüsranı

GLOCK TEMİZ
ATO Başkanı Aygün'ün ofisinde 8 Mayıs günü bulunduğu açıklanan 'Glock' tabancası, Jandarma Kriminal'deki incelemede de temiz çıktı.
Gül'ü göreve çağırdı
Cadı kazanı dönemi
Hürriyet 60 yıl
www.netgazete.com'un okuyucularına hizmetidir
4 Temmuz 2008 Cuma Kurucusu: Sedat Simavi 1896-1953
İDDİANAME FISILTILARI
Türkiye'de ve dünyada merakla beklenen Ergenekon iddianamesinin bugün açıklanması bekleniyor. Ama şimdiden fısıltılar yayılmaya başladı.
Keşke kucağa oturmasaydım
Enflasyonda yaz molası
Örgüt var mı yok mu
Dikkatli kelimeler
Şener Eruygur da emniyette susma hakkını kullandı
Hürriyet Treni Erzincan'da
Çiçek: Savcı model insan hayal ediyor
Böyle girdi böyle çıktı
Adres yanlış
İSTİFA POLEMİĞİ
Guardian'dan Türkiye özeti
Bakan: O kebapçı bir dahaki temmuzda yok
HÜRRİYET 60'INCI YIL TRENİ BUGÜN SİVAS'TA

Hürriyet 60'INCI YIL TRENİ BUGÜN ERZURUM'DA
YAŞASIN! GELİYOR!
TREN YOLA ÇIKTI
Hürriyet'in Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları (TCDD) ile ortaklaşa düzenlediği 'Hürriyet Hakkımızdır Treni', Kars'tan yola çıktı.
Kutup Ekspresi
Hürriyet 60 yıl
www.netgazete.com'un okuyucularına hizmetidir
2 Temmuz 2008 Çarşamba Kurucusu: Sedat Simavi 1896-1953
EN BÜYÜK GÖZALTI
Türkiye, Ergenekon soruşturması çerçevesinde, iki emekli orgeneral, bir emekli tümamiral, bir emekli tuğgeneral ve iki gazete yöneticisinin de aralarında bulunduğu 21 kişinin gözaltına alınmasıyla sarsıldı
GÖZALTINDA KİMLER VAR
07.00'de polis kapıda
AKP mutlaka kapatılmalı
Karanlığın aydınlığa çıkması temennimiz
Hitler ve Stalin'in yaptığı gibi bir şey
İstanbul Başsavcısı: Ayrıntılı bilgim yok
ATO'da bulunan esrarengiz Glock

FUTBOLUN ACI GÜNÜ... HASAN DOĞAN'I YİTİRDİK

Türkiye bu sevinci çok sevmişti

Shakira Gülben

Hürriyet

6 Temmuz 2008 Pazar

ZİVERBEY GİBİ

Ergenekon soruşturmasında gözaltındakilere yapılan muamele eleştiri konusu oldu. Bu uygulamalar, 12 Mart askeri döneminde sorgulama merkezi olarak kullanılan Ziverbey Köşkü'nde yaşananları akla getirdi.

BU UÇAKTA BİZ DE VARIZ

Ergenekon savcısı 2.5 saat tespih çekti

Terör yaralısıyım

Paşanın Ziverbey sorgusunda yaşadıkları

Hürriyet treninin kahramanları

Tercümana hiç gerek yok, Türkçe biliyorum

KOZMİK BALONLAR

Ergenekon soruşturması uzayıp iddianame bir türlü yayınlanamayınca ortalığı kaynağı belirsiz aspiragas haberler kapladı. İşte o balonlardan bazıları.

Alemdaroğlu'yla fotoğraf sorusu

Paşa'nın 7 Temmuz darbe planı

Çömez yurtdışına kaçak gitti

Gözaltına alınan tuğgeneral

Hürriyet

5 Temmuz 2008 Cumartesi

RÜŞVET BASKINI DARBE SANILDI

İzmir Buca'ya bağlı Kaynaklar Beldesi Belediye Başkanı ve 40 kişi, "yolsuzluk, ihaleye fesat karıştırma ve rüşvet" iddiasıyla gözaltına alındı. Baskın için beldeye gelen 400 jandarmayı gören vatandaşlar, darbe olduğunu sandı.

Eruygur'un tansiyonu çıktı

Aygün ve Balbay adliyede geceledi

Yaşlıların yönetiminde uyduruk örgütlenme

Hürriyet Treni'ne Kemah molası

Zencilerin sonu

Cumhuriyet

11 OCAK 2009 PAZAR

CHP lideri Baykal, Ergenekon operasyonunun her dalgasında aydınlarla çetecilerin birlikte gözaltına alındığına dikkat çekti

'Saygın isimleri kirletme tezgâhı'

Doğayı tahrip etmenin sonucu

Kılınç serbest

Liderlerin eşleri Gazze için buluştu

Kazılan çukurlar boş çıktı

Münih'teki öteki Türkler

'O benim şair babam'

Büyü bozulur kısmet açılır

Yargıya siyasi baskı kaygısı

Güney'in soruları yanlış adrese gitti

Belge çözümünde bulunmak istedi

Kriz futbolu vuruyor

'Adios Amigos'

GÜNCEL

İt Ürür, Kervan Yürür...

Ateşin Kızı (Buika) İstanbul'a geliyor...

GÜNDEM

AKP ve Devlet...

GERİ DÖNMEK İSTEMİYOR

Platini: Çok üzücü bir haber

DOĞAN'IN SON ANLARI

Hürriyet

7 Temmuz 2008 Pazartesi

NE SORGU AMA

Cumhuriyet Gazetesi Ankara Temsilcisi ve yazarı Mustafa Balbay, Ergenekon soruşturmasında gözaltında geçirdiği 4 günü anlattı. Mustafa Balbay, sorguda kendisine yöneltilen soruları "hayli garipsediğini" söyledi.

Şener Paşa direnince dört günde 'bey' oldu

Eşimi sağlam verdim cenazesini alıyorum

AKP bize hep dostaneydi kapatılırsa geri adım olur

ABD elçisiyle yediğim yemeği bile sordular

Telefon faturası buradayken iyice düşer

İş dünyası Faralyalı'yı kaybetti

Milli güreşçi tecavüzden tutuklandı

Dilerim bu tren seneye Samsun'dan yola çıkar

Üçüncü Bölüm

MEDYA ŞAHSINA MÜNHASIR MEVZULAR

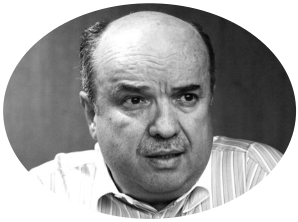
AĞIR OL BAŞYAZAR DESİNLER

Tarih, Haziran 2001. Radyo ve Televizyonların kuruluş ve sahiplik durumlarını düzenleyen, RTÜK yasasının basında en hararetli tartışıldığı günler. Türkiye aynı anda tarihinin en ağır ekonomik krizini yaşamasına rağmen, gündemde bu konu var. Çünkü yasa metni, basındaki dengeleri derinden etkileyebilecek maddelere sahip. İşte bu esnada Hürriyet Başyazarı Oktay Ekşi ile Tercüman yazarı Nazlı Ilıcak RTÜK polemiği yapıyor. Ekşi, Ilıcak'ın kendisiyle ilgili suçlamalarını cevaplıyor:

"Nazlı Ilıcak sütununda 6 Haziran 2001 günü, 'Hürriyet'te çalışanların hiçbiri RTÜK tasarısına karşı değil mi ki, aleyhte tek satır çıkmıyor? Oktay Ekşi 22 Mayıs 2001 tarihinde TV patronları kamu ihalesine girmemeli diye yazdı; ertesi gün sütununda farklı bir görüş yayınlamak durumunda kaldı. Basın Konseyi Başkanı sıfatıyla söylediklerini makalesinde yazamıyor' dedi… 'Ertesi gün sütununda farklı bir görüş yayınlamak durumunda kaldı' sözü benim kanaatimi değiştirdiğimi ifade etmek istiyorsa, hem yanlış, hem yalan... Çünkü kanaatim değişmedi ve hiçbir yerde, aksine bir söz de söylemedim. Dahası, hiçbir yerde 'Kanaatim değişmedi ama bunu yazamıyorum' da demedim…. Ama iğnenin bize batması

gereken tarafına da değinmezsek dürüstlük etmiş olmayız: Doğrusu şu ki bir gazetenin başyazarı, sütununda bireysel görüşünden çok gazetenin yayın politikasını yansıtır. Temel kural budur. Nazlı Ilıcak'ın sözünü ettiği konuda Oktay Ekşi, uzun yıllardır yazdığı bu sütunda ilk –ve herhalde son– defa kendi görüşünü ön plana çıkarmış ve yayınlamıştır. Yapılan, profesyonel açıdan bir hatadır. Hürriyet'in farkı, bunu anlayışla karşılamış olmasıdır."

Bu ifadeler, 8 Haziran 2001 tarihli Hürriyet gazetesinden alıntı. Başyazar Oktay Ekşi'nin, 'Günün Yazısı' köşesinden… Aslında konu RTÜK yasası ancak satır aralarında, 'başyazar' kavramının Türk Medyası'nda nasıl bir makam olduğuna dair önemli ipuçları var. Basının en kıdemli isminden öğreniyoruz ki, kendi görüşünü yazmak başyazar için bir hata ve profesyonel anlayışa sığmıyor. İşte öylesine hayati öneme sahip bir basın müessesesi, başyazarlık. Bu özelliğine rağmen son yıllarda bu sıfata sahip yazar fazla kalmadı Türk Basını'nda. Son 10 yıllık periyotta, eskinin başyazarları artık sade yazarlar olarak yollarına devam ediyor. Altan Öymen, Fehmi Koru, Güneri Civaoğlu gibi… Uzun süredir ara verdiği bu sıfata, kısa süre önce yeniden kavuşanlar da var elbette; Mehmet Barlas gibi… Fatih Altaylı, Sabah gazetesine Genel Yayın Yönetmeni olduktan sonra Barlas'ı Başyazar olarak atadı. Gazete Turkuvaz Grubu'na geçmesine rağmen Barlas'ın bu sıfatı devam ediyor. Star gazetesini TMSF'den satın alan Ali Özmen Safa ise Mehmet Altan'ı gazetesine başyazar olarak transfer etti. Star halen Ethem Sancak'a ait ve Medya Grup Başkanlığını Mustafa Karaalioğlu yapıyor. Altan'ın başyazar sıfatı da sürüyor. Bu iki atama, bir süredir unutulan başyazarlık konumunu tekrar

gündeme getirdi. Sahi başyazar gerekli midir? Veya başyazar niye gereklidir? Bu soruların cevabı aslında bir basın kurumundan diğerine değişkenlik gösteriyor. Her medya grubu, hatta her gazete, başyazarlığı farklı algılıyor. Ortak nokta, cumhuriyetin ilk yılları, tek parti dönemi ve çok partili hayata geçiş yıllarındaki başyazarlık ile şimdiki arasında önemli farklar olması.

Sahip Başyazarlar ve Gazeteci Patronlar

Basın tarihine ve ilk önemli gazetelere bakıldığında, gazete patronu sıfatına sahip isimlerin, aynı zamanda iyi gazeteciler olduğu görülüyor. 'Sahip-başyazar' kavramı da zaten böyle bir dönemin ürünü. Patron, günlük yazılarıyla gazetenin politikasına yön verdiği gibi iktidarla olan ilişkileri de gözeten kişi konumunda, o yıllarda. Cumhuriyetin ilk yıllarındaki matbuatta dikkati çeken diğer nokta, başyazıların genellikle 'açık mektup' formatıyla ele alınması. Özellikle iktidara ve yönetici elite yönelik mektuplardan bahsediyoruz. Çok partili hayata geçişle birlikte sahip-başyazarlarda, ideolojik ayrışmalar ortaya çıkmaya başlıyor. Demokrat Parti ve Cumhuriyet Halk Partisi gibi büyük partilerin yayın organları, devrin önemli gazeteleri. Bu gazetelerin başyazarları da, doğal olarak bu partilerin sözcüsü konumunda. 70'ler ise basında bazı genel yayın yönetmenlerinin, aynı zamanda başyazarlık görevini de yürütmeye başladığı yıllar. 80'lerden itibaren, medyanın sahiplik yapısında yaşanan radikal değişikliklerin, yayın üzerinde de etkisini hissettirmeye başladığı görülüyor. Gazeteci patronların tamamen ortadan kalktığı, basın sektörü dışından işadamlarının gazete sahibi olduğu ve basının endüstrileştiği bu son dönemde, başyazarlar kıdemli gazeteciler, daha doğrusu yazarlar arasından seçilmeye başlıyor. Yayın müdürlerinin yanında, başyazarlar da gazete politikalarında, basının dışa dönük yüzü olarak etkin rol almaya başlıyor. Özellikle 12 Eylül rejiminin basın üzerindeki ağır baskıları böyle bir süreci zorunlu kılmıştır demek yanlış olmaz. Sürekli kapatılma korkusu yaşayan gazete patronları

için, görüşlerini Milli Güvenlik Konseyi'ne daha net aktarabilmek ve yayının çizgisini ortaya koyabilmek adına, başyazarlar oldukça önemli misyonlar üstlendiler o dönem.

Basının en kıdemli başyazarlarından Mehmet Barlas da, 1980-86 yılları arasında sürdürdüğü 'Milliyet Başyazarlığı' görevinde, bu misyonu üstlenen gazetecilerden. O sırada gazeteciliği bırakıp matbaacılık işine giren Barlas, Milliyet'i yeni satın alan Aydın Doğan'dan gelen teklifi kabul eder ancak işlerini tasfiye etmek için süre ister. Tam bu esnada da 12 Eylül olur. Bunun üzerine Turhan Aytul'dan aldığı telefonla ilk başyazısını gönderir. Yayın tarihi 14 Eylül 1980'dir, yani ihtilalin sadece iki gün sonra. Peki, onun gazeteye yaptığı önemli katkılar nelerdi? Bu soruya verdiği cevap, o dönemdeki başyazar misyonuna dair ipuçları taşıyor: "Başyazarlığımın ilk dört yılında, 12 Eylül rejimi ile gazeteyi kavga ettirmemek ve gazeteyi kapattırmama hedefine matuf yazılar yazdım. Çünkü kavga etmenin bedeli çok ağır oluyordu. Bütün çabama rağmen ilk dört yılda gazete iki kez kapatıldı. Her ikisinde de Kenan Evren'e mektup yazıp, bunun yanlışlığını anlattım. O da bana hemen cevap verdi. Hatta bir kapatılma kararı da sabah alındı, ben öğleden sonra kaldırttım. O dönem gazeteye büyük katkım oldu. Gazete sonuçta bir iktisadi işletme ve bir hafta kapatılsa bile bunun sonuçları ağır oluyordu. Bu sorumluluğu hep hissederek başyazarlık yaptım Milliyet'te."

Başyazarlar Gerekli mi?

Köşe yazarlığı basın için en önemli kavramlardan. Bütün dünyada sütun yazarlığı önemli bir iş ama Türk Basını bu işe özel önem veriyor. Hatta son yıllarda, yazarlar artık bir tür

muhabir gibi çalışıyor. Makaleler manşetlere konu oluyor. Devlet ricali önemli açıklamalarını onlara yapıyor. Fikir almak için okunan köşelerden haber almak, okuru da şaşırtmıyor artık. İşte böylesine önemli yazarlık müessesine bir de 'baş' sıfatını eklediğinizde, Mehmet Barlas'ın deyimiyle tam bir 'ağır ol başyazar desinler' konumuna geçiliyor: "Başyazar sıfatınızla, eskiden alaya alacağınız bir meseleyi bile ciddi yazmak zorunda kalıyorsunuz. Çok hoşuma giden bir iş değil açıkçası." Köşe yazarlığı ise her zaman 'serbest atış' şansı veren bir iş. Gündemi izleme, birinci sayfa ile uyumlu olma gibi zorunlulukların bulunmadığı bir yazı alanına sahip, köşe yazarları. Peki, başyazarlık gazeteler için gerekli mi? Barlas'a göre bu okurun aradığı bir tarz. Basın için bir eksiklik olmasa da gazete okuru, fikirleriyle önüne düşecek bir yazarı her zaman tercih ediyor.

Barlas'tan bayrağı devralarak, 10 yıl boyunca Milliyet'in başyazarlığını yapan Altan Öymen de bu konuda aynı fikirde: "Başyazarlık okur için gerekli bir konum." Batılı gazetelere bakıldığında bu tip köşeler var ve bunlar farklı isimler tarafından kaleme alınıyor. Bizdeki gelenek ise ağırlıklı olarak tek kişinin yazması üzerine kurulu. Öymen gazetelerin aynen insanlar gibi kişilikleri olduğunu düşünüyor. Kişilikli olmak da, bir olay karşısında gazetenin hangi reaksiyonu vereceğinin önceden belli olması demek. Başyazar işte gazeteye bu fonksiyonu sağlayacak imza. Kurumun çizgisini yazılarına aksettirecek kalem. Hal böyle olunca okur da olaylar karşısında bir perspektif ve bakış açısı kazanabilir. Ayrıca başyazar, birinci sayfayla paralel yazmak zorunda olduğundan, okurların günceli düzenli izlemesine de yardımcı

oluyor. Öymen kendisinin de gazete başyazarlarını bu mantıkla okuduğunu ve onların sayesinde günceli düzenli izleme şansına sahip olduğunu vurguluyor. Mehmet Altan ise konuya farklı bir bakış açısı getirerek, "Günümüz çok sesli basın yapısında gazetelerin duruşunu ve olaylara bakışını ortaya koyabilmek açısından başyazar gereklidir" diyor. Bir tür süpermarket gazeteciliğinin yapıldığı, özellikle çok satan gazetelerde her türlü fikrin kalem oynatabildiği düşünülürse, gazete kimlikleri geri planda kalabiliyor gerçektende. İşte bu sebeple Altan başyazarı, gazetenin konuşan-yazan ve yaşayan yüzü olarak nitelendiriyor.

Yayın Yönetmenleri CEO Olursa!

Prof. Dr. Mehmet Altan aslında başyazarlık konusuna oldukça farklı bakan bir yazar. Star gazetesi onun ilk tecrübesi bu alandaki. Asıl mesleği ise akademisyenlik. Basındaki göreviyle akademik kariyerini birlikte sürdürüyor. Bu sebeplerden olsa gerek, başyazılarında Ankara'nın nabzından ziyade, halkın gündemine odaklanmayı tercih ediyor: "Bugüne kadar başyazarlar Ankara'nın gündemini önemsemiş oysa bana göre bu köşelerde halkın günlük yaşam maceralarını gündeme getirmek önemli, hatta eski anlayıştan daha önemli. Ben bu sebeple yazılarımda okurun yaşamını doğrudan etkileyen konulara odaklanmayı tercih ediyorum." Aslında Mehmet Barlas'ın da yeni dönemdeki başyazarlık çizgisi bundan çok farklı değil. Sabah gazetesinin kendine has bir karakteri olduğunu belirterek, buna uygun tarzda yazıyor. Özal döneminin bir ürünü olan gazete o dönemin yükselen değerlerinin izlerini taşıyor. Yenilikçilik –dünyaya açılma– yeni teknolojiler ve serbest girişim olarak sıralanabilecek değerlerin. Bu çizginin okuru da belirlediğini düşünüyor. Geniş fikir yelpazenin okurları arasında sağcısı da var, solcusu da. Başyazarın bu geniş yelpazeyi dikkate alarak yazması gerektiğini vurguluyor. Okurdan icazet almayan ancak onların dünya görüşlerine ve hayata bakışlarına asgari saygı göstermeyi de ihmal etmeyen bir çizgi.

Barlas ayrıca başyazarların artık eskisi gibi gazetenin sözcülüğünü üstlenme zorunda olmadığını da düşünüyor. Manşetle sürekli paralel yazmak zorunda hissetmiyor kendini. Gazete farklı bir tutum belirledi diye kendi çizgisini de değiştirmeyeceğinin altını çiziyor: "İnsanlar yazar olarak doğmadığı gibi, başyazar olarak hiç doğmuyor. Gazetenin görüşü ile çatışma olursa orada kalmam şart değil. Ben kendi gündemimi yazarım, bu bazen manşeti tutar, bazen tutmayabilir." Bu mana kendi konumunu, adı başyazarlık olsa da 'birinci sayfa yazarlığı' olarak tanımlıyor. Günümüzde müessese veya patron sözcülüğü yapacak kişilerin artık başyazarlar değil, genel yayın müdürleri olduğunu da belirten Barlas, "Genel yayın müdürü bir işletmenin başındaki kişidir. Her attığı adımda o işletmenin menfaatlerini düşünmek zorundadır. Yayın yönetmenleri artık CEO gibi."

Bu anlayıştan olsa gerek günümüzün başyazarları gazetenin yayın toplantılarına bazen katılıyor, bazen katılmıyor. Bu konuda en hassas davranan isim Oktay Ekşi kuşkusuz. Ancak onun başyazarlığa bakışı da zaten diğerlerinden kesin çizgilerle ayrılıyor. O sütununda kendi görüşlerini değil, Hürriyet'in bakış açısını yansıttığını özellikle vurgulayan bir gazeteci. Bu sebeple yayın toplantılarına düzenli olarak katılıyor. Onun tarzını geçmişte yaşayan bir isim olan Altan Öymen, gazetenin bakış açısını yansıtmak kadar başyazarın gerektiğinde gazetenin yayın çizgisini savunma gibi bir zorunluluğu olduğunu belirtiyor. Ulus gazetesi ve Akşam'da da başyazarlık yapan Öymen, "Başımıza iş açılırsa savunmak zorunda kalıyorsunuz. Bir başyazarın çok önemli bir konuyu atlama hakkı yoktur." diyor. Gazetecilik hayatında 56. yılına giren Öymen, politika için 16 yılda bir mesleğine ara vermiş. 1961'de Kurucu Meclis üyesi olmuş, 1977'de milletvekili ve devamında turizm bakanlığı yapmış ve son olarak 1995 seçimlerinde CHP'den parlamentoya girmiş ve devamında bu partinin Genel Başkanlığını üstlenmiş. Asıl mesleğinin gazetecilik olduğunu söylüyor, politikayı ise 'çok klasik olacak ama' uya-

rısını yaptıktan sonra sadece bir görev olarak yaptığını belirtiyor. İşin ilginç yanı, 95 seçimlerinde onu bir gece yarısı telefonu ile milletvekili adaylığına ikna eden Baykal'ın koltuğunu, CHP'nin baraj altında kalması ile 1999 seçimleri sonunda kısa süreliğine de olsa devralmış olması.

Altan Öymen'e göre başyazarlığın en zor yanı, insana görevden kaçma şansı tanımaması ve belirli bir çizgiye hapsetmesi. Bu sebeple Milliyet döneminde ilginç olaylar da yaşamış. Hindistan'da bir töreni izleyip, izlenimlerini yazmışken, Turgut Özal'ın Amerika'da önemli bir ameliyat geçirdiği haberi gelir ve gece yarısı yazısını değiştirmek zorunda kalır.

Çünkü başyazarlık bunu gerektirmektedir. En zor günlerini ise kardeşi Örsan Öymen vefat ettiğinde yaşar. Kardeşinin ölümü üzerine Ankara'ya gider, gece onun başındadır ama ertesi gün yine gündeme dair başyazı istenir kendisinden. Bu sebepten, "En zor zamanda bile kaçışı olmayan bir iş başyazarlık." diyor. Başyazarlığının ilk dönemini yaşayan Mehmet Altan'ın ise hatırası kendine değil, Türk Basını'nın en kıdemli başyazarlarından birine ait: "Babamın Basınköy'deki evinde bir fotoğraf asılıdır duvarda. Babam Çetin Altan ile Bülent Ecevit'in yan yana oldukları fotoğrafı, zamanın en etkili başyazarlarından Hüseyin Cahit Yalçın, 'haklarında büyük umutlar beslediğim' diye imzalamış. Ben o fotoğrafın asılı durduğu evde büyüdüm. Bu benim için bir başyazarlık hatırasıdır."

Başyazarlık Artık Kaldırılmalıdır

Türk Basını'nın sahip-başyazar sıfatını taşıyan ilk isimlerinden, Dünya gazetesinin eski sahibi ve başyazarı Bedii Faik Akın, bugün Londra'da yaşayan emekli bir gazeteci. Geçmiş tecrübelerinden hareketle, günümüzde artık başyazarlık kavramının anlamını yitirdiğini düşünüyor: "Gazete sahipliği ile başyazarlık eskiden aynı kişide birleşirdi. Bu geçmiştir. Ama yalnız o da değil. Bu gün başyazarlık da tek başına bir kişide ancak madde olarak kalmış bulunuyor. Bu günümüz süper market gazeteciliğinin tabi sonucudur. Tarafı belirsiz, yolu anlaşılmaz, rengi bulanık bir karmaya yön verip, hedef gösterecek bir tek baş olamaz. Yahut olursa da bu yazarlıkla olmaz."

Bedii Faik'e göre eskiden başyazar demek, gazetenin yolunu çizen, hedeflerini düzenleyen ve meylini ayarlayan kişi demekti. Eskiden de aynı gazetede başyazarlar kadar okunan, ilgi duyulan ve sevilen yazarlar vardı. Ama bunlar asla başyazarın önüne geçemezdi. Şimdi ise başyazarla tam zıtlaşır halde olup da ondan daha çok ilgi gören ve okunan birçok yazar var. Akın, "Bence artık anlamını çok yitirmiş bu sıfat kaldırılmalı. Yahut da yerine oturtulsun. O sıfatı taşıyanlar yazık değil mi?" diyor. Onun günümüz gazetecilik anlayışına yönelik ciddi tepkileri de var: "Bilmem hangi sokak zamparası bir kadına baksa, başköşeyi ona ayırırsanız; en hayati milli meseleleri bile falan mankenin veya feşmekân kabare yıldızının gündemine kurban verirseniz ciddi gazeteciliğin malı olan bütün sıfatları kendi kendinize yasakladınız demektir. Başyazarlık işte bunlardan biri hatta belki de birincisidir."

İz Bırakan Sahip Başyazarlar

Basın tarihine bakıldığında sahip-başyazar sıfatıyla iz bırakan kalemler dikkat çekiyor. Ahmet Emin Yalman (Vatan), Falih Rıfkı Atay ve Bedii Faik Akın (Dünya), Ali Naci Karacan (Milliyet), Yunus Nadi (Cumhuriyet), Hüseyin Cahit Yalçın (Tanin), Hakkı Tarık Us (Vakit) dikkat çekici sahip başyazarlar arasında. Abdi İpekçi, Güneri Civaoğlu ve Ecvet Güresin ise 70'lerde başlayan Genel Yayın Müdürü-Başyazar sıfatına verilebilecek örnekler. Basın tarihi üzerine araştırmalarıyla tanınan Emin Karaca, eskinin başyazarlarını 'siyasetin yönlendiricileri' olarak tanımlıyor. O anlamda günümüzde başyazar olmadığını da belirten Karaca, sahip-başyazar döneminin 70'li yıllardan itibaren sona erdiğini belirtiyor. 1980'lerden itibaren basının radikal şekilde değişen sahiplik yapısına da işaret ederek, "Otomobil yedek parçacılığından, armatörlükten, inşaatçılıktan ve bankacılıktan gelen insanlar gazete sahibi oldu başyazarlık esprisi kayboldu. Sahipler kalem erbabı olmadığı için yazı yazmadılar. Sahip başyazarların oluşturduğu boşluğu yayın yönetmenleri doldurmaya başladı." diyor. (29.01.2007)

8
DARBEDE SON NOKTA

Tarih 13 Nisan 2007, saat 12.00. Bakırköy cumhuriyet savcısı, beraberindeki emniyet güçleriyle birlikte Nokta Dergisi'nin İncirli'deki merkez binasına geliyor. Hızla 3. kattaki yayın bölümüne çıkan polisler, binadaki gazetecilerin önce dış dünya ile irtibatlarını kesiyor. Herkesten masalarından ayrılmamaları, telefon etmemeleri ve binadan çıkmamaları isteniyor. Daha sonra yayın ekibi toplantı salonunda bir araya geliyor, başlarına polisler dikiliyor. Dört gün, üç gece sürecek arama ve bilgi kopyalama işlemi başlıyor. Medyaya, 'dergi baskını' olarak geçen bu olay, askerî savcının, askerî mahkemeden çıkarttığı kararla başlıyor. Genelkurmay merkezli çarpıcı dosyalarıyla gündem oluşturan Nokta Dergisi, yaptığı haberler ve yayınladığı belgeler gerekçe gösterilerek didik didik aranıyor. Türkiye'de darbe dönemleri dışında görülmemiş bu uygulama, Avrupa Birliği ile müzakerelerin sürdüğü, ülkenin iki seçim atmosferinde bulunduğu kritik bir süreçte gerçekleşiyor.

Hikâyenin devamı, bu olaydan daha vahim aslında. Baskından sonraki ilk sayısında, "sözde değil özde demokrasiye kadar; AYNEN DEVAM" başlığı ile baskılardan yılmayacağını kamuoyuna ilan eden dergi, bu sayının piyasaya çıkmasından sadece bir gün sonra ani bir kararla yayınını durdurdu. Daha doğru bir ifadeyle patron Ayhan Durgun, dergiyi kapatma kararı aldı. Konuyla ilgili düşüncelerini basın toplantısıyla açıklayan Genel Yayın Yönetmeni Alper Görmüş, "Dergi baskılar üzerine mi kapatıldı?"

sorusunu, "Sorunun muhatabı ben değilim ama bu konuda gözlem ve sezgilerim var." diyerek cevaplıyordu. Patronun kendisine somut baskılardan söz etmediğinin altını çizen Görmüş, "Benim sezgilerim ve gözlemlerim bu konuda belirgin bir tedirginlik içinde olduğunu gösteriyordu. Bunu da normal buluyorum." diyor. Normal bulmasının gerekçesiyse, kendilerine hiçbir siyasi desteğin gelmemesi. İktidarından, en küçük muhalefet partisine kadar hiçbir siyasi kurumun kendilerine açıktan destek vermediğinin altını çiziyor: "Dolayısıyla bu koşullarda orta büyüklükte bir sermaye sahibinin kendisini normal bir ülkede dergi yayınlıyor gibi hissetmesi mümkün değil. Algıladığı baskı her neyse, böyle bir tepki göstermesini insani olarak normal buluyorum ve kınamıyorum. Bence kimse kınama hakkına sahip değil."

Bir Gazetecilik Okulu; Nokta

Nokta Dergisi, aslında Türkiye'nin basın tarihinde, özel parantez açılmayı hak eden bir yayın organı. 1 Nisan 1982'de, Türkiye'de dergiciliğin duayenlerinden, kısa süre önce bir otobüs kazasında kaybettiğimiz Ercan Arıklı tarafından çıkarılmaya başlanan Nokta Dergisi, Türkiye'de en fazla ses getiren ama aynı zamanda en fazla badire atlatan yayın organlarından biri. Hazırladığı işkence kapağı ile o dönem büyük ses getiren dergi, salt habercilik yaparak 120 bin gibi satış rakamlarına ulaşmıştı. Daha sonraki dönemlerde birkaç kez yayını durdurulan, sonra tekrar başlayan dergi, Nisan 2007'deki baskından sonra tamamen kapatıldı. Belki bir gün tekrar onu medya dünyasında görebiliriz! Bugün basında önemli yerlerde bulunan birçok gazetecinin yetiştiği ilk mecra bu dergi. Kimler yok ki; Haluk Şahin'den, Gülay Göktürk'e; Arda Uskan'dan, İpek Çalışlar'a; Nadire Mater'den, Haşmet Babaoğlu'na; Engin Ardıç'tan, Mahmut Övür'e listeyi uzatmak mümkün.

Son yıllarda yayın akışında aksamalar da olsa, kısa süreli kapanmalar yaşasa da Nokta, geleneği olan bir haber dergisi.

Atlattığı badirelerden sonra bile tekrar başladığı yayın hayatında ses getirmeyi başarmış; aynen son olaylarda olduğu gibi. Genel Yayın Yönetmeni Alper Görmüş için Nokta Dergisi, onun gazetecilik serüveninin başlangıç ve zirve noktası demek yanlış olmaz. 1978'de işletme mezunu bir genç olarak kısa süreli Aydınlık gazetesinde çalışan Görmüş'ün, meslek olarak gazeteciliği seçmeye karar verdiği yer yine bu dergi. 1986'da arkadaşı Gülay Göktürk'ün davetiyle muhabir-redaktör olarak başlayan meslek hayatı, Ayhan Durgun kapatma kararı alana kadar Nokta'nın Genel Yayın Yönetmeni olarak devam etti.

Türkiye'de 'medya kritik' denilince akla ilk gelen isimlerden Alper Görmüş. Bilgi Üniversitesi bünyesinde kurulan, Kürşat Bumin ve Ümit Kıvanç'la birlikte hazırladığı medya eleştiri sitesi Medyakronik'teki performansı hâlâ hafızalarda. Medyakronik sadece 2 yıl bağımsız ve bağlantısız çizgisini sürdürebildi. Nokta ise onun kadar bile şanslı değildi. Alper Görmüş'ün meslek ilkeleri noktasındaki tavizsiz tutumu maalesef Türkiye gibi bir ülkede onun yönetimindeki yayın organlarının fazla yaşamasını engelliyor. Aslında o gazeteciliği hiçbir zaman asıl yapmak istediği iş diye düşünmemiş. Kalkan'a yerleşmek için Bilgi Üniversitesi'nden istifa ettiğinde karşısına çıkmış, Nokta'nın başına geçmesi teklifi. "Başka bir yayın organı olsa kabul etmezdim. Nokta ilk göz ağrım olduğu için kabul ettim. Kalkan'a taşınacaktım, haftanın yarısını orada geçirip dergideki işimi de sürdürecektim ama son olaylardan sonra planlarımı yine erteledim." diyor. Derginin ani kapatılma kararı aslında bu gidişi hızlandırdı. Görmüş halen Taraf gazetesinde mesleğini sürdürmekle beraber yılın çok büyük bir bölümünü Kalkan'da geçiriyor. Evinin bahçesinde sebze yetiştiriyor.

Alper Görmüş, Türk medyasında örneğine az rastlanır türden bir gazeteci aslında. Etik meselesini abartılı bulunabilecek düzeyde önemseyen, yanlış bir haber sebebiyle Aktüel Dergisi'nin Yayın Yönetmenliği'ni tereddütsüz bırakabilecek

kadar hassas. Dört aylık bir Güneş gazetesi tecrübesi dışında meslek hayatı hep dergilerde geçmiş, çoğunun da başında bulunmuş. Zirvede olduğu bir dönemde, meslekî kariyer umurunda değil. Gazeteciliği ruhuna uygun iş olarak bir türlü görememiş. Şu sözleri, gazeteciliğin ona hissettirdiklerini yeteri kadar anlatıyor aslında: "Ben artık yazmak çizmek değil, başka bir hayat istiyorum. Reçel yapayım, turşu yapayım, toprakla uğraşayım ve okuyayım ama mümkünse yazmayayım. Basit ve yavaş bir hayat olsun. Bu meslekte çok fazla temas var ben o kadar temas istemiyorum. Akşam eve gidince oh çeken bir adamım. Hasbelkader gazeteci olmuşuz. Başka meslek yapamam zaten. İçinde bulunduğum sürede bu işi de hakkıyla yapmaya çalışıyorum."

Aydınlık tecrübesinden sonra Nokta serüveni başlayana kadar çiçekçide, halıcıda, kitapçıda çalışmış, hatta bir dönem arkadaşıyla muhasebe bürosu bile açmış. Ancak abisi dışında müşteri bulamayınca, o macera da uzun soluklu olmamış.

Savcının Taleplerini Mahkeme Reddetti

Basın tarihi yazarları ve bu mesleğe meraklı öğrenciler için Nokta Dergisi baskını, altı çizilmesi ve üzerinde durulması gereken bir olay. Özellikle kariyerlerini Türkiye'de gazetecilik yaparak sürdürmek isteyen gazeteci adayları için mutlaka bilinmesi gereken bir hadise. O bakımdan meselenin ayrıntılarına değinmekte de yarar var. 13 Nisan 2007 tarihli bu olayın ayrıntılarını, baskının bir numaralı muhatabından dinleyelim.

Meslek hayatında bir ilk olan polis müdahalesiyle karşılaşan Görmüş'e göre baskının ikisi bilinen, biri de bilinmeyen üç gerekçesi var. Genelkurmay'ın bazı sivil toplum kuruluşları ile işbirliği arayışını ortaya koyan belge ile yine daha önce yayınlanan, Türkiye'deki gazetecileri "TSK yandaşı" ve "TSK karşıtı" diye ikiye ayıran Genelkurmay andıçı haberine konu olan belgeler, bilinen gerekçeler. Askerî savcının kendisine telefon

ederek bu iki belgeyi istediğini, bu isteğin reddedilmesi üzerine yine aynı savcının askerî mahkemeden çıkarttığı karar ile arama kararı aldırdığını söylüyor. O karmaşada fark etmedikleri ancak arama kararını ayrıntılı okuduklarında, baskın için bir gerekçe daha yazıldığını gördüklerini söylüyor. Arama kararındaki şu ifadeye dikkati çekiyor: "Derginin elinde bunlar olduğuna göre (STK ve Andıç belgesi) devletin güvenliğini tehdit edebilecek başka belgelerin de olma ihtimali ortaya çıkmıştır. O sebeple, suçu önleme faslından hareket ederek başka henüz yayınlanmamış belge var mı araştırması yapıldığını yazıyordu, dergiyi arama kararında."

Görmüş, bu gerekçe dışında çok vahim gördüğü iki hususa daha dikkati çekiyor. Askerî savcının, yine askerî mahkeme tarafından kabul edilmeyen taleplerine… Birincisi askerî savcı aslında önce derginin bütün bilgisayarlarına el konulup, sökülüp götürülmesini ve araştırmanın öyle yapılmasını istemiş, ancak mahkeme bu talebi reddetmiş. İkinci reddedilen talep ise bu işin doğrudan askerî savcılık tarafından gerçekleştirilmesi isteği olmuş. "Bu iki talep kabul edilseydi, olay çok daha vahim noktalara gidebilirdi." diyor.

İşte bu minvalde başlayan belge arama ve bilgi kopyalama işleminin ilk dakikaları oldukça gergin geçer. Bazı polisler ve dergi çalışanları arasında sürtüşmeler ve tartışmalar yaşanır. Ancak bir süre sonra gerginlik yatışır. Görmüş, ilk dakikalar hariç polislerin son derece anlayışlı ve nazik davrandıklarını, çalışma sürecini aksatmamaya özen gösterdiklerini belirtiyor. Bazı gazetelerde yer alan, çalışanlara kötü muamele yapıldığı haberlerini yalanlıyor. Dört gün süren baskın, ilerleyen saatlerde trajikomik şekillere de dönüşür. İşleri bitmediği için binadan ayrılamayan polisler dergide yatıp kalkar. Bu durumu da ilginç bir meslekî tecrübe olarak anlatıyor Görmüş: "Hayatımda ilk kez bir dergiyi polisler eşliğinde hazırladım. Onlar uyuyor biz çalışıyoruz. Dünyada sanırım eşi olmayan bir süreçti yaşadıklarımız."

Darbe Soruşturması Platformu

Şüphesiz bütün bu tartışmaları ve baskını, Nokta Dergisi'nin üç haberi tetikledi: Genelkurmay'ın STK belgesi, yine Genelkurmay'ın gazetecileri, 'TSK yanlısı ve karşıtı' diye kategorize ettiği medya andıcı ve eski Deniz Kuvvetleri Komutanı emekli Oramiral Özden Örnek'e ait olduğu iddia edilen ve muhtevasında darbe planları bulunan günlükler… Tartışmanın bir boyutu da, bu üç habere konu olan belgeler sahte mi değil mi meselesi. Görmüş bu noktada önce STK belgesini ve andıcı değerlendiriyor. Bu iki belgeye itiraz olmadığını, bunların nasıl sızdırıldığı ile ilgili soruşturmayı bizzat askerî savcının başlattığını belirtiyor. Sahte mi değil mi tartışmasının asıl muhatabı ise elbette darbe günlüğü. Birkaç bin sayfalık bir günlükten söz ediyoruz aslında.

Günlükler sahte mi sorusu, o günlerde çok soruldu. Görmüş, o dönem bu iddialara hodri meydan diyerek cevap verdi: "Başbakan ve Dışişleri Bakanı'nın da çağrısı doğrultusunda darbeci generallere karşı bir dava açılırsa, biz tam metni tereddütsüz olarak mahkemeye ileteceğiz. Eğer bu dava açılmaz da, bizim yayınlarımıza karşı, bizim aleyhimize bir dava açılırsa, o mahkemeyi de bir darbe soruşturması platformuna dönüştürmek için elimizdeki bütün kozları kullanacağız." Sonuçta dava Alper Görmüş'ün aleyhine açıldı. Görmüş de mahkemeye darbe günlüklerinin çıktılarından oluşan bavullarla geldi ancak dava bir darbe soruşturmasına dönüşemedi. Bu günlükler daha sonra Ergenekon soruşturmasında tekrar gündeme geldi. Buna rağmen ilk Ergenekon iddianamesinde de yer almadı.

Orduya Değil Darbecilere Karşıyız

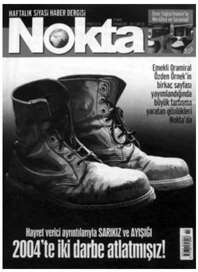
Peki, Alper Görmüş'ün, "Dava açılırsa elimizdeki bütün kozları kullanacağız." dediği ama kullanılması da işe yaramayan kozlar nelerdi? Birincisi elbette günlüğün kendisi. İkincisi dönemin Dışişleri Bakanı Abdullah Gül'ün Milliyet'e manşet olan "Biz bu girişimleri biliyorduk." şeklindeki sözleri. En önemlisi

dönemin Genelkurmay Başkanı Orgeneral Hilmi Özkök'ün bu günlüğü yalanlamaması. Ve tabii bazı gazetecilerin yazıları. Sabah gazetesi Ankara Temsilcisi Aslı Aydıntaşbaş'ın günlüğü generallere sorması ve onların "bu zırvadır" demek yerine derin bir sessizliğe gömüldüklerini anlattığı köşe yazısı. Yine Enis Berberoğlu'nun, bir bakanın bu günlüğün varlığını kabul eden sözlerini aktardığı köşe yazısı. Bütün bunlara rağmen bu olay Görmüş'ün istediği gibi bir darbe soruşturmasına dönüşemedi. Bu süreçte Nokta Dergisi orduyu yıpratmakla, ordu karşıtı olmakla da suçlandı. Görmüş bu iddialar da cevap verdi elbette: "Hiçbir şekilde ordu karşıtı değiliz ama darbeci karşıtıyız. Ordu içinde darbecilere karşıyız ve onları teşhir etmemiz normaldir. Ordunun yıpratılması eleştirisi de çok tuhaf. Bu eleştirileri yapanlar aynı durumda kendileri ne yaparlar? Şu anda, ordu içindeki bir grubun, somut darbe planını anlatan bir videobant, bizi eleştiren gazetecilerin eline geçse, ordu yıpranmasın diye yayınlamayacaklar mı?"

Alper Görmüş son tahlilde baskının, hayırlara vesile olduğuna da inanıyor. Darbecilere mahkeme açılmasa bile şu ana kadar ortaya çıkan sonuçlar olumlu. En azından darbecilere karşı bir kamuoyu oluştu. Bu bile önemli bir hizmet anlamına geliyor. Sıkıntılı süreçte meslektaşlarından gördüğü destek de onu memnun etmiş. Peki derginin kapatma kararı alması, medyadaki ifade özgürlüğü ve Türkiye'nin demokratik gelişimi açısından ne anlama geliyor? Bütün yaşananlara rağmen kötümser değil. Dergi kapansa, gazeteciler işsiz de kalsa bunun da bir sonuç olduğu kanaatinde: "Elbette umut kırıcı ama böyle bir derginin, böyle bir içerikle bütün güç odaklarına karşı yayın yapabilmesi önemliydi. En azından meslektaşların büyük bölümü sahip çıktı, okurlar inanılmaz destek verdi bize. O açıdan bu ülkenin geleceği adına hâlâ iyimserim..."

Bütün bu gelişmelerin sonucunda, aslında Ergenekon soruşturmasının başlaması, ülkede ilk kez kuvvet komutanlığı yapmış insanların darbecilik suçlaması ile içeri atılması, daha doğrusu

darbeciliğin bir suç tanımına sokulması ve adli süreç başlatılmasında, belki de Nokta Dergisi baskınının da önemli psikolojik etkileri olmuştur. O süreçten topyekun bir darbe soruşturması çıkmasa da, Ergenekon davasının bu rolü üstlenmesi, en azından o yola girilmesi önemli. Böylelikle Nokta Dergisi boşuna kapanmamış, gazeteciler boşuna işsiz kalmamış oldu. (23.04.2007)

Alper Görmüş